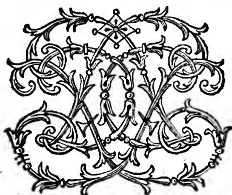

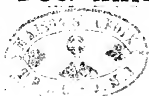

PET. DAN.
HUETII,
ET
CL. FR.
FRAGUERII
CARMINA.

PARISIIS,
Apud FRANCISCUM DIDOT, ad
Ripam Augustinianorum.

M. DCC. XXIX.

JOSEPHUS OLIVETÆUS LECTORI.

PETRI Danielis Huetii, & Claudii Francisci Fraguerii carmina ut colligerem, atque unum in volumen compacta vellem, fecit benevolentiæ, quâ me uterque complexus est, suavissima recordatio.

Huetianis equidem carminibus operam dedi eamdem jam semel ante annos prope viginti. Illa enim vulgare cùm ipse auctor, neque dignitatis suæ, neque verò ætatis esse arbitraretur; pervici aliquan-

do ut volens nolens exemplar quod habebat manu emendatum ſuâ, typis recudendum daret, totiuſque libelli ordinem mecum deſcriberet. Atque inde quinta exſtitit (*Pariſiis, apud J. Stephanum, M. DCC. IX.*) Huetianorum carminum editio, quam hîc repræſentare viſum eſt, cum epiſtolâ ad Huetium, & præfatione ad lectorem, in quibus loquentem olim induxi bibliopolam. Quod addam unum eſt, libellum ab omnibus limati judicii viris eo plauſu exceptum, qui Huetium in ſeverioribus ſtudiis jamdiù conſeneſcentem ac penè immortuum excitavit, ut novas quinque eclogas componeret, quæ poſteriores in hac editione ſunt. Poëtica nimirum illa vis, quæ maturuerat jam in adoleſcentulo, cùm *Vitem* caneret, in eodem, cùm *Meliſſam* luderet, quartum annum agente & octogeſimum, non exaruerat. Sed de Huetio hactenus, de quo jam

aliàs: nunc ad Fraguerium, cui nondum parentavimus.

Parisiis nobili stirpe is natus est V. Kal. Septemb. M. DC. LXVI. Puer admodum in convictum ac disciplinam traditus Patribus Societatis Jesu, humaniorum literarum magistro utebatur Jacobo Labaunio, subacti bonis artibus ingenii, & spectatæ jam in iis tradendis industriæ viro; quem Henricus Julius Condæus rude jam donatum, quando ipsi Ludovicum filium informandum dedit, eodem iterum includi ludo voluerat. Itaque & magistrum experientem nactus est Fraguerius, & acuendæ æmulationi condiscipulum regii sanguinis juvenem. Tunc in ædibus iisdem florebant Rapinus, Juvencius, Ruæus, Commirius, quorum nemo non culturæ aliquid adhibebat optimo adolescenti, quem sibi omnes successorem optabant. Ad Commirium se præter cæteros applicuit, ab cujus ore, vel

artem explicantis ſuam, vel nova recitantis carmina, dum pendet aſſiduè; id porro ſibi perſuaſit, nihil facturum ſe ſuis rebus ac ſtudiis convenientius, quàm ſi magiſtrorum veſtem ſimul & mores indueret.

Anno igitur M. DC. LXXXIII, exeunte Auguſto menſe, in Societatem eſt admiſſus. Poſito, ut moris eſt, rudimento, biennium Philoſophiæ vacavit in collegio Pariſienſi. Miſſus inde Cadomum, ut in florentiſſimâ ingeniis civitate humaniores literas edoceret, in Petrum Danielem Huetium, & Joannem Reinaldum Segræſium incidit, candidos ſtudiorum ſuorum judices. Huetium quidem audivi ſæpe cùm diceret, auctore ſe conſtanter feciſſe Fraguerium, ut dies in Græca Latinaque ſtudia ex æquo partiretur, & pomeridiana his tempora, illis matutina divideret. Quâ ratione, cùm exemplaria vetera, eáque optima, verſa-

ret indefeſsâ manu, factum eſt ut linguâ utrâque tam ſolerter uteretur, quàm qui Romæ olim, vel Athenis nati.

Inter hæc ſtudia & quotidianas docendi occupationes anni quatuor abiere. Cadomo in Pariſienſe collegium revocatus, ſtadium theologicum cucurrit per annos ferè totidem. Ac metam in proximo videbat, cùm ecce ſubiit animum illa cogitatio, diem mox adfore qui aliam, ut mos eſt Societatis, vitam afferret: tempus omne vel ſacris concionibus, vel argutationibus ſcholaſticis impertiendum: inter hæc demum optionem fore: quid cum veteribus deliciis commercii? quid otii ad perſequenda illa ſtudia? vitaliſne vita eſſe poſſet nihil agenti quod luberet? Ita, exeunte anno M. DC. XCIV, deduxere illum è Societate Muſæ, quæ in eam priùs induxerant. Veſte autem mutatâ, Societatis retinuit amorem conſtanter. In quo id feciſſe videtur mihi

quod optimus quisque, qui procul à suis hospites nactus sit instar parentum bonos: is patriæ semel redditus, obliviscetur illos scilicet? ac non magis tanta hospitalium hominum in se merita omni officio ac pietate prosequetur?

Assertus sibi Fraguerius, cùm jam omnia quæ vellet, posset, nihil prorsus nisi alere ingenium voluit. Minùs multa hactenus præsidia habuerat patrii sermonis excolendi: sensit ab eo imparatum se esse atque inopem. Quamobrem informandum se statim erudiendumque tradidit Musis duabus, Lavernam (1) dico, tot Poëtarum celebratam carminibus, & eam quæ nova Leontium (2) vocitata est. Ambæ iis temporibus ingenii principatum tenebant, & arbitræ habe-

(1) Maria Magdalena *de la Vergne*, uxor Comitis *de la Fayette*.

(2) Anna *de Lenclos*. Annos septem & octoginta compleverat, cùm obiit Parisiis anno 1704.

bantur elegantiarum. Altera quidem, hoc eſt Laverna, ſcripſerat amatorias fabulas, quibus nihil habet Francica lingua vel argutius, vel rotundius. Alteram ſic natura formaverat, ut ore Venus, mente Minerva videretur. Verùm ad eam cùm venit Fraguerius, detraxerat jampridem ætas quod fuerat noxium; quod utile, firmaverat. Harum ergo conſuetudine perpolitus, quod in ejus ſcriptis cum voluptate ſentias, aptum habuit & concinnum orationis genus: in quâ limam neque deſideres, neque accuſes; quæ nervos habeat, neque oſtentet; quæ ornata ſine fuco, atque ut Pyrrha Horatiana, *ſimplex munditiis*, naturali pulcritudine ſplendeſcat.

Patrii ſermonis elegantiam hanc non vulgarem aſſequi viſus eſt, cùm ſymbolam, quod ſæpe ac diù, conferebat, vel in commentarios Academiæ, vel in *Diarium*, ſic vocant, *eruditorum virorum*. Quip-

pe ubi curationem hujus Diarii ſuſcepit vir omni laude major, & in commune literarum bonum huic ævo datus Joannes Paulus Bignonius; nihil antiquius habuit, quàm ut Fraguerium laboris in partem vocaret, in quo erant ſanè omnia, quæ genus illud poſtulat: doctrinæ omnes, tum à veteribus, tum à novis, ſi quæ ſunt, auctoribus profectæ: linguarum peritia, non Græcam appello tantùm & Latinam, ſed Italicam, & Hiſpanienſem, & Anglicam: judicium maturum, acre, perſpicax: animus verò, quem neque opinio antecepta infuſcat, neque ulla commovet perturbatio. Quare aſſignatum ſibi munus adminiſtrabat eâ diligentiâ, ut nihil præteritum vellet, quod profuturum eſſet lectoribus; eâ religione, ut nihil dictum, quod ſcriptoribus vel diſpliceret, vel noceret.

Ad majora etiam ſeſe comparans, circumſpexerat tamen interea ecquod ſibi

opus constitueret, quo suum sibi otium oblectaret ipse, & literatis viris aliquando approbaret. Atque in Platonem intuenti, quem habebat ex frequenti lectione familiarissimum, operæ precium fore visum est, si eum Latinè post Marsilium Ficinum, Joannemque Serranum de integro transferret. Hunc enim quid Plato vellet, sæpe non vidisse; illum, quæ rectè forsan viderat, rudi genere eloquendi ferè obscurasse; neutri contigisse illam Platonis mollem, facetam, illustrem, ac prope poëticam orationem. Quam imitari si quis possit, imitaturus profectò erat Fraguerius, cui amœnitas ingenii præcipua, & poëtarum proprius lepor, Plautinis jam inde à puero, Terentianisque ac Tullianis fontibus probè irrigatus.

Verùm heu! dum in Platone totus est, subitus repentè casus & cœpta abrumpit in manibus, & spes in futurum

omnes intercipit. Anno ſcilicet M. DCC. IX, qui erat Fraguerii tertius à quadrageſimo, invaſit hominem nova morbi ſpecies, cujus originem atque progreſſionem juvat exponere. Joannis Harduini notas ad ſacra novi fœderis volumina, ab auctore, ſummo ac ſingulari amico, utendas acceperat. Tam ſpiſſi autem operis editionem cùm ſerâ admodum in ſpe eſſe intelligeret, multa quæ uſui forent inde conſtituit excerpere, ſepoſitis ad eum laborem æſtivis noctibus. Calebat ſupra modum æſtas. Lucubrabat hiante ad frigidiorem tantiſper auram feneſtrâ, ipſe diſcinctus. Quinque poſt dies, cervicis muſculos, quibus caput ad collum annectitur, labefactari ſentit; quos nimirum infeſto algore nocturnum virus tetigerat. Ipſe haud aliter commoveri animo, quàm qui ſibi cum rheumatiſmo condictum eſſe arbitraretur. Verùm hyeme adventante morbus increvit, aſſu-

ſo colli nervis acri humore ac noxio. Tum illi tetrè convulſi luxatum caput à recto & naturali ſtatu dejecêre. Petitum eſt à Viciacis Borboniiſque fontibus remedium; in Bareginam vallem devectus eſt; Balneariam apud Bigerros aquam, item apud Occitanos Balarucanam adiit. Ut erat morbus ſine exemplo, ita fuit ſine remedio. Hyems nulla ſine mali incremento venit: æſtas nulla levamentum attulit: nulla dies ac vix horæ momentum ſine acerbiſſimo doloris ſenſu fuit. Quinetiam noctibus perſæpe ſubſiliebat crebris ictibus reclinatum caput, donec quaſſu diuturno defatigatum ſterneret potiùs labor, quàm ſomnus ſopiret.

Vita ſic erat totis novemdecim annis, quibus ſuperſtes fuit. Neque extorſit dolor, ut aliquando minùs tranquillo aut hilari etiam ore foret. Imò omnes qui ad illum adibant, à triſtibus ad lætiora

primus ipſe traducebat. Quis non adibat autem? Quis amans literarum aut virtutis fuit in hac urbe ampliſſimâ, qui Fraguerio amicus non fuerit? Quis homo alicujus nominis Lutetiam viſit, qui Fraguerium honoris causâ non viderit? Atque ut verbo dicam, eóque Tulliano, *unâ in domo, & eâ quidem anguſtâ, quàm magnos quantâque amoris conſpiratione conſentientes tenuit amicorum greges?* Ubi enim aut candidior anima? aut fides ſanctior? Quid æquitas animi? Diu in tenui re ac modico cenſu nihil quod deſideraret, vidit: non ita pridem opimâ hæreditate auctus, ditior fuit non ſibi, ſed amicis. Ego certè ſapientis viri memoriâ ſic afficior, ut ſuum Græciæ Socratem non invideam, qui cum Fraguerio vixerim.

Quotidie ad eum ventitabam primâ veſperâ, quod & illâ feci, quæ ipſi ſuprema fuit. Hic me primùm invitare,

ut ſolebat, ad cœnam; deinde, quaſi præſentiret animo extremum fato hoc eſſe quòd me videbat, contendere ut aſſiderem. Aſſedi: cœnatum eſt mensâ brevi, ſed mundâ, atque hilari. Quæ poſtquam ſublata eſt, legi pro more noſtro quod ambos juvaret. Ego domum: ipſe decubuit. Poſt paulo, cùm in lecto jaceret parum commodè, ſedili ſe compoſuit. Ibi primo mane repetita apoplexia monitum jam ante ſemel, neque imparatum oppreſſit, quinto Nonas Maias, hoc ipſo anno M. DCC. XXVIII.

Hæc habui de Fraguerio quæ dicerem: cujus ad carmina priuſquam accedas, hoc ſcias, velim, pleraque illi provenifſe ludenti graviſſimos inter dolores, ne grandia, ut à meditato Poëtâ ac vegeto, omnia exſpectes. Quin multa in illis non celeriùs excepta calamo, quàm fuſa: præſertim quæ ad Remundum ſuum ſcripſit: cui per eumdem ſtatim

hominem, qui epiſtolii quidpiam attuliſſet, nihil cunctatus carmine reſpondebat. Eſt tamen in omnibus, ni fallor, impreſſa germanæ antiquitatis nota. Id ergo negent, ſi audebunt, magni illi magnarum ſcilicet gentium literatores, qui degeneraſſe Gallorum ingenia, & periiſſe hîc bonas artes clamitant. Fateantur neceſſe eſt vel hoc uno ſe refelli ſatis, quòd hac noſtrâ ætate Gallia & Huetium tulit, & Fraguerium.

PET. DAN.
HUETII
CARMINA.

ILLUSTRISSIMO
ECCLESIÆ PRINCIPI
PETRO DANIELI
HUETIO

Abrincensium Episcopo.

N carminum tuorum librum, ERUDITE PRÆSUL. *Is se tuis oculis sistit, inexpectatus quidem; sed tibi non inficiandus. Gestiebat jamdiu ex peregrinis regionibus, ubi magno studio exceptus olim fuerat, quasi in paternum sinum reverti, & secum ad te mirificos plausus, qui ab omni Europa dati sunt, reportare. Quòd autem ex officina mea, te inconsulto, & præter opinionem tuam prodeat, næ tu, si fortè id mihi succenseas, tibi iniquior esse videaris.*

Nam cùm Theophilus Hogersius, Daventriensis, poëta non inelegans, ante quadraginta annos Poëmata tua in lucem

dedisset, eademque deinde Ultrajecti typis mandari iterùm ac sæpiùs curavisset vir magni nominis Joannes Georgius Grævius; non potuerunt Gallorum plurimi, tùm literarum, tùm patriæ amatores, quin graviter ferrent te alienigenis debere gratiam, quæ tibi à popularibus debetur; suíque laudibus Galliam malè consulere intellexerunt, nisi aliquando extorres divini Poëtæ lusus exterorum librariorum jugo solveret, atque in libertatem pro jure suo vindicaret.

Quas nostrorum hominum querelas ne contemnerem, addebant gloriam vix majorem ex amplissimis tuæ doctrinæ monumentis, quàm ex istis levioribus, derivari. Exstant scilicet complures tuæ scriptiones, quæ in argumentis severioribus vim eruditionis inexhaustam demonstrant. Verùm poëticos flores horridulis abstrusiorum disciplinarum vepribus adjungere, neque in aliquo tantùm genere versari, sed prorsus diversa sic tractare, ut Ovidii ingenio, Horatii acumine, & Virgilii judicio scripsisse videaris; hæc

qui fecerit, non videtur unius hominis, sed omnium qui exstiterint doctorum laudem assecutus.

Nec magnificentiùs quàm veriùs referam, ILLUSTRISSIME PRÆSUL, *id quod publica vox prædicat, hunc illum esse* HUETIUM, *quem & nostra miratur ætas, & futura nostræ invidebit; cui se antiquitas totam exploranti credidit, & se posteritas totam explorando impendet; qui cùm innumerabiles omnium linguarum, omnium ætatum scriptores evolverit, ipse à nemine uno, dum bonæ vigebunt artes, omittetur.*

Atque hæc ego cùm audirem quotidianis sermonibus usurpari, tanquam sanctissimis Patriæ vocibus excitatus sum, & ultro hanc suscepi provinciam, ut aureos versus ex Hollandia reduces eidem, quam nascentes primùm aspexerant, luci restituerem. Id porrò palam profiteri, atque hoc munere, te annuente & favente, defungi oportuit. Verùm cùm amicos, quibus obtemperare maximè soles, repulsam passos esse scirem, quoties

te ad hæc juvenilia, ut appellas, revocarunt; annon ſatius fuit clàm ea & furtim excudi, quàm fruſtra à nobis diutiùs deſiderari?

Feci igitur, quæ meæ partes erant, ne operarum vel typorum culpâ deteratur opus, quod ipſo Muſarum cælo illuſtrari decuit. Nihil quidem ſupereſt, niſi ut editionem ipſe approbes libelli ſemper legendi, numquam improbandi. Si tamen videbor peccaſſe, reum adeò non diffitentem habebis, ut ſuum hoc delictum omnibus gentibus teſtatum velit, & primùm à te veniam, deinde à cæteris gratiam quærat.

AMPLITUDINI TUÆ

Devotiſſimus
JACOBUS STEPHANUS.

LIBRARIUS PARISIENSIS LECTORI.

I. GRævianam editionem rudem illam & indigeftam, non repræſentamus; ſed proprio ſingulorum carminum ordine illuſtriorem; & quoniam αὐτόγραφον nobis obtulit amica literarum fortuna, haud paulò emendatiorem.

II. Accedunt Latina aliquot carmina, quæ nuſquàm aliàs prodierant in lucem; & acceſſiſſent Gallica, ſi auctor è ſcriniis erumpere ſineret: nam & Gallicè non pauca ſcripſiſſe illum teſtantur, qui recitantem audierunt, recitantiſque ab ore pependerunt.

III. Ad calcem Poëmatum HUETII, Notas ejuſdem in Anthologiam adjecerat

Grævius; ſed nunc non erat his locus; eæque aliàs fortaſſe commodiùs legentur cum aliis id genus quamplurimis, ſi quando muſei repagula perfregerint, quo ſcimus ea iniquis vinculis conſtricta detineri.

IV. Cæterum, cùm multa hîc præfanda eſſent ad hanc collectionem ejuſque partes aliquot pertinentia, ſatius eſſe duximus ſubjicere Præfationes, & Hogerſii, & Grævii, qui hæc ipſa carmina olim vulgarunt. Prima legitur in volumine, cui titulus eſt: *Theophili Hogerſii Poëmata juvenilia. Accedunt Joannis Hogerſii Poſthuma, & P. D. Huetii V. Cl. Poëmata aliqua. Amſtelodami, apud Danielem Elſevirium* 1672. Altera in eo, quod inſcribitur: *Petri Danielis Huetii Poëmata, Latina & Græca, quotquot colligi potuerunt. Quarta Editio. Ultrajecti, apud Guilielmum Broedelet.* 1700.

THEOPHILUS

THEOPHILUS HOGERSIUS

Lectori benevolo S.

QUum abhinc decennium discederem Cadomo (ubi aliquot menses in Bocharti, Grentemenilii, Huetii, aliorumque maximorum, quibus hæc urbs præ reliquis Galliæ civitatibus abundat, ingeniorum contubernio jucundissime traduxeram) Huetius mecum communicavit sua aliquot Poëmatia. Sed longinquo deinde in diversas regiones itinere instituto, diu hæc inter alias schedas abscondita jacuerunt. Nunc autem scrinia mea perscrutanti cùm sese iterum obtulissent, occasionem idoneam me nactum esse existimans illo veluti fastigio hoc nostrum opusculum, seu potius hos disturbatos parietes exornandi, simul publicare constitui. Quod consilium ubi Gronovio nostro aperuissem, ille, pro suo rem literariam juvandi incomparabili studio, elegans ejusdem de itinere suo Suecico ineditum carmen mecum communicavit. Quod pariter vulgasse cum bona clarissimi Huetii venia me spero. Te autem doctissimi viri, tùmque aliis politissimis libris, tùm Origenis operibus nuper in lucem emissis per universum orbem literatum celeberrimi, has etiam poëticas curas inspexisse, non, puto, pœnitebit. Vale, & studiis nostris fave.

JOANNES GEORGIUS GRÆVIUS

S. D.

LECTORI.

CArmina viri ſummi, Petri Danielis Huetii, Antiſtitis Abrincenſis, cùm bona quadam fortuna inveniſſem apud extorrem Galliæ, non potui non, Lector φιλόμυσε, tecum communicare; quod haut inviris Muſis, & ſecunda tua, ſi Muſarum deliciis caperis, voluntate me feciſſe puto. Viri excellentis exquiſita diffuſaque per omnes divinas humanaſque diſciplinas doctrina, tot æternis ingenii monumentis orbi terrarum teſtata, nemini, niſi omnis humanitatis ignaro, poteſt eſſe obſcura. His dotibus ſciebam non deeſſe verſuum Græcorum Latinorumque ſcite pangendorum facultatem. Nam non pauca viri illuſtris carmina videram dudum, quæ pro veteri triginta fere annorum amicitia mi-

hi miserat subinde, valde cum mihi, tum aliis, qui de his recte poterant existimare, probata. Inde illam de herba Serica, quam Thee appellant, elegiam ante annos aliquot in Galliis editam, hîc jusseram denuo typis mandari, cùm omnes, qui legerant apud me, illius describendæ cupiditate tenerentur, singulari ejus suavitate & elegantia commoti. Cùm autem in plura nuperius, quæ antea non videram, eaque cultissima Huetii poëmatia incidissem, valde lætabar. In primis afficiebat me mirifice lectio illius idyllii, quod de morbo, quem in ætatis flore contraxerat gravissimum, deque illius remediis scripserat. Memoriam enim mihi refricabat jucundissimam illius temporis, quo id mihi adolescenti V. CL. Alexander Morus, quem tum Amsterodami humaniores literas docentem officii caussa sæpe salutabam, in Museo suo recitabat, cum magna ingenii auctoris admiratione, quo neminem felicius genium Lucretiani styli, ad cujus imitationem erat conformatum hoc idyllium, effinxisse prædicabat, cùm nonnulli docti homines nullo successu ad tentandum talis poëmatis genus vires ingenii fuissent periclitati. Itaque, viso hoc tot inavisorum mihi antehac carminum the-

sauro, temperare mihi non potui, quin exclamarem, Eia commune sit, quodcunque est lucri! Nec in ejus consortium me sunt dedignati admittere, qua sunt humanitate, in quorum erat custodia. Votorum compos petii quoque potestatem poëmata hæc publicandi, ne videremur aliis invidere, quam nos ex iis capiebamus, voluptatem. Cùm & hæc mihi venia data esset, nolui has eruditionis poëticæ lautitias, multo venustatis sale persperſas, tibi, Lector, diu debere: ne cùm ipse parens horum pulcherrimorum fœtuum, qui nunc totus est in graviorum studiorum tractatione, videretur illos negligere, ac nolle tollere, perirent. Vale: his fruere: & mecum opta, ut ceterorum quoque carminum ineditorum potiaris, quæ pangere solitus olim est Huetius, quæque latitare apud ejus amicos testes habeo locupletissimos, qui aiunt plura se aliquando vidisse, quàm hîc collecta habentur, apud virum celeberrimum, & mihi, cum in vivis esset, amicissimum Stephanum *Le Moyne*, necnon apud virum amplissimum *Du Tot-Ferrare*, Senatorem Rhotomagensem. Iterum vale.

Hæc præfixeram editioni horum poëmatum, cùm primùm ante sex annos lu-

cem viderent. Quo applausu excepta fuerint, inde licet intelligas, quod nulla in tabernis inveniantur exempla, quamvis à non paucis desiderarentur. Novam itaque cum adornaret Typographus editionem, petiit ut; si quid illi augendæ & ornandæ in mundo esset, secum communicarem. Miserat ad me anno superiore vir & amicus ille magnus, illustrissimus Huetius, duas eclogas nuperius à se conditas, quarum altera *Iris* inscribitur, altera *Magnes*. Nihil iis ingeniosius, cultius, & ornatius fingi potest, ut nec elegantia, nec venustate ulli carminum cedant, quæ in ætate florida pangere solitus est, sintque documento inexhaustum esse illum amœnitatum, leporem, politiorisque doctrinæ fontem, qui inundavit ejus ingenium, ut nec in hac ætate gravi exaruerit. Has eclogas non sine magna delectatione legent in hoc volumine, qui intelligentes sunt harum cupediarum Musicarum existimatores. Quicquid autem hîc emendatum, & in meliorem ordinem digestum vides, id debes curæ & operæ V. CL. & amicissimi Paulli Bauldrii. Adjeci calci poëmatum notas Huetii in Anthologiam, quas ante duodecim admodum annos meæ fidei commiserat, ut subnecterentur Anthologiæ

Græcorum epigrammatum, cum versione Hugonis Grotii, quam tum publicare constituerant Amsterodamenses cum ceteris magni viri ingenii monumentis. Sed & propter bellum, quo mox infestabamur, diuturnum, & nescio quæ alia quæ intervenerunt, spes illius tam desiderati operis evanuit. Ne autem tam eruditæ & lectu dignissimæ Antistitis Abrincensis observationes intercidant, statui rectius, eas hîc, quamvis alieno loco, legi, quàm nusquam.

PET. DAN. HUETII CARMINA.

ECLOGÆ.

I.

VITIS.

Vitis puella, & Ulmus Pastor, ob violatam fidem quam illa Bacchо juraverat, in arbores cognomines mutantur.

AD CLAUDIUM SALMASIUM.

T nos infauſtum Vitis referamus amorem,
Quóque modo juvenem dum cæca amplectitur Ulmum,
Formoſum torta mutaverit arbore pectus.

At tu, sive leves scriptis ulcisceris Anglos,
Dogmata seu torvo referas dictata Cleanthi
Porticibus quondam pictis, seu quo ordine quondam
Constiterit patriis acer Romanus in armis,
Claudi, noster amor, tenues ne despice lusus.
Tempus erit cum nos, adsit modo faustus Apollo,
Jam pastoralis spernentes carmina Musæ,
Rite suum Divis olim dicemus honorem,
Et Divûm genus Heroas tollemus ad astra.
Tum quoque, Salmasi, nostro celebrabere cantu,
Si modo non refugis, mistusque videberis illis.
Dum summo quondam Parnassi è vertice Bacchus
Prospicit, atque oculis late circum omnia lustrat,
Plurima floriferis exultat Oreas in arvis,
Et simul implicitis manibus per gramina festas
Exercet choreas; quas inter candida Vitis
Emicat, egregio tantus decor insidet ori.
Hanc Deus ut vidit, venis ut concipit ignem,
Et molli nitidos infigit pectore vultus.
Continuo specula præceps erumpit ab alta,
Et placido primùm Nympham sermone salutat,
Inde etiam officiis permulcens omnibus ambit.
Nec Dea dedignata Deum est: mox victa dolosis
Obsequiis roseas ardentem excepit in ulnas.
Scilicet ex illo paribus conjunxit amantes
Unus amor nodis, una arcto copula nexu.

Interea longum nigros carpebat ad Indos
Bacchus iter, cædesque viris ac vincla parabat.
Protinus attonita turbatam mente puellam
Tristis adit, mœstis & fletibus ora rigantem.
Jamque vale, mea Vitis, ait; me jussa Tonantis
Extera nunc cogunt invitum quærere regna.
Adjuro pice torrentes & sulfure ripas
Non aliàs tantum me suscepisse dolorem.
Finibus at postquam me fatum extruserit istis;
Seu veterem versas arguto pollice fusum,
Seu clamore premis timidos ad retia damas,
Seu levibus comitum saltas immista choreis,
Vive memor nostri; non unquam oblivia vultus
Ulla tuo possint è pectore tollere nostros.
Dixit, & averso torsit vestigia gressu.
Illa quidem, ut perhibent, curis ingentibus ægra
Fugit, & in sylvis sese Dea condidit altis,
Multa gemens, magnoque animum labefacta dolore;
Dum precibus vanis Superos cœlumque fatigat.
Atque sui frustra reditum sibi poscit amantis.

Aurea jamque suum bis Luna impleverat orbem:
Illa per umbrosos saltus, scopulosque sonantes,
Errabat demens animi, lymphataque Bacchum,
Absentem Bacchum repetita voce vocabat;
Ipsa cavis Bacchum referebat vallibus Echo:

Cùm gemitum & Nymphæ vocem procul audiit
Ulmus,
Florea dum lentus pecudes per gramina paſcit,
Inter paſtores longe pulcherrimus Ulmus.
Audiit, atque illuc ſuſpenſis greſſibus ivit,
Flebilis unde dabat ſe vox, triſteſque querelæ.
Atque is, dum frondes inter proſpectat opacas,
Incerto mœſtam vidit ſub lumine Vitem,
Et procul obſcura vultus agnovit in umbra,
Fletibus humentes vultus, lacrymiſque decoris.
Ille quidem fletus Nymphæ miſeratur acerbos,
Nec-non & Nymphæ vultus miratur & ora.
Haud mora de latebris audax ſe proripit Ulmus;
Turbataque dedit ſe coram Vite videndum.
Mox prior hic, Quæ te lacrymantem incommoda
tangunt,
O Dea, quis nigris cogit te condere ſylvis?
Namque Dea es, ſi quid divino creditur ori.
Hæc Ulmus: Vitis contra ſic rettulit Ulmo,
Nam ſecreta, puer, quis te loca quærere juſſit,
Furtivam ut noſtris præberes luctibus aurem?
Quod petis, haud promptum eſt longum narrare
laborem.
Sic ait, atque alios agitabat mente receptus;
Cùm tali juvenis dubiam ſermone repreſſit:
O utinam tantos poſſim lenire dolores!
Hic ego dum paſco ſimas per rura capellas,

Auditur luco gemitus lacrymabilis imo;
Scilicet accurri. At si quidquam opis indiga nostræ es,
Nusquam abero, non me officiis superaverit alter.
Sed nunc in sylvis vitam quid transigis atris,
More feræ? nostris potius succedito tectis:
Et sunt nostra quidem tecta huic contermina sylvæ.
Hìc varia instructas onerabunt fercula mensas:
Et noster dare si qua valet solatia cantus,
Tale tibi blanda modulabor arundine carmen,
Quale sub Arcadio cantat Pan ipse Lycæo.
His permulsi animi, & sensim de pectore cessit
Quippe dolor, nec jam sylvæ placuere silentes,
Jamque petit sibi formoso solamen ab Ulmo.
Bacchum amat illa quidem, sed & Ulmum diligit
illa.
Et dum Bacchus abest, præsentem diligit Ulmum.
Quid plura? absentem paulatim abolere Lyæum
Incipit, atque novo Vitis consumitur igne.
Sæpe illam, Bacchi cum forte recursat imago,
Mutavisse fidem pudet, & nil tale merentem
Deseruisse Deum, pecorisque arsisse magistrum:
Sæpe sui vultus si forte aspexerit Ulmi,
Tum fortunatam tali se credit amante.
Ipse etiam similes traxit per viscera flammas
Ulmus, & insoliti stimulos persensit amoris.
elix Ulme nimis, Vitem dum diligis, illa
Respondet curis, & amorem exæquat amore.

Jamque triumphatis victor remeabat ab Indis
Bacchus, eum circum gravibus constricta catenis,
Nec bene servitii patiens gens decolor ibat.
Ille ubi felici notas pede contigit oras,
Prima videre suam tanto post tempore Vitem
Cura fuit, solitasque audire & reddere voces.
Necdum etenim Vitis vesanum, Bacche, furorem
Audieras. Nymphæ is subito se ad limina profert.
Nympha per umbrosos, Ulmo comitante, recessus,
Deliciasque hortorum inter, florentiaque arva
Iverat, & niveis Ulmum tum forte lacertis
Amplexata, sibi æternos optabat amores.
Cum procul hærentem juveni, mollique foventem
Complexu, torvo respexit lumine Bacchus.
Ilicet iratum violento percitus æstu,
Ergone, ait, nostrum potuisti fallere numen,
Immeritumque dolis fraudasti, perfida, Bacchum!
Ergo puella meos impune irriserit ignes,
Supplicioque scelus, merita nec morte rependet.
Juppiter, ô! nostri si verè sanguinis auctor
Diceris, & non ulla tuæ te tædia prolis
Cepere, ingratam pœnas da solvere Vitem,
Quas meruit; nec se pœnis subduxerit iste,
Sitque in morte comes, ceu turpi in crimine, Pastor.
Audiit Omnipotens gemitus & vota rogantis.
Continuo amborum terræ vestigia figit.
Tum vero ramos digitis exire videres,

Et viridi comptos involvi fronde capillos.
Jamque suum sentit nodoso cortice pectus
Nympha tegi, & rigido mutari viscera ligno.
Tu quoque supplicio, Pastor damnatus eodem,
Pro capite excelsum tollis super astra cacumen,
Pro pedibus lenta radice in Tartara tendis,
Emoriturque vagus procero in corpore sensus,
Sed quamvis duro septi sint undique libro,
Lumine cassi ambo, penitusque sit arbor uterque,
Una tamen semper miseris sententia restat;
Hæc Ulmo æternum dum vult hæsisse marito,
Hic tenuisse inter dilectam brachia Vitem.

II.

IRIS.

Iris Junonis nuntia, repulso Mercurio, Phœbi blandimentis capitur. Mercurius furtivos Iridis amores defert ad Junonem. Illa, re compertâ, Iridem obscuras in nubes relegatam æterno divortio à Phœbo distrahit.

Fida comes Junonis erat Thaumantias Iris,
Nuntiaque in terras Divæ mandata ferebat,
Sueta caput variis florum vincire corollis.
Hanc tranantem auras, & vectam nube caruli
Viderat ætherea sublimis Phœbus ab arce;

Viderat, & totis admiserat ossibus ignem.
Longe illi tunc Oebalides, Peneia longe
Virgo fuit; formosa animo sola hæserat Iris,
Et veteres ægro pellebat pectore curas.
Ergo diem quoties cœlo revehebat aperto,
Aut Tartessiacis tingebat fluctibus axem,
Irin per cælum, per terras saucius Irin
Vestigat radiis. Nec tantæ hæc nescia curæ
Senserat obtutus, haud aspernata, benignos,
Læta Deo, & furtim captabat lumina Solis,
Et decedenti sese dabat ante videndam.
Præcipue quoties prætexere suetus amori
Officium Phœbus Junonia tecta subibat,
Comptior hæc solito velaverat ante recenti
Flore caput, pictaque aderat perlucida palla.
Dumque ministerium solers obit, & modo Divæ
Candida puniceis subnectit crura cothurnis,
Effusasve comas dentato dividit auro,
Interea limis Phœbum respectat ocellis,
Signa notat, vultumque Dei, nutusque loquaces.
Mox quæcunque gerit, quoquo vestigia flexit,
Phœbus adest, hæretque comes: non horridus arcu,
Qualis in adversos mittebat tela Gigantes,
Aut qualis tumidum stravit Pythona sagittis;
Sed placidus, sed mitis adest; nunc mollia supplex
Verba jacit, nunc blanditos dat pectore questus,
Visaque formosis humescere fletibus ora.

Iri, inquit, mea lux, ô noſtris pulcrior Iri
Luminibus, tibi par toto nil vidimus orbe,
Cùm cœlum & vaſtas luſtramus lampade terras.
Te ſine nox atque umbra ſumus: ſimul aurea cœlo
Exoreris, noſtro clarum decus additur aſtro.
Felix ille, tuos potuit qui cernere vultus;
Flectere qui pectus poterit, felicior ille.
Ipſa ſuperciliis quiddam vocalibus audax
Annuit, & placito vix tandem pugnat amori.
Ergo ubi jam primo tentari percipit igne
Virgineum pectus, nitido munuſcula cultu
Addit, Erythræo quæſitas littore conchas,
Intextaſque auro veſtes, & florea ſerta,
Et quæ multa leves prolectant dona puellas.
Quondam etiam, ſi forte vacat, nec juſſa morantur.
Junonis, placidis demulcet cantibus Irin,
Argutos tereti perſtringens pectine nervos,
Divinumque modis aſpirat Phœbus amorem.
His penitus molliti animi Thaumantidos, & jam
Victa labat: non occultum ſub pectore vulnus
Secum alit, aut cæcos tacitus pudor opprimit æſtus;
Dulcibus illa palam flammis favet; anxia cœlo
Quærit amatorem paſſim, arridetque reperto.
Compellat, miſcetque jocos, nec ſola recuſat
Colloquia, & lenes ſera ſub nocte ſuſurros:
Non thalamos ſubeuntem arcet, foribuſque repellit,

At non hæc Maja genitum latuere per auras
Labentem cœlo, & rapidis talaribus actum.
Ad roseam prius hic oculos adjecerat Irin;
Sed duram obsequiis mentem expugnare puellæ
Dum studet, illa Dei vanum frustrata laborem
Restitit, & blandos aliò convertit amores.
Scilicet is sævum duxit memor inde dolorem.
Altè hærent animo, prælati injuria Phœbi,
Fastiditi ignes, turpisque offensa repulsæ.
His super accensus, postquam æthere vidit ab alto
Iridis admissum furtim in penetralia Phœbum:
Illane, ait, tandem, præ te quam, sancta, ferebas,
Illa pudicitia est? hic est rubor ille modesta
Fronte sedens, timido dejectaque lumina vultu!
Cùm juvenum cœtus fugiens castissima virgo,
Interiora domus peteres, atque abdita claustris
Oppositam firmo munires objice portam.
Applициti foribus nos supplex turba sedemus:
Ornant serta feras, triverunt oscula limen,
Et frustra ad surdos jactamus carmina postes:
Tu nos interea postico, subdola, fallis,
Et furtiva patet venienti janua Phœbo.
Hunc juvat inde meas ridentem audire querelas,
Et tecum dulces per noctem ducere somnos.
Vestrorum at certe sit Juno testis amorum,
Dîque, Deæque omnes. Superas sic fatus in auras
Tollitur, & celeri Junonis sacra volatu

Tecta petit. Juno auratis tum forte sedebat
Porticibus, magna Divûm stipante corona.
In mediis adstans Tegeæus; Nunc ades, inquit,
Nunc ades, ô Juno, tua te sibi postulat Iris,
Illa tuarum Iris testisque & conscia rerum.
Nescio quis thalamos irrumpere virginis ausus
Dicitur oppressam validis retinere lacertis
Per mediam noctem, dum tu alto cum Jove dormis;
Omnia consimilis Phœbo, faciemque, coloremque,
Et rutilos auro crines, floremque juventæ.
Et nunc ille quidem thalamo latet abditus; at mox,
Ni properas, vigilum curas eluserit omnes.
Erubuit regina Deûm: nec talia credit
Mercurio narranti, aut se non credere fingit;
Exilit illa tamen regali sede, viamque
Iridis ad sedes cita corripit. Ocyus omnes
Confluxere Dei. Cùm Nymphæ ad limina ventum est,
Impulit obductos tacitò molimine vectes
Protinus; & celeri Juno petit intima gressu.
Heu virgo infelix! thalami male tecta latebris,
Languida dum molli declinas lumina somno,
Et vos cæcus amor lecto complectitur uno,
Inscia cælituum præbes ludibria turbæ,
Nec te sæva oculis Saturnia conspicit æquis.
Junonis sedenim mentem pudor, iraque turbant.

Surgite, ait, tandem, par nobile, surgite, amantum
Sat lusu somnoque datum. Nunc nubibus, Iri,
Conditor obscuris, & nigro carcere cœli,
Quæ turpi sacros fœdasti crimine cœtus:
Te verò, nivei corruptor, Phœbe, pudoris,
In cœli oppositas jubeo discedere partes.
Sic ait, & flentem famulæ Thaumantida duris
Constrictam vinclis in nubila cæca relegant.
Hìc latet, hìc longo mœrens consumitur ævo.
Sed quamvis miseram violati fama pudoris
Angit, & æterni tenebrosus carceris horror,
Plus Phœbo caruisse dolet: gemit irrita vota,
Vanaque conjugia, & frustra inceptos hymenæos.
Nunc etiam, si forte imis conspexit ab antris
Adverso Phœbum spatiantem limite cœli,
Ilicet impatiens vinclorum erumpere gestit
Quà datur, & summa rutilum caput exerit æthra,
Præcinctum sertis diversicoloribus Iris;
Te solum, te, Phœbe, petens, si qua aspera fata
Rumpat, & ereptum sibi reddere possit amantem.
Sed superûm decreta vetant, & ferrea Juno
Tristia mansura sancit divortia lege.
Ergo amens animi Thaumantis filia largos
Solvitur in fletus; lacrymis manantibus æther
Perpluit, infaustosque Deæ testatur amores
Usque coloratis descendens nubibus imber.

III.

MAGNES.

Magnes, calorum explorator ſagax, cùm in eam deflexiſſet impietatem, ut naturam Diis ſublatis omnium rerum parentem diceret, in Lapidem ab Jove converſus eſt : illius ſectatores in Ferrum.

MAteries oreris noſtro digniſſima verſu,
Myſta ſagax cœli, naturæ nobilis index,
Accola piſcoſi, Magnes, memorande Cayſtri.
Tu tentare domos ſuperas, tu ſidera pernox
Metari, & rerum meditando extundere cauſſas
Auſus eras ; tu naturæ ſecreta latentis
Diſcipulorum inter denſas vulgare cathedras.
Lydia te ſtupuit tellus, te Mæonis ora,
Boſporus, & ſparſæ te Cyclades æquore toto,
Te Tyros, & Serum gentes, atque ultima Thule.
Invida ſed Nemeſis præclara intercipit orſa.
Nam dedignatus ſpes affectare caducas,
Ut ſuper humanam ſublimia pectora ſortem
Extulerat Magnes, non illum tetra libido
Illecebris vinctum tenuit, non pocula Bacchi,
Non animum fregere dapes, riſuſque, jocique,
Non chelys, & ductæ levia inter carmina noctes.
Non, ſtudiis vulgi aut populari obnoxius auræ,

Quærit opes, claroque parat splendescere cultu:
Ast hominum fugiens cætus, loca sola frequentat.
Nunc vagus Ægæi vacuam legit æquoris oram,
Nunc Sipyli valles lentus jacet inter amœnas,
Aut latet umbrosis Tmoli projectus in antris,
Dum mens nobilibus doctrinæ exercita curis,
Emicat, atque gravi membrorum mole soluta
Abdita scrutatur nascentum exordia rerum:
Unde graves terræ, fluidum mare, mobilis aër,
Ignis edax; quæ vis tenerum compegerit orbem,
Duxerit inque novas concreta elementa figuras:
Missus an Æoliis prorumpat ventus ab antris,
Quæ fluvios urnæ campis fontesque ministrent.
Noverat ille quibus liquefacta metalla caminis
Fundat, & in solidum duret natura rigorem;
Quid silicis venis inclusos alliget ignes;
Fulmen sponte cadat, vindex an ab æthere mittat
Tela Deus Siculis Cyclopum cusa cavernis;
Quid quatiat terras, refluum cur æstuet æquor
Motibus alternis; pluvium quis contrahat arcum,
Et varios pingat roranti in nube colores.
His animum postquam spatia inter longa dierum
Intendit studiis, cœlo surgentibus astris,
Protinus alta petit Mycales, celsive Mimantis
Culmina, qua partem patuit prospectus in omnem:
Hic cœlo fruitur per noctem liber aperto,
Et mundi in varias oculos circumtulit oras.

Aſtra notat, ſignatque ſitus, qua parte ſub undas
Prona cadant, qua parte ſuos revehantur ad ortus.
Solis hic obliquos duodena per aſtra meatus
Solſtitiique moras, æquataque tempora noctis
Atque dic, longo rerum perſpexerat uſu.
Ergo ſigniferum ſegmentis quatuor orbem
Dividit, & gradibus decies ſegmenta novenis;
Singula comprendant partes ut ſigna tricenas,
Integer & totum deſcribat circulus annum.
Hic primus gemino deprendit cardine ferri
Sidera, & immotum rapidæ vertiginis axem
Immenſos cœli penetrare volubilis orbes.
Cætera dumque leuis circum rapit impetus, illos
Certis ſtare locis, ſedeſque tenere quietas.
Hos Graii dixere Polos; quorum infimus alter
Tantum atro ſub Dite latet, ſtygiiſque tenebris,
Quantum alter claro fertur ſublimis Olympo.
Proxima contractis volvuntur ſydera gyris,
Arctophylax, Coluberque ingens, atque Arcades
Urſæ.
Huc mentem, huc vigiles oculos advertere Magnes
Sueverat, & motus numeris ſignare, locoſque.
Inde rudes pelagi nautas, vix ſumma legentes
Littora, vix trepidis auſos vada ſcindere remis,
Pandere vela jubet pelago, terriſque relictis
Aſtra ſequi, claroque docet confidere cœlo.
Inprimis geminas attendere juſſit ad Arctos,

Arctos æquoreo fugientes gurgite mergi:
Ut Tyrias Cynosura brevi regat orbe carinas,
Et Grajas Helices agat ingens circulus alnos.
Quinetiam vigili deprendit sedulus arte,
Quot gradibus terras superet Polus. Æreus axis,
Gnomona quem Graii patria dixere loquela,
Cuditur, ut magno mundi respondeat axi.
Altera pars impacta solo est, pars altera sursum
Erigitur, spectatque Polum, monstratque per umbras
Solis iter, spatiis & tempora dividit æquis,
Bissenasque diem solidum partitur in horas.
Quæ postquam studio fuerant comperta sagaci,
Privatos non hæc tacitus servabat in usus,
Edebat discenda palam, cœtuque frequenti
Intima pandebat magni miracula mundi.
Atque hæc Magnetis demum dictata secuti
Artibus egregiis vitam excoluere nepotes,
Quos Syros, quos alta Samos, Grajæque Crotonis
Felix ora tulit, Lacedæmoniumque Tarentum,
Doctorumque Pharos nutrix fœcunda virorum.
Illo Pythagoras redivivus dogmata fonte
Hausta tulit populis Italûm, quæ deinde secutus
Edidit Archytas inter pineta Calesi;
Et docta Archytæ soboles Ægyptius Horos,
Quique novum sydus gaudentibus intulit astris
Regalem Bereniceo de vertice crinem.
Hæc hominum faciles animos, juvenumque, senumque,

Hæc adolescentum mentes cepere novellas.
Noctes atque dies affixi postibus hærent,
Circunstant, urgentque virum, prensantque rogando;
Ille rudes format populos, obscura resolvit,
In dubiis responsa refert, animasque jacentes
Tollit humo sursum. Juvat ire per æthera magnum
Hoc duce, & occultos terræ penetrare recessus,
Aëriasque domos, & avari viscera ponti.
Hoc duce, quas homini prudens natura negavit
Quæsivere vias. Ludus fuit æquoris undis
Commisisse animas: ausi conscendere summum
Aëra, & audaci nubes tranare volatu,
Præpetibus pennas circumposuere lacertis.
Hac demum fretus miranda Dædalus arte
Insolitum per iter Minoia vincla fefellit.
Verùm ubi sublatas inflavit gloria mentes,
Cessit pulsa Deûm sensim formido, piosque
Erasere, nefas, tumido de pectore sensus.
Solvite, dicebat Magnes, heu! solvite vana
Relligione animos; mundum natura gubernat;
Hæc cœlum variis, hæc terras temperat horis.
Non Mars bella ciet, nullum Bellona flagellum
Sæva quatit, nullus Phœbi volat æthere currus,
Juppiter incestis nec mittit fulmina lucis.
Ista sibi quondam simplex commenta vetustas
Finxit, & ignaris illusit mentibus error.
Pellite nunc tandem pavido de corde timores,

Sola parens natura Dea eſt, ſola omnia gignit,
Sola fovet, vaſtis ſola omnia continet ulnis;
Cætera fabellas, ſocii, credamus aniles.
Talia jactantem non auribus audiit æquis
Juppiter: At certe veros, ait, impie Magnes,
Experiere Deos. Simul atra mollia caute
Membra ligat; facies homini non priſtina manſit,
Occupat ora ſilex, nec vox aut verba ſequuntur,
Et gravis in medio lapideſcit lingua palato.
Jam nec vena ſalit; nec cor micat: intima torpent
Viſcera, conſtrictos pervadere deſiit artus
Sanguis, & obſtructis exaruit oſſibus humor.
Heu miſer, obſcuris Lydorum conditus antris
Saxum informe lates; te flerunt Aſia Tempe,
Te vagus ambiguis flevit Mæander in undis.
Nec mage diſcipulis ultrix Jovis ira pepercit,
Contudit afflatas veſano crimine mentes,
Aſperaque eduro mutavit pectora ferro;
Et tactum obriguit lethali frigore corpus.
Non omnis tamen in tenues evanuit auras
Spiritus: antiquum retinent Doctoris amorem;
Irrequietus agit deformia corpora motus,
Si qua præſenti poſſint hærere magiſtro.
Ipſe novam quamvis mutato corpore formam
Induerit Magnes, haud ceſſit priſtina cura:
Veſtigare Polum pergit, geminoſque Triones
Quærere, & ad rectum mundi componitur axem.

IV.

IV.

APARINE.

Aparines fidem precibus & obsequiis expugnat Ganymedes, nec multo post tempore in cœlum transfertur. Illa, cùm ereptum fraude maritum diù ac frustrà quæreret, nimioque desiderio tabesceret, morte optatâ, in Aparinen plantam mutatur.

PUlsa ministerio Junonia cesserat Hebe,
Grataque miscebat cælesti pocula mensæ
Nuper Dardania Ganymedes raptus ab Ida,
Ora puer nondum prima lanugine signans.
Illum Gargareis spatiantem collibus, alto
Sacra Jovi correptum ales tulit unguibus uncis,
Et pavidum cœli superas evexit ad arces.
Mœrens interea Trojana Aparina per arva
Errat, & amissum deserta requirit amantem,
Idæas Aparina inter pulcherrima Nymphas:
Quam furtim in sylvis, glauci Simoëntis ad undam
Ruricolæ Fauno genuit Cebrenia Metis,
Metis Hamadryadum non ultima; perque latentes
Occultam saltus matri mandavit alendam.
Illa sub umbrosis educta adoleverat antris.
Nec tamen egregiæ longo præstantia formæ
Tempore delituit. Manabat pumice vivo
Fons sacer, inque lacum tenues collegerat undas.

Suave per æſtatem, dum candet torridus aër,
Languida flumineo ſolari frigore membra.
Sæpe illuc, cœli cum Sol ſuprema teneret,
Impatiens æſtus Aparina venire ſolebat,
Et virides inter velamen molle geniſtas
Rejiciens, gelida corpus perfundere lympha.

Troïus at juvenis riguæ florentibus Idæ
Errabat tum forte jugis, curſuque premebat,
Et levibus jaculis, celeres ad retia cervos.
Aſſiduo tandem venatu feſſus, & æſtu,
Et fauces angente ſiti, convallibus imis
Prætereuntis aquæ rivos ſectatur in umbra.
Haud procul, annoſæ denſis ſub frondibus ulmi
Abditus, ambigua vidit ſub luce nitentes
Promentem gelidis Aparinam fontibus artus:
Vidit & obſtupuit, ſecumque hæc corde volutans,
Nam quid, ait, video ? num ſacro tincta liquore
Nocturnos Diana parat conſcendere currus ?
Quis nitor in vultu ? quis in omni corpore candor ?
Fiam ego Tireſias, fiam Cadmeïa proles,
Dummodo cæleſtem liceat prope viſere formam.
Troïus hæc ſecum; Nympham mox optat adire,
Et timet, incertoſque animos huc verſat & illuc,
Nec priùs accedit, quam ſe circumſpicit ipſe,
Conciliatque novos oculis attentus honores.
At ſimul incerta venientem agnovit in umbra
Nympha virum, tutos meditatur mente receptus;

Tendit in adverſam facili conamine ripam,
Exilit, utque fuit ſine veſtibus, intima ſylvæ
Nuda petit, nigroque pavens ſeſe occulit antro.
Tum juvenis viſæ ſuccenſus imagine formæ,
Quo fugis? exclamat, quonam te proripis? iſtos
Pone metus: non me Satyri genuere procaces,
Qui teneris vim ferre parem, vitiumque puellis.
Ille ego per ſylvas errans, cudone ferino
Tempora protectus, cujus veſtigia pero
Crudus nuda tegit, Trois ſum regia proles,
Supplicibuſque tamen poſco tua numina votis.
Huc ades, inque ſinus, ô formoſiſſima, noſtros
Labere, Trojani regis nurus. Hæc ait, & mox
Colligit abjectas in fontis margine veſtes,
Collectaſque antri perfert nigrantis ad oram.
Exere cœleſtes, inquit, nunc exere vultus,
Induere, atque tuo jam conſule, virgo, pudori.
Nullæ hic inſidiæ, vanæ ſunt neſcia fraudis
Pectora: ſi magnum noſces Ganymedis amorem,
Sanctum etiam fidumque ſcies: tantum annue votis
Supplicibus, vinclo mecum ſociata jugali
Neu pudeat placidæ conſortia ducere vitæ.
Sic fatus, lucum ſubiit, latuitque ſub umbra
Fronde levi tectus; dum miſſo Aparina timore,
Mollibus & dictis tegmen lenita reſumit
Depoſitum, pictoque nitens procedit amictu.
Jam non conſpectus, jam non exoſa viriles

Affatus, sed qua Ganymedes parte recessit,
Huc oculos, huc illa pedes, huc ora ferebat,
Et pulcrum victa jam mente petebat amantem.
Nec se Dardanides dumosis usque latebris
Continet, ut facili visa est placabilis ore.
Fit propior, verbisque ultro compellat amicis,
Arcanumque loquens dictis inspirat amorem.
Illa verecundo dejecit lumina vultu,
Occupat ora rubor, dein paucis talia fatur:
Non sunt vincta mihi duro præcordia ferro;
Sentio quid sit amor: felix quam fœdere certo
Tecum junget Hymen, quam tu dignabere tæda.
Nunc ergo paribus votis sit Juppiter auctor;
Accipe, daque fidem. Dixit, dextramque petivit
Trojani juvenis; dextræque is virginis hæsit.
Exin deliciis, exoptatoque fruuntur
Conjugio, similes urunt dum pectora flammæ,
Irruptoque tenet socialis copula nexu.
Felix illa viro, formosa is conjuge felix.
Sed quid in humanis felix fas dicere rebus?
Quas lacrymas, quos, Nympha, tibi fortuna dolores
Sæva parat! dulci flebis viduata marito,
Invidus & Superûm rector tua gaudia tollet.
Altera fulgebat post tædas Luna jugales:
Illa fatigatum florenti in gramine corpus
Dum ponit, dulcesque admittunt lumina somnos;
Ecce repente volans summa Jovis armiger æthra,

Molliter amplexus juvenem tenet, & pede curvo
Sublimem rapiens infert gaudentibus aſtris.
Interea mentem atque oculos Aparina ſopore
Preſſa gravi jacet in ſylvis, ignara malorum
Quæ ſibi cœleſti conflavit Juppiter arce.
Nam poſtquam vacuo diſcuſſit pectore ſomnum,
Sponſum oculis, ſponſum curſu, ſponſum anxia
fruſtra
Mente petit; non ulla quies, nec cum æquore Titan
Mergitur, aut cœlum curru, terraſque reviſit.
Antra per, & ſcopulos, atque avia luſtra ferarum
Fertur inops animi, cœlum clamoribus implet;
Magna voce vocans Ganymedem inſana maritum:
Vocales referunt Ganymedis nomina ſylvæ.
Jamque pererratis nemoroſæ anfractibus Idæ,
Protinus arva petit, campiſque vagatur apertis;
Si quis oves paſcit, ſi quis grave verſat aratrum,
Si quis iter longe viſus celerare viator,
Hunc adit, hunc prenſat, properantem hunc voce
moratur,
Multa ſuper Ganymede rogans. Quam vana laboras,
Perdita, quæ fruſtra ſperes deprendere magni
Furta Jovis, gratoque Deos fraudare miniſtro?
Ergo exhauſta animis, longoque exercita curſu,
Procubuit, nec vox ægram, nec verba ſequuntur:
Mortem optat: mortem Superi tribuere volenti,
Humanique oris ſpeciem, patriamque figuram

Eripuere. Teres corpus, diductaque circum
In tenues abeunt exanguia brachia ramos;
Stant affixa solo vestigia; vertice crinis
Defluxit, circumpositæ mansere corollæ,
Ostentantque suas contexta monilia baccas.
Nec prisci tamen abscedunt Ganymedis amores:
Obsidet illa vias, & prætereuntibus uncas
Injicit usque manus, prensatis vestibus hæret,
Invitos retinens; aliquis si forte repertum
Externis veniens Ganymedem nuntiet oris.

V.

PICUS.

Pico avaro filia erat, quam Mercurius amore ductus ad facundiam & furandi artem informaverat. Mox tamen illa ad Nisum convertit animum, eòque monstrante patris thesauros, in cavam arboris corticem reconditos, clam sustulit. Picus, re comperta, impia fundit convicia in Mercurium furti doctorem; à quo & hic, & filia, ipseque Nisus in aves mutantur.

Quid juvat assiduo truncos pertundere rostro,
Depositosque cava scrutari cortice nummos,
Pice, comes magni quondam ditissime Martis,
Auratas volucris nunc sparsa coloribus alas?

Èn tua dum dulci complexus membra quiete
Somnus habet, longa obſcuræ per tempora noctis,
Subripuit gazas prædatrix Pica latentes,
Grata tibi nata illa tuo de nomine dicta.
Dux ſceleris Niſus, primis qui doctus ab annis
Dejicere emiſſa ſublimem glande palumbem,
Inſidiiſve feras captare, & figere ferro.
Ille quidem dorſo nemoris dum tectus opaci
Venatu invigilat, tacitus per devia furtim
Suſpenſo graditur Picus pede, quem gravis auro
Olla premit pendens humeris. Mox ilicis altæ
Summa petit trunco arrepens, libroque reſecto
Infodit laceræ theſauros arboris antro.
Quæ procul umbroſa Niſus ſpeculatus ab ulmo
Ad Picam conſpecta refert, non futilis index,
Sed juvenes inter Nymphæ gratiſſimus omnes.
Nam prius huic longo Niſus conſueverat uſu,
Ex quo Mercurius non ſponte reliquit amitam,
Multa dolens, maneſque adiit; ſic dura ferebant
Juſſa Jovis, longaſque moras ſub Tartara traxit.
Nec minus illa graves fundebat pectore queſtus,
Dum ſimul exactos mœrens reminiſcitur annos,
Raptaque præteritæ recolit commercia vitæ.
Floridulo ſedenim cum vix pubeſceret ævo;
Auſaque tum primum tectis exire paternis,
Sola per irriguas iret virguncula valles,
Roſcida Mercurius per ſepes fraga legentem

Viderat, & blandos ſub pectore traxerat æſtus,
Virginis ora notans, & lætæ frontis honores.
Nec tamen hæc formam quæſita accenderat arte:
Nulla fuit rudibus legem dare cura capillis.
Pectora erant picta tantum circumdata palla,
Texuit arguto quam ſedula pectine mater.
Protinus incautam Cyllenius arte puellam
Fallere, & in poſitos prædam compellere caſſes
Subdolus aggreditur; levibus talaria plantis
Detrahit, ornatumque Dei: mox induit ora
Virginis, & Picæ comitem ſeſe impiger addit;
Multa malus fingens, mulcet ſermonibus aures,
Cauſſaſque ex aliis alias ſerit uſque loquendi,
Donec in occultos ſylvæ venere receſſus.
Hic tum Mercurius ſe, nec ſine crimine, prodit,
Vimque adhibet, miſcetque preces. Multum illa repugnat,
Mortaleſque vocat vano clamore, Deoſque.
Aſt urgente Deo num vis juvet ulla puellam?
Hic voto victor potitur, longoſque cientem
Incaſſum gemitus, raptique pudoris honores
Deflentem verbis ultro ſolatur amicis:
Pica, oculis, inquit, lux optatiſſima noſtris,
Cara animo conjux, ô cœlo carior ipſo,
Hic mecum in ſolis libeat tibi vivere ſylvis.
Num te Mercurii uxorem, magnique Tonantis
Pœnitet eſſe nurum? nunc virginitatis ademptæ

Præmia magna feres, facundæ munera linguæ,
Dicendique artes, & mentes flectere dictis,
Et quidquid placuit jucundo tollere furto.
His placati animi; sensim his mansuescere corda
Incipiunt; petit ipsa Deum, jamque omnis in uno
Mercurio victæ obsequiis stat cura puellæ,
Pectoraque arserunt paribus concordia flammis.
Mercurii fraudes, & natæ crimina Picum
Persensisse ferunt; sed crebris vicit avarum
Pica patrem donis, culpamque auctore redemit.
At Jovis imperiis Manes Tegeæus ad imos,
Rursus & ad Superûm stellantia limina longam
Cogitur ire viam. Proh quantus amantibus instat
Inde dolor! nigris pernox flet Pica sub antris.
Ora madent lacrymis, rumpuntur pectora questu.
Cum fugiens raptim nemorum per devia velox
Cerva sub obscurum Picæ se proripit antrum
Fixa latus jaculo; sequitur quam præpete cursu
Nisus agens telis, inflicti vulneris auctor.
Illa velut supplex muta prece visa salutem est
Poscere respectans: nec spernit Pica precantem.
Progreditur latebris, currentique obvia Niso,
Siste gradum, Juvenis, dixit: quid fervidus istuc
Irrumpis, sedes ausus turbare quietas?
Is visu obstupuit; ciderunt spicula dextra.
Heus, ait, heus aliud nostro stat pectore telum,
Ipse feras captans capior, prædasque petentem,

O Dea, prædata es: captum ne sperne, tuumque
Esse velis. Nisum non aversata rogantem,
Nescio qua sensit tangi dulcedine pectus.
Triste supercilium posuit, vultusque serenos
Induit, & facilem dictis accommodat aurem.
Inde adeo sæpe in sylvis loca sola secuti
Conveniunt, longasque trahunt sermonibus horas.
Tunc longe huic Deus ille fuit, quem nuper inani
Fallacis ductum specie delusit amoris.
Jamque novis prisci cesserunt ignibus ignes.
Tum quoque corticibus, Niso monstrante cavatis
Occuluisse patrem congestum noverat aurum.
Ilicet injecta est animis væsana cupido
Tollendi patrias putri de caudice gazas,
Consiliumque fugæ capiunt: præit ipse timenti,
Nectentemque moras urget, dux criminis idem
Depositique index Nisus, suasorque rapinæ.
Clam portantur opes pelago, prædaque potiti
Externas patria gentes petiere relicta.
Qui simul ad Pici pervenit nuntius aures,
Nisi ausus, probrumque domus, natamque pudoris
Oblitam furtim laribus fugisse paternis,
Exiliit trepidans, aurique cubile revisit.
Ast sedes vacuas, & raptum comperit aurum.
Tunc natæ patuere doli,& scelus omne retectum est.
Ergo fremens animis Picus, verba impia jactat
In Superos, totique facit convitia cœlo.

Præcipue infandas Tegeæi devovet artes,
Auctorem scelerum appellans, fraudisque magistrum.

Cælesti interea præpes Tegeæus ab arce,
Ad Picam tum forte redux properabat amatam.
Mox etiam properasse pudet, Picæ irrita postquam
Pacta audit, turpemque fugam, Nisique Hymenæos,
Et violata senis Pici sua numina lingua.
Ilicet ardentes concepit fervidus iras,
Et meritis sontes meditatur plectere pœnis.
Humanum his corpus sedenim detraxit & ora;
Tresque novas jussit volucres accedere sylvis.
Purpureæ. Nisi nascuntur corpore plumæ;
Quodque incendebat radiatas murice vestes
In pennis rutilat diversicoloribus aurum.
At non cessit amor nummi, truncisque repostas
Quærere pergit opes & robora figere rostro.
Ipsa quoque induitur plumoso tegmine Pica,
Et varios alæ circum traxere colores.
Lingua loquax superest, & garrula copia fandi,
Subdola mens, fallendi artes, & pristina furta.
At tu, Nise, leves veheris sublimis in auras
Præpetibus pennis; tu nubibus ales ab altis,
Ut solitum, sectaris aves, & ab æthere lapsum
Invasisse juvat prædas, & vivere rapto.

VI.

LAMPYRIS.

Lampyris puella, amissum monile dum in sylva quærit noctu accensa lampade, à Diana in eam mutatur, quam cicindelam Latini, Græci Lampyrin vocant.

Quæ nova per cæcas splendescit flammula noctes
Sepibus in nostris? an ab æthere lapsa sereno
Astra cadunt? tacitis an captant frigora sylvis,
Si quando ardentis cœperunt tædia cœli?
Non ita, sed duris heu frustra exercita matris
Imperiis, sentes lustrat Lampyris opacos,
Si forte amissum possit reperire monile.
Namque per Eurotæ ripas, saltusque Lycæi
Dum Diana leves agitat de more choreas,
Aut erumpentes fruticetis excipit apros,
Nympha puellares inter lectissima cœtus,
Lampyris, Divam propius sectatur euntem,
Arcum humeris habilem gestans, pictamque pharetram.
Subtilis flavos cohibebat mitra capillos;
Aurea virgineum velabat fascia pectus,
Adstrinxere leves argentea tegmina suras.
Festa aderat tum forte dies, qua vertice Cynthi
Latonæ quondam ex utero, natalibus horis,

In lucem exierant Diana & pulcher Apollo.
Lætior hinc ſolito celebres Dea protinus omnem
Arcadiam vocat ad ludos, ſylveſtria circum
Numina, ruricolas Faunos, Dryadaſque ſorores.
Nec mora Parthenios ſaltus, frondoſaque celſæ
Cyllenes nemora, & nigri pineta Lycæi
Deſeruere Dei: reliquos Pan ocyor anteit,
Ora coloratus minio fucata rubenti.
Hic ubi Mænaliis veniunt de montibus umbræ,
Floridus Alphei prætexit flumina campus,
Paſtorum aſſiduis ſolitus reſonare cicutis.
Capripedum viſa eſt Satyrorum hæc luſibus apta
Area: pars teretes digitos, & molle labellum
Admovet, ut biforem det eburnea tibia cantum,
Pars dulces ciet ore modos, & voce canorâ
Dianam celebrat: ſiluere ad carmina venti.
Quo cantu excitæ fluvii de ſedibus imis
Naïades emergunt, greſſumque per uda ferentes
Gramina, florenti properant ſe adjungere turbæ.
At parte ex aliâ graciles venere Napææ,
Fronde caput vinctæ, & viridi veſtigia ſocco,
Venit Hamadryadum collectis turba capillis,
Nuda genu, leveſque humeros, & lactea colla,
Quas inter roſeo prodit ſpectabilis ore
Candida Lampyris, qualis poſt lumina ſolis
Nocturnos inter cœlo micat Heſperus ignes.
Namque decus formæ frontiſque nitentis honorem
Aureus incendit pendens in pectora torquis,

Baccatus gemmis, & multa nobilis arte;
Rarum opus, igniferis procusum incudibus Æthnæ
Vulcani manibus, Veneris mirabile donum,
Cum natam Hermionen Cadmo felicibus olim
Traderet auspiciis: quo munere dein Eriphyle
Capta, viri exitium, Polynici est ausa pacisci.
Postera fatalis demum per secula torquis,
Perque vices varias, Superûm sic jussa ferebant,
Arcadicam longo post tempore venit ad Æglen;
Æglen, quæ quondam Sileno juncta marito,
Egregiam fausto genuit Lampyrida partu.
Hanc reliquis optat mater præcellere formâ
Virginibus, cultusque novos studiosa puellæ
Comparat. It splendens per collum ductilis auri
Circulus, & summis illudit gemma papillis.
Prodi, ait, in medium, & divinis utere donis.
Tu modo, nata, cave ne quis tibi præmia Divûm
Auferat, & sacro redeas fraudata monili.
Mox inter socias sic exornata puellas
Tendit in herbosum virgo pulcherrima campum,
Et Satyrorum oculos in se convertit & ora.
Post ubi submovit populum, spatioque patente
Cynthia commissos indixit ab aggere ludos,
Tum præit arguto sylvestris fistula cantu.
Personat omne nemus circum, vallesque profundæ.
Emicat extemplo Satyrorum læta juventus
In saltum, Dryadasque petit, facilesque Napæas.
Implicuere manus manibus, motusque dedere

Non incompositos, agiles in cespite plantæ
Exiliunt, crispumque latus vibratur ab arte,
Et simul ad crotalum digiti crepuere loquaces.
Hinc Pan futilibus protectus tempora sertis
Ingreditur, prensamque manu Lampyrida pernix
Ductitat in numerum: pedibus nec segnior illa
Fertur in adversum, sinuososque implicat orbes.
Et modo cedentem conversâ fronte lacessit;
Nunc trepidæ similis vertit vestigia retro,
Atque fugam simulat; fugienti hic fervidus instat;
Instantem fallunt festivæ virginis artes.
Gratia saltanti nec abest. Dat Delia plausus,
Dant circumstantes satyri, vulgique coronæ.
At non hæc animis Dryadum chorus aspicit æquis,
Arcanus gliscit sensim sub pectora livor,
Sollicitasque angit prælatæ gloria formæ.
Interea levibus Lampyris fessa choreis
Secessum petit, æstivum quo frangere solem
Lassosque in mollem queat artus solvere somnum:
Sed licet obscuro sylvarum tecta recessu,
Haud Dryadum fugit insidias: videre sub umbrâ
Laxantem placida languentia membra quiete.
Clam subeunt, furtumque parant, ausuque nefando
Pectora gemmato spoliant candentia torque.
Utque hæc admoto detersit pollice somnum,
Et se materno viduatam munere sensit,
Prosilit impatiens, & amaro concita luctu
Dat gemitum, mœstisque implet plangoribus auras;

Quid faceret? quos vana Deos in vota vocaret?
Triſtis adit matrem, dejecto pallida vultu,
Indecores referens habitus, inhonoraque colla,
Divite quam cinctu mater, cultuque decoro
Nudatam aſpiciens, cæco ſuccenſa furore,
Tune oculis audes, inquit, te ſiſtere noſtris
Muneribus vacuam Cythereæ, & torque carentem,
Torque, manet quo certa domus fiducia noſtræ?
Illa dabat contra lacrymas, & multa parabat
Dicere: ſed nullo mater ſæviſſima fletu
Tangitur, aut voces tractabilis accipit ullas.
Ocyus ito, inquit vultu imperioſa minaci;
Torquem, divini pignus fatale favoris
Aut refer, aut noſtris nuſquam te obtutibus offer.
Paruit illa tremens, utque atræ tempora noctis
Inſtabant, timida fulgentem lampada dextra
Prætulit in ſylvas; tenebras fax ſplendida vicit.
Per longas noctes, ſpatia & per longa dierum,
Hirſutos inter dumos, virgultaque denſa
Paſſibus it lentis, & devia terga peragrans
Veſtigat raptum nequicquam attenta monile.
Livida Hamadryadum ſpeculatur ab ilice turba
Errantem procul, & curas deridet inanes,
Nequitiæque ſuæ fructum furtique reportat.
Sed vanum tandem Nymphæ miſerata laborem,
Inſontem triſti ſtatuit ſubducere pœnæ
Cynthia: fœmineos vultus, priſcamque figuram
Detrahit, atque nova donat Lampyrida forma.
Cogit

Cogit in angustum contractos virginis artus,
Atque affigit humo; tardatur gressus eunti;
Muta silet, loca sola petit, sylvasque pererrat.
Haud tamen exili memores de pectore sensus,
Sæva nec iratæ cesserunt jussa parentis;
Per nemorum latebras tota dum quærere pergit
Nocte, laboratum digitis cœlestibus aurum,
Nigrantes clarâ collustrans lampade saltus.

VII.

GALERITA.

Palladis galeam atque arma vestesque, quas lavandi causa exuerat, rusticana sibi puella induit, ac se ostentat pro Deâ: indignata Pallas eam in alaudam mutat, quæ Galerita dicitur.

Decute surgentes ventoso vertice cristas,
Et vanos cohibe, virgo temeraria, fastus:
Pauperis in tuguri latebras, & rustica tecta
Regredere, & patrios ne dedignare penates.
Ni facias, vindex aderit sævissima Pallas,
Illa tuæ Pallas columen, tutelaque gentis.

Quæ postquam prægnante Jovis galeata cerebro
Prodiit, atque lacu Tritonidis adstitit undæ,
Et prima in Libycis posuit vestigia terris,
Inde leves arvis circumfert undique gressus,

Et nova inassuetis spectacula præbet ocellis.
Nunc sylvas, nunc prata juvat decurrere, & altis
Verticibus tractus longe lustrare jacentes.
Verum ubi jam serus campis decedere Vesper
Admonet, & dulces suadet nox languida somnos,
Dumque sibi hospitium latis Dea prospicit agris,
Stramineo vidit salientem culmine fumum,
Frondentes inter, procera cacumina, laurus,
Atque satas florente lacus in margine myrtos.
Illuc nata Jovis fertur, foribusque reclusis
Submisso ingreditur depressum vertice limen.
Divam agnovit anus, quam circum rustica pubes
Natarum paleis porrecta sedebat in hornis,
Arguto teretem versantes pollice fusum.
Agnovit, manibusque colus & pensa remittens
Exilit, & Divam veneratur supplice cultu.
En ego, ait Pallas, de summo en advena cœlo
Per noctem vestris succedo sedibus hospes,
Hic tectum requiemque petens. Paupercula contra
Sic anus: O nostris quantum hæc nox prospera rebus!
Quæ dedit augustos reginæ cernere vultus.
Eia agite, ô teneræ, carissima turba, puellæ,
Certate officiis; solium ponatur acernum
Ædibus in mediis; sternatur mollibus ulvis
Lectus, & in pedibus statuatur mensa colurnis:
Huc oleæ pingues, plenis huc mala canistris:
Huc & caseoli, quos vimine fiscina pressit;

Plenaque jucunda relinatur ſeria vappa ;
Et ſcyphus ante dapes in menſa faginus extet.
Paſſim parva novos inſpergat filia flores.
At tu præcipue, natarum maxima, Divæ
Aſſiduis adſta ſtudiis, ac nitere porro,
Quas annis ſuperas, curis ſuperare ſorores.
Sic ait ; extemplo matris præcepta faceſſit
Turba puellarum. Sedes annoſa locatur
In medio : juxta recubans ſtudioſa juventus
Feſſa Deæ mulcet tepida veſtigia lympha.
Ipſa gradu tremulo menſam ſuccincta ſalignam
Ponit anus : denſis profert mantilia villis.
Addit & agreſtes ilignis lancibus eſcas,
Nuper & inculta decerptos arbore fructus.
Mox & fronde ſuper viridi, florumque maniplis,
Sternitur archaïcum craſſa lodice cubile.
Verum inter ſocias natu quæ prima, Minervæ
Colligit exutas noctis per tempora veſtes ;
Ægida nondum atros geſtantem umbone colubros,
Splendentemque auro galeam, criſtiſque decoram,
Et præpilatam fulgenti cuſpide myrtum.
Dumque jacet placido Pallas devincta ſopore,
Hæc pravis inhians animis, per ſingula verſat
Liventes oculos, nec non ſe veſtibus optat
Talibus incingi : placuere in caſſide criſtæ :
Se modo, ſi liceat, cœleſtibus induat armis,
Peronem roſeo cupiat mutare cothurno,

Sutaque plantarum contorta cannabe vincla.
Hirsuto gestare rudes subtemine telas
Est pudor, & tritis humeros amicire lacernis.
Me miseram, dixit, cur his in sordibus ævum
Fœda situ carpo, & squalentibus obsita pannis?
Cur his me Superi voluere parentibus ortam?
Obscuramne diu producam ingloria vitam?
Haud simus tamen indecores radiantibus armis,
Non caput hoc cassis, dextram hanc non dedecet
hasta,
Nostra nec auratus male pectora proteget umbo.
Hæc animo secum virgo malesana volutat,
Divæ sortem æquans animis, & turgida fastu.
Interea redit orta dies, somnoque solutam
Pallada frondosos lux alma revisere colles
Invitat, riguasque lacus decurrere ripas.
Illa recompositas formoso in corpore vestes
Aptat, & angustis digressa mapalibus exit
Protinus in campos, & prata virentia musco.
Dumque vagis passim per apertum cursibus errat,
Hinc atque inde choros niveæ duxere puellæ,
Vibrantes nunc molle latus, nunc candida sursum
Brachia jactantes, & cantus ore dedere.
At reliquas inter primæva puella sorores
Talibus augustam demens coluisse Minervam
Negligit officiis, animum sed inanibus usque
Fallere amat votis, & pectus pascere vento.

Ergo hastam præferre manu, clypeumque nitentem
Palladis, & sacro mavult splendescere cultu.
Ventum erat ad vitream sinuosi fluminis undam:
Diva rudes inter tenerum latus explicat herbas,
Et variarum oculos oblectat imagine rerum.
Hinc tremula capti ducuntur arundine pisces,
Et textæ lento tenduntur vimine nassæ.
Illinc pellito niveus pede remigat anser;
Raucaque clamoso pluviam dum provocat ore,
Lavit anas caput, & rores cervice recepit.
Cernere & ipsa suos vultus Jove nata quietis
Gaudet aquis, & visa suo est lætata decore.
Jamque dies medio cœli fervebat in axe,
Et face Phœbea candebat fervidus aër.
Impatiens æstus corpus Dea flumine gestit
Mersare, & grato solari frigore membra.
Candentes confestim artus nudare puellis
Cura fuit. Pictis spoliarunt crura cothurnis:
Arma ex umbrifera suspendunt aurea quercu,
Atque super lentas tunicam expandere genistas.
Pallada frigidula venientem amplectitur unda,
Sudore & madidam recreat Tritonius amnis.
Invergunt latices auratis Naïades urnis.
Dumque ibi rorantes fluvio Dea perluit artus,
Ecce puella procax, cæcaque cupidine ducta,
Depositos Divæ sibi circumcingit amictus,
Et patula quercu pendentia detrahit arma,
Cassidaque undantem pennis accommodat alto

Mentis inops capiti, & ſacra tegit Ægide pectus.
Talibus ornata exuviis, hoc culta paratu
Progreditur, ſeſeque illam vult impia credi
Quam ſimulat. Pernix deſerto rure colonus
Advolat, attonitæ concurrunt undique matres.
Illa venit, ſeſeque ultro mirantibus infert.
At Dea de mediis fulgorem conſpicit undis
Nutantis galeæ, clypeique inſigne coruſci.
Ilicet ingenti correpta efferbuit ira,
Ut ſacras vili ſediſſe in corpore veſtes
Novit, & æthereis fabricata incudibus arma
Contactu indignans vidit polluta profano.
Cumque puella levi ſublimia mente petiſſet,
Divinoſque ſibi Superûm tribuiſſet honores,
Fecit avem Pallas, ſummum ſuperare volatu
Aëra, & aſtriferas poſſet quæ ſcandere ſedes.
Utque palam extaret ſceleris certiſſimus index,
Vertice pennatum juſſit geſtare galerum,
Atque Galeritam gens poſtera nomine dixit.

VIII.

SALAMANDRA.

Salamandra, virgo Sicula è Proserpinæ comitatu, illatam corpori à Vulcano injuriam non ferens, in medios ignes & æstuantes Ætnæ caminos se conjicit; quam Vulcanus in lacertam vertit cognominem.

AD

EMINENTISSIMUM CARDINALEM

CÆSAREM ESTRÆUM.

SI priscos animis Erato tibi suscitat æstus;
Quales, cum patriis meditanti carmina ripis
Suspensos tenuit quondam levis Axona fluctus;
Huc ades, ô animæ, CÆSAR, pars maxima nostræ;
Cui tua me longo vitæ usu cognita virtus
Irrupto primis nexu devinxit ab annis,
Te vocat in riguas mecum Trinacria valles,
Atque suis te poscit opem Salamandra querelis.
Romano quamvis incedas splendidus ostro,
Splendidior meritis, nostras tamen aure benigna
Pegasidum si quis superest honor, excipe cantus.
Non erit hæc certè tibi laus postrema, tuisque

Laudibus accreſcet, Pindi de vertice lecta
Si tua Phœbeâ cingatur purpura lauro.

Nata Jovis quondam Siculis Proſerpina campis
Cum meteret vernos arguto pollice flores,
Lilia, fragranteſque roſas, ſuaveſque hyacinthos;
Nectebat faciles ſolers Salamandra corollas,
Sertaque flaventes Divæ vinctura capillos.
Adſtabant ſociæ, lectiſſima turba, Napææ,
Fingere docta comam, & cultu decus addere formæ.
Cum ſubito inſolitis quaſſatur motibus Henna,
Sub pedibus mugit tellus, labefacta dehiſcunt
Clauſtra Erycis, procul horrendis incanduit Ætna
Ignibus, atque imo patuit Cocytus Averno.
Continuo Stygiis in lucem emiſſus ab antris
Proſilit obſcura ſquallens ferrugine currus,
Quem regit infernæ Saturnius arbiter aulæ.
Territa ferali trepidat Proſerpina viſu,
Ditem horret, celerique Hennæ petiiſſe laborat
Mœnia tuta fugâ: currentem hic ocyor anteit,
Nigraque veloci prævertitur orbita lapſu.
Nec mora Lethæus pavitanti brachia raptor
Injicit, & validis in currum ſuſtulit ulnis
Multa reluctantem, & ſuperos in vota vocantem;
Optatamque infert prædam pallentibus umbris.
At parte ex alia deſerta per avia paſſim
Diffugiunt Nymphæ comites, & qua ſua quamque
Fors tulit, his Ditem properat vitare latebris.
Has Salamandra inter, caſu externata nefando,
Prata

Prata levi curſu rorantia deſerit Hennæ,
Ætnæiſque metu pallens ſe condidit antris.
Hic niger alterno jactabat brachia niſu,
Fervida ſuppoſitis tundens incudibus æra
Mulciber, & lentis properabat fulmina maſſis.
Quem ſimul aſpexit virgo fugitiva per umbram;
Agnovitque Deum, Per ego, inquit, ſidera ſupplex
Te rogo, ſi qua movet pietas cæleſtia corda,
Tartareas fraudes, diroſque ulciſcere raptus.
En Jove nata perit, feralibus acta quadrigis,
Ni properas, miſſique tua Cyclopes ab Ætna
Vim vi contineant, prædamque ex hoſte recepent.
Hæc jactat lacrymans: Vulcanus talia contra
Ore refert, Non hæc temere, ô ſuaviſſima virgo,
Eveniunt; his aſtra favent, his Juppiter auctor,
Et fratri natam facilis concedit amanti.
Indomito poſuiſſe modum quis poſſit amori?
Ipſe quoque has inter cautes, & inhoſpita ſaxa
Inter ſtricturas chalibum, ferrique metalla,
Ipſe ego quid ſit amor non ficto pectore ſenſi:
Ignibus incenſum Siculis domat acrior ignis.
Namque, fatebor enim, ſimul his te proſpera terris
Fata tulere, atque hos licuit cognoſcere vultus,
Hos oculos, queis noſtra Venus conceſſerit ultro:
In me ſæva ferus depromit tela Cupido.
O utinam hic paribus tangat tua corda ſagittis,
Atque tuum pateat penetrabile pectus amori!
Sic ait, & Nymphæ manibus Deus apprimit ora,

Addit delicias, animumque moventia verba,
Incautam possit si prolectare puellam.
Nunc roseos laudat digitos, nunc lactea colla,
Undantesque humeris flavo de vertice crines.
Nec suus in mentem venit fuligine vultus
Decolor, assiduoque rubentia lumina fumo,
Actaque inæquali vestigia turpia gressu,
Atque obsessa situ deformi livida membra.
Ilicet ingenuo suffusa rubore puella
Æstuat, & limis dicentem aversa tuetur
Luminibus : tacito sed tandem victa timore
Respectare fugam, tutosque parare receptus
Aggreditur, si qua forsan datur exitus illi.
Sed clausam cœco retinet Vulcanus in antro,
Nec potis est vastis se proripuisse cavernis.
Cui simul ac Deus invisum se sensit, amoris
Accensus furiis, has profert pectore voces :
Mene igitur, vano formæ confisa decori,
Mene tuo dignum contemtu rere, puella ?
Ille ego, vera Jovis soboles, quem regia Juno
Legitimo partu cælestibus edidit oris.
Per me terrifici, si nescis, nubibus ignes
Exiliunt, per me altus habet sua Juppiter arma,
Atque hic ipse meæ te Juppiter appulit Ætnæ,
Ut mea præda fores. Cessit Proserpina Diti,
Tu mihi : nunc Ætnæ dotalia regna capesse :
Conjugio nati haud aberit Dea pronuba Juno.
Talia dicta dabat, jam tum pertæsus inanes

Perdere blanditias, neglectaque fundere verba.
Vim parat impatiens: ast hæc animosa repugnat,
Non vano gemitu aut lacrymis, sed vindice dextra
Suggillans oculos, & fœdans unguibus ora,
Ulta pudicitiam: qua rapta tum quoque vitam
Esse sibi raptam velit, extinguique sepulcro.
Ergo dolens ignominiam, læsique pudoris
Dedecus, & turpi temeratum crimine corpus,
Multa gemit, totique facit convitia cælo.
Concava flebilibus resonant plangoribus antra.
Ille quidem crudum dictis sedare furorem,
Et mœstis adhibere velit solatia curis.
Irrita verba cadunt, Nymphæ dolor obstruit aures.
Præcipitant ægram raptus pudor, iraque mentem,
Et parat invisam confestim abrumpere vitam.
Ætnæo patulæ panduntur vertice fauces,
Sulfureæ sursum sinuosa volumina flammæ,
Torridaque ignitas jactantes saxa sub auras.
Crateras prisco dixerunt nomine Graii.
Nympha furens animis, lucemque exosa citato
Summa petit cursu montis juga, pronaque saltu
Præcipiti rapidos sese dejecit in ignes.
Mulciber obscuro casum speculatus ab antro,
Tristiaque insontis miseratus fata puellæ,
Non tulit ante diem crudeli occumbere leto.
Maluit in teretem producere membra lacertum,
Atq; aspergere tergora guttis.

Quin ignes superare dedit, prunasque rubentes
Proterere, atque acres calcare impune favillas,
Et solita ex ipsis alimenta capessere flammis.
Sic sua Vulcanus Salamandram in jura recepit.

IX.

MIMUS,

SIVE

SPECULUM.

Mimus Protei filius, ad omnem imitandi omnia effingendique artem à patre institutus, dum Vulcani habitum ridicule exprimit, ab eodem vertitur in speculum.

AD

MARIAM ELISABETHAM

ROCCACHOARTIAM CASTRISIAM.

Flecte oculos, flecte huc facilem, Castrisia, mentem,
Et mirare leves rerum per inane figuras,
In quibus ipsa tuos possis agnoscere vultus,
Fulgentesque oculos, & amœnæ frontis honores.
Mox tamen antiqui repetes dictata Platonis,
Rursus & umbrosis Academi condita sylvis

Actæas inter ſpectaberis heroinas.
Te ſibi Athenais, regali ſede relicta,
Adjungat comitem, & morum velit eſſe magiſtram,
At nunc læta animis graviores exue curas,
Floreat inque tuis Phœbea hæc laurea ſertis.

Pallentes inter ſcopulos, prope littoris oram,
Gramineoſque toros, primis adoleverat annis,
Spes generis Mimus, quem partu enixa beato
Edidit Emathiis Pſamathe formoſa ſub antris.
Hunc pater eductum Proteus in vallibus Oſſæ
Erudiit, vitæque dedit præcepta, ſuiſque
Moribus inſtructum, faciem & mutabile corpus
In varias rerum docuit convertere formas.
Nam modò frondentes ſurſum jubet arboris altæ
Ramos inducere, & radices figere terræ,
Et modo in æquoreum ripis dureſcere ſaxum.
Nunc in ſpumantem reſolutus defluit undam,
Aut abit in rapidæ ſinuoſa volumina flammæ.
Præterea quæcunque oculis ſeſe obvia ferrent,
Horum conſimiles in ſe transferre figuras
Inſtituit, varioſque ſitus, motuſque, coloreſque;
Et quæ ſigna dedit rebus natura notandis.
Si quis erat terram proſcindere viſus arator,
Ibat aratori ſimilis: ſi rure capellas
Paſtor agens medio fuerat conſpectus in arvo,
Viſus & ille ſuas campis agitare capellas.
Advena prodierat peragens iter ecce viator,

Ille viatorem contra ſimulabat euntem.
Roſcida mala legens, juvenili corpore virgo
Seque, ſuoſque oculos mirata aſpexit in illo.
Denique ſemper is eſt alter, vixque eſt ſuus unquam,
Quoſque gerit vultus alieno ducit ab ore.
Interea Thetin Ægæi ſuper æquoris undas
Vexit ad Æaciden frænatus Pelea Delphin.
Quam Phorci chorus, & Nymphæ comitantur ovantes:
Tritonis reſonat ridenti buccina ponto.
Peliacis hilares Di convenere ſub umbris,
Qui cœlum terraſque tenent, quique humida regna.
Fornice ſub medio, parte acclinatus equina,
Hoſpitibus tantis præbet rorantia Chiron
Pocula. Bacchus adeſt, cyathiſque capacibus urget
Divos multa rogans, nec Di ſprevere rogantem.
Aſt hinc Caſtaliis redimitæ tempora ramis
Decurrere ſacro Pindi de vertice Muſæ.
Plectra movet Clio, digitiſque micantibus errat
Argutæ per fila lyræ; nec tibia ceſſat
Euterpes: præit ad numeros intonſus Apollo,
Indicitque modos: imo de flumine Peneus
Attollit glaucis canentia frondibus ora.
Laurigero felix Hymenæus perſtrepit Oſſa,
Et Thetin Oetæi celebrant Nereida ſaltus.
Quo cantu excitæ muſcoſis ſedibus ultro
Exiluere Deæ; Divûmque hæſere lacertis,

Et latus in faciles egerunt molle choreas.
Parte alia bipedum curru subvectus equorum
Advenit vitreo pelagi de gurgite Proteus,
Dum vacat, atque suæ phocarum examina curæ
Credita Carpathiis somnus tenet altus arenis.
Adfuit & Protei soboles carissima Mimus,
Cui primum tunc est concessum visere sanctos
Cœlicolûm cœtus : facies notat ille Deorum,
Augustosque habitus; flagrantia suspicit ora
Cæsariemque Jovis, Junonisque aurea sceptra;
Intonsos Phœbi crines, humerisque sonantem
Miratur pharetram, miratur tela Dianæ,
Palladis & torva splendescens Ægide pectus,
Nexaque Mercurii levibus talaria plantis.
Protinus hic solitas animo conversus ad artes,
Exprimere incessus Divûm, nutusque Deorum,
Audet, & objectas imitando effingere formas;
Grataque cœlesti præbet spectacula turbæ.
Nunc juvat aut Martis vultus simulare minaces,
Incertosque pedes madefacti nectare Bacchi,
Quassatamve manu furiatæ Palladis hastam.
Ecce autem Sicula sese referebat ab Ætna
Mulciber, obscura faciem fuligine tinctus.
Horrebat caput impexum squallente favilla,
Imparibusque pedes per littora motibus ibant.
Hunc ubi Peliaco vidit de vertice Mimus,
Nec mora fallaci mentitur corpore Divum,

Atra cutis circum nodosos vestiit artus,
Contractam illuvies fœdavit sordida frontem;
Traxerunt alternantes vestigia gressus.
Haud circumfusæ risum tenuere coronæ:
Riserunt Superi, risit Nereïa turba,
Thessalicis risit campis effusa juventus.
Ilicet ultrici Vulcanus concitus ira,
Respiciens torvo tremefactum lumine Mimum;
Tune ait, ô turpes inter, puer, edite phocas,
Vile retrimentum pelagi, alga vilior ipsa,
Tune jocis audes Superos violare protervis?
Ergo ego legitimo proles Junonia partu
Natus, & ignifera doctus flammantia dextra
Cudere tela Jovi, per te ludibria Divis
Præbeam, & in toto fiam nova fabula cœlo?
Haud impune quidem: versuto corpore suetus
Sumere tot rerum species, nunc exue formam
Protinus ipse tuam; nunc humani decus oris
Abjiciens speculi faciem mendacis habeto.
I modò, & effigies visas simulator adumbra,
Dixerat, & mox verba Dei res ipsa secuta est;
Fit speculum Mimus, vivacis spiritus auræ
Evolat, extincto cesserunt pectore sensus.
Nec minus interea priscas reminiscitur artes,
Opportuna manet cunctis natura figuris:
Mirantes spectantum oculos deludere falsis
Gaudet imaginibus, simulacraque vana referre.

X.

MELISSA.

Melissam, quæ Jovi data nutrix à Cybele fuerat, legendis floribus intentam aggreditur Titanis filius Crabro. Illa juvenem telo confodit, & pudicitiam tuetur. Titan, Saturni ope, filii mortem ulturus, Melissam ad pœnas reposcit. Saturnus Nympham *in apem mutat.*

AD
FRANCISCUM SERAPHINUM
REGNERUM MARESIUM.

NAscitur ecce mihi decimus labor, & gravis ille
Altisono campani æris de culmine clangor
Dat signum, dulcesque vetat producere somnos.
Tu jucunda meæ vitæ comes, hanc quoque partem
Aspice, Musa, tuique aspirans aura favoris
Det mihi florilegæ casus memorare Melissæ:
Cui nivei mores, & labis nescia virtus,
Curaque cœlestis cogendi in mella liquoris,
Nobile per gentes peperere in secula nomen.
Ergo Mænalios mihi nunc, Dea, suffice cantus;
Queis meus attentas SERAPHINUS commodet aures,
Excitus nostro si carmine reddere carmen
Fortè velit, tenuesque modos superare canendo;

Unde negata meis accedens fama libellis
Inter honoratos tribuat discumbere Vates;
Et mea mansuris signetur gloria fastis.

Nascentes Cybele fetus, & ab ubere raptos,
Non semel immiti depastos viderat ore
Saturni, & sævis contritos dentibus artus:
Viderat, & vanis implerat questibus auras.
Jamque novi instabant felicia tempora partus,
Et prope erat fatis promissus Juppiter orbi,
Cùm sic alloquitur fidam Dea magna Melissam:
O mihi præ cunctis virgo acceptissima Nymphis,
Si te rerum unquam tetigit cura ulla mearum,
Si tibi dulce mei quicquam fuit, en age, quantum
Consiliis atque arte vales, nunc confer in usus.
Scis tolerata mihi longos fastidia menses,
Dum pondus clam gesto uteri: prævertere certum est
Tristes Saturni insidias, lapidemque vorandum
Objicere, atque tuæ fidei committere verum
Conjugii nostro cretum de sanguine pignus.
Dictæo sub monte memor raptim occule tanti
Spem generis, cultuque fovens hoc nectare pasce,
Quod tua sollicita parat arte industria solers,
Exceptum succis florum & rorantibus astris.
At mala ne forsan vis ingruat, abdita tecum
Tela gere, & subitas ulciscere cuspide fraudes.
Quòd si vel numero venientum, aut robore pulsa
Cesseris, arguto litui clangore propinquam

Curetum gentem, noſtrum queis numen amicum,
Accerſe, aſſiduiſque premens clamoribus inſta.
Non manibus deſit lituus, non martia cuſpis.
Sic fatur Cybele; nec longum tempus, & atris
Umbriferi montis furtim protecta latebris,
Vitales cœli regem eſt enixa ſub auras.
Nec mora juſſa Deæ ſtudioſa Meliſſa capeſſit,
Naſcentemque Jovem candentibus excipit ulnis,
Atque cavo cornu, teloque accincta latente,
Mollia ſecreto cunabula ſternit in antro.
Tum quoties nitido ſplendeſcit Lucifer ortu,
Illa vigil croceis halantes floribus hortos,
Gemmanteſque thymo ſaltus, & amœna peragrat
Paſcua, nocturno ſtillantes æthere guttas
Decutiens foliis: tum lectas vaſe recondens
Divina demum medicatas temperat arte.
Hinc ſuaves primùm mellis fluxere liquores,
Deliciæ rerum, quod ab inventrice Meliſſa
Nomen habet: tacitis ſylvarum Nympha ſub umbris
Unde Jovi primas naſcenti præbuit eſcas.
Sæpe etiam ſacræ lauta inter fercula menſæ
Hyblæi Cybelen oblectavere ſapores.
Verùm dum ſtudio florum prolecta vagatur
Prata per, & riguas valles Gortynia virgo,
Conſpicit errantem Crabro, Titania proles,
Titanem referens animo, vitiiſque parentem.
Ferrea frons hominis, durum os, mens neſcia recti,

Atque giganteæ procero in corpore vires,
Ille volutabris recubantem pervigil altis
Excepturus aprum, jaculoque instructus acuto
Exesa aërii montis sub rupe latebat,
Ilicibus tectus circum, & nigrantibus ulmis,
Cui coram obscura venit obvia valle Melissa.
Huic simul impuro conspecta est lumine virgo;
Ilicet insani stimulis correptus amoris,
Incautam aggreditur, spoliis cùm veris onusta
Virgato flores exportaret calathisco,
Clarisono celebrans Cybeles præconia cantu.
Hæc hominis tetram faciem aversata repugnat:
Et fugeret, si non væsano percitus œstro
Apprensam valido retineret robore Titan.
Quid lacrymæ, quid vota juvant? cùm barbarus hostis
Urgeat insurgens, & vis infesta pudori.
Clamanti quis præstet opem? loca sola, nec ullis
Exculta hospitiis. Ergo quod restat in arctis
Auxilium rebus, videt à virtute petendum.
Continuò tectum quod veste hastile gerebat,
Arripit impatiens, animosaque impia dextra
Pectora Crabronis repetito transfodit ictu.
Concidit exanimis mediâ resupinus arenâ.
Quæ simul in Cretæ longinquos nuncia fines
Fama tulit, celsâ Titan pater advolat Idâ;
Et nati gemino mactatum vulnere corpus
Aspiciens, nigroque fluentia pectora tabo,

Dat gemitus, totique facit convitia cœlo.
Parte alia nigris fraterno in funere ſylvis
Præcipites veniunt terræ omniparentis alumni,
Infrendent acti furiis, cædiſque Meliſſam
Auctorem raptis cupiant diſcerpere membris,
Corpus & in medios divulſum ſpargere campos,
At pater infeſto diverſa in pectore Titan
Verſat conſilia, atque audacis facta puellæ
Pandere germano, rerum tum ſceptra tenenti,
Saturno ſtatuit, ſceleriſque repoſcere pœnas.
Ergo adit ad regem, ſequitur Titania pubes.
Frigora populeâ captans Saturnus in umbrâ,
Conjugis irriguis tum fortè ſedebat in hortis.
Juxta aderat regina comes, quam pone Meliſſa
Ad voces dominæ ſtabat nutuſque parata.
Terrigenæ ardentes animis, temerariaque auſi,
Atria ſacra Deæ Cybeles atque intima ſepta
Irrumpunt: præit ipſe ferox ad crimina Titan.
Tune, ait, erepto ſceptri regalis honore,
Noſtram etiam tentas, Saturne, exſcindere prolem,
Dumque tuæ ſævis hæc unguentaria juſſis
Conjugis obſequitur, noſtros impunè penates,
Et claram effuſo viduabit ſanguine gentem?
Non ita: vel meritas virgo luet improba pœnas,
Titanum aut juſtos mox experiere furores.
Talibus arſerunt reginæ pectora dictis,
Reſponſumque homini non molle referre parabat,

Quam placido rex Saturnus prævertitur ore,
Atque rebellantes, sceleratatque bella moventes
Ad pacem revocat dictis, & temperat iras.
Me quoque, ait, frater carissime, me quoque tangit
Cura hæc, ne dubites, generisque injuria nostri.
Non alius vobis quæratur sanguinis ultor.
En adsum sceleris vindex, pœnæque minister.
O virgo infelix! quid nomen inane pudoris
Profuit, & turpi defensa à crimine virtus?
Quid pietas? magnæ quid profuit infula Matris?
Quid latices puro legisse ex æthere lapsos?
At tibi quæ Superi, quæ fata inimica negarunt,
Æquior hæc nostro tibi carmine Musa rependet,
Nec longinqua dies tantum decus eximet ævo.
Arbiter ille orbis Saturnus, probra, minasque
Titanum metuens, in castam dura Melissam
Judicia exercet: priscâ spoliata figurâ
Insontis jussit decrescere membra puellæ,
Atque leves humeris flaventibus addidit alas.
Fit volucris, virides saltus, & roscida circum
Pascua pervolitans. Sed enim Saturnia conjux
Esse suam voluit, sibi quæ cœlestia roris
Dona legens, dulces nectar conflaret in usus.
Huic & perpetuum Dea virginitatis honorem
Ferre dat; ac lituum plagas stridore minantem
Gestare, & promptum tutando hastile pudori.

IDYLLIA.

I.

ALEXANDRO MORO

S. P. D.

PETRUS DANIEL HUETIUS.

CUm essem ante annum in Hollandia, tum primum notitia, nec multo post magna familiaritas inter nos fuit. Etsi autem nullo sequestro adhibito, sed casu quodam suscepta hæc amicitia est, ejusmodi tamen animorum conjunctio statim est consecuta, ut non recens nata illa, sed à multis retro annis conflata & confirmata credi posset. Neque enim ego ullam de te bene merendi occasionem prætermittere; neque tu ullis omnino officiis, quibus amicicia foveri & ali potest, deesse videbare. Meminero equidem, quoad vivam, quam amica me & sollicita ope istic cum adversa valetudine conflictantem sis prosecutus: quam salsis & Atticis jocis, omni lepore conditis, valentiorem quidem me, sed fastidio, quod ex morbo contraxeram, adhuc laborantem, tanquam bellariis exceperis: quam cultis & eruditis carminibus, me jam pristinæ sanitati restitutum, languidulum tamen, ad excutiendum veternum hunc, ad reponendum etiam provocaris. Fecissem id quidem, nec ingratiis, nisi per temporis

angustias (id quod tute scis) & occupationes stetisset, quibus tum misere distrahebar. Adduxisti tamen eo me, ut quod inter negotia ne aggredi quidem poteram, illud ego in otio, quod nunc primum nactus sum, facturum me aliquando reciperem. Ab illo itaque tempore oppigneratam tibi fidem meam nunc tandem libero. Hoc unum præ me fero, eos quos ad te mitto versus, Latinos esse; & vel ipsa argumenti novitate futuros tibi non ingratos; atque adeo ad Lucretiani carminis normam fuisse exactos. Quod si me mea opinio, temere forsan præcepta, ut sua quemque sæpe numero, fallit, scito viros magnos Johannem Auratum, & Famianum Stradam, aggressos idem aliquando, turpiter se dedisse. Vale. Cadomi, ipsis Calendis Januariis, M. DC. LIV.

EPIPHORA.

INcluta Mnemosynæ soboles, ô nostra voluptas
Calliope, præstans animorum conciliatrix,
Quæ sensim fera corda lacis, quæ voce canora
Blanditim mulces hominum mortalia secla:
Tu me nascentem dias in luminis oras
Æterno complexa favore es, proque secuta;
Per te jucundam potui traducere vitam
Hactenus, haud Phœbi donis cantuque carentem:
Tu nostro curas pepulisti è corde sequaceis,
Et potuisti animi dubios componere fluctus.
En etiam nostris divinos incutis igneis,
O Dea, pectoribus; per summa pericula ductum
Quo postquam caput immiti subduximus orco,
Nunc

Nunc alacres tandem & morbi languore soluti,
Carmine promamus longi tormenta doloris:
Carmine, quo magni quondam Lucretius orbis
Naturam, & cœli descripsit maximitatem.
Ergo his flexanimum dictis insperge leporem,
Permulcere mei quò cantu suaviloquenti,
Musæo & possim doctum contingere melle
Pectus Alexandri, quem tempus, Diva, per omne
Omnibus instructum cumulasti prodiga donis.
At tu, More, cave, ne quæ disposta fideli
Mœnera nostra tibi studio sunt, spreta relinquas,
Diversusve abeas, sint interlecta priusquam;
Ne te Calliope quoque dedignata relinquat.

Alter mensis hic est, ex quo sum nactus acutum;
Atque novum, notumque mihi non ante dolorem.
At quo de genere hic morbus fuat, illud ego istis
Carminibus conor describere; protinus omni
A similis morbi caussa ut caveat sibi, quisquis
Versibus advertet nostris animum, adque plicabit.

Versabar dum forte inter juvenesque, puellasque
Ingentique animum devinctus volnere amoris,
Quærebam quanam arte meam mihi conciliarem
Phyllida, detexi caput, ut volgo fit, & isto
Ornatu, mentis cœpi intima sensa profari.
Illa quidem nostris haud quaquam saxea dictis
Aurem præbebat facilem, mentemque benignam;
Responsisque etiam me dignabatur amicis.

At mea dum blanda delinit corda loquela,
Haud animadverti ſtillare ex æthere tetrum
Humorem, qualis crepera ſub luce profundi
Sæpe ſolet, ſera oſtendit cum lumina Veſper.
Continuo humenti contactus frigore vertex,
Infeſtique algus læſum ſtringore cerebrum
Collectæ magnam fundit vim pituitaï.
Quod genus in putri cum caudice prendimus olim
Tardigradam cochleam, domiportam, ſanguine caſſam;
Illam ſi quis acus ferro transfigat acuto,
Anguſtas intra ſeſe mox contrahit ædeis;
Interea deforme exit de volnere virus,
Percuſſoris acum maculans, dextramque cruentans.
Sic poſtquam admorſum eſt noctis cere frigoribus brum,
Haud mora contrahitur; tum vero noxius humor
Expreſſus, capitis per caulas diffluit omneis.
Pars etenim in fundum volvit ſe pectoris imum,
Stringitur unde acri humectum raucedine guttur,
Unde & languentes artus quatit improba tuſſis.
Pars ſtomachum diverſa petit, rivoſque fluentes
Excipit ingluvies, atque hic demum coaceſcunt,
Et gignunt non parvum corumpendo dolorem.
Hujus at humoris pars effluit altera apertis
Naribus, in mucum & turpem reſoluta coryzam;
Atque niſi immundas nares ſudaria tergant,

Scilicet assiduo decurrat flumine mucus.
Quin etiam pituitaï se colligit hujus
Particula, & refugit suetos aversa meatus,
Insolitamque viam tentat, gaudetque remotas
Indugredi capiti partes : tum inclusa cavernis
Verticis, emitti nulla ratione potestur,
Sed potius latebris intus comprensa tenet se.
His animadversis, nunc rem describere pergam,
Illo quo nuper mihi contigit ordine. Totum
Postquam traduxi languens ex rheumate mensem ;
Tetraque replerunt pituitæ flumina pectus ;
Ter denosque dies de naribu', deque cerebro
Humor profluxit ; nec longum tempus, & ingens
Dimidii capitis dolor ingruit, haud secus atque
Si foret in cerebrum mihi forte impacta securis
Vi magna ; ratus hunc sum scilicet esse dolorem,
Quem missi gignunt alvi de fæce vapores.
Ast erat à vera longe hoc ratione repulsum,
Et me animus fallebat ; enim nonnulla vacivos
Pars erat illius humoris nacta recessus,
Membranas inter cerebri, & dextrum inter occellum.
Naviter at clausus cum omnis foret exitus eji,
Ipsum sese oculum intra aggressa erat insinuare.
Tum proporro, essent quasi magna percita plaga,
Lumina turgebant circum suffusa rubore
Sanguineo, lacrymisque perennibus ora rigabant :
Alterius sed enim morbus communis utrique est.
Adde quod incerto tentari membra rigore

Experiebar, & alternis me pallida febris
Frigore torrebat languentem, aut igne coquebat.
Hinc factum ut deformaret liventia luror,
Et tristis circum macies obduceret ora.
Ergo convenio medicum: Quæ pocula sumam?
An pilula, an nostram mittetur bolus in alvum,
Quæ magnum possit capitis sedare dolorem,
Asclepiade, lacrymasque abstergat ocellis?
Hæc ego, tum Medicus contra sic farier infit:
O Juvenis, prima novisse ab origine morbi
Illius caussam, non intermissa Galeni
Lectio, & Hippocratis multos versata per annos
Pagina Phœbigenæ, experientiaque ipsa, dedêre.
Hæc ille, & morbi caussas memorabat easdem,
Carminibus quas nos paulo descripsimus ante.
Ergo has aggreditur certa expugnare medela.
Nam plantagineis albumina diluit undis
Ovorum: hinc porro cataplasmata frigida fiunt,
Quæ possint oculis humorem avertere tetrum.
Femina præterea, quæ partum enixa recenter
Esset masculeum, quæque esset nigra capillis,
Deligitur, nostrumque petit delecta cubile;
Distento huic candens ex ubere lacteus humor
Funditur, hoc insertim turgida lumina mulcet;
Protinus ut tali tactu recreata valescant.
Quin etiam fluvios inter, pigrasque paludeis,
Quæritur informis, sitiensque cruoris hirudo,

Anguineum genus; hæc postquam deprensa tenetur,
Temporibus nostris adponitur, atque plicatur
Ægros circum oculos; tum dente admordet acuto
Pelliculam, impurumque avido sanguen bibit ore;
Sanguinis inque locum protelo impellitur humor
Noxius, inde avidi mox anguis viscera complet.
Quod superest, humeris ventosa cucurbita nostris
Imposita est, ardens fax intro est condita postquam
Cerea: desubito protractæ grandia carnis
Augmina turserunt; caro porro hæc sanguine mixtum
Continuo humorem tetrum de vertice traxit.
Diditur hic alias postilla in corpori' parteis:
Hunc ubi dis natura supat deinde, & facit are.
Arte vacefactum est ægrum postquam caput illa;
Scilicet ardoris violenti pausa secuta est,
Prisca valetudo rediit, tristisque gravedo
Abscessit capiti, languentibus ægror ocellis.
Denique convalui auxilio medicaminis hujus,
Quod quondam, ut perhibent, solers tum reppererit usus,
Cum primum varias agitando extunderet arteis.
Hoc pacto matrem naturam ars filia vicit.
At vos, queis inter suetum est sæpe esse puellas,
Hoc, Juvenes, sapite exemplo, & me discite talem
Intempestivi obsequii solvisse luelam.

I I.

AD CAROLUM SANCTAM AUREUM,

DUCEM

MONTAUSERIUM.

SERENISSIMI DELPHINI

INSTITUTIONI PRÆFECTUM.

ANcipitis Jani reduces venere Calendæ;
Per medias fervent munera missa vias.
Nos tibi, MONTOSIDE, *nostris decus addite rebus,*
Offerimus purum, munera parva, Salem.
Tu facili cape dona manu; tenuis quoque magnos
Mica salis fertur pacificasse Deos.
Sic tibi se docilem præstet regalis alumnus,
Attentaque tuos combibat aure sales.

S A L.

AB Sale principium rebus, salis omnia plena,
Æquoraque, & tellus ingens, atque humidus aër.
Nam queis occultas naturæ accedere partes

Eſt labor, & cæcis diſſolvere corpora flammis,
Inque ſuum partes rurſum componere corpus,
Terna ſubeſſe ferunt miſtis primordia rebus,
Mercurii liquidos latices, & ſulfura viva,
Fecundoſque ſales. Oculis variata colores
Sulfura ſubjiciunt, flammiſque alimenta miniſtrant:
Mobilis in craſſam diſtendit ſingula molem
Corpora Mercurius: firma compage revinxit
Vis ſalis, incerto fluerent ne turbida lapſu.
Divite ſal etiam diſperſit provida dextra,
Cum varios primum rebus natura ſapores
Adderet, & noſtris condiret fercula menſis.
Sal adeo eſt quodcunque ſapit, quodcunque palatum
Afficit, expreſſum ſeu pingui ab arundine ſaccha,
Collectumve jugis nectar florentis Hymetti
Affluat ad molles blanda dulcedine ſenſus,
Abſinthi ſive ora gravis contriſtet amaror.
At genus haud unum ſalis eſt: ſal foſſile terrâ
Eruitur; puteis liquidum ſal manat ab altis;
In ſal ſpumantes concreſcunt æquoris undæ,
Aut cum ſuppoſitis ferveſcunt ignibus, aut cum
Littoreæ rapido ſiccantur ſole lacunæ.
Sal Ammoniacas inter ſuccreſcit arenas.
Sal injecta facit carbonibus unda columnis.

Sal quoque in immensas procero vertice moles
Tollitur; excisis salsa de rupe columnis
Condit Arabs solidas Euphratis ad ostia turres.
Præterea geminum sal deprendêre Magistri
Rebus inhærescens; nativa hoc mole deorsum
Vergit, at in tenues illud flamma evehit auras.
Denique conferto rubrum sale constat alumen,
Calchantumque virens sutoribus utile, necnon
Effossum Parii nitrum tellure Canopi,
Et quæ plura meo non est comprendere versu.
Vis salibus genitalis inest, vivosque calores
Segnibus in Venerem dant salsamenta maritis.
Hinc ad res Veneris pronos dixêre salaces,
Ipsa Venus quippe orta salo est, emersaque salsis
Fluctibus, aurata vehitur super æquora concha.
Ergo salis quondam geniales respuit esus
Turba Parætoniæ sacris operata Juvencæ.
Sal fortunatas largo beat ubere terras,
Arvaque respondent avidis sale fœta colonis.
Quod simul excessit gremio telluris amicæ,
Fluctibus elutum crebris, atque ignibus haustum,
Languescunt glebæ steriles, viduataque tellus
Tristi pigra jacet senio, & sal mœret ademptum.
Ast inopem summa miseratus Juppiter arce
Optatum effœto sensim sal corpore miscet.
Tum recreata novo turget prægnans sale tellus.
Hinc segetum plantis robur venit, inde feraces

Concipiunt

Concipiunt succos, & pinguia pabula sylvæ,
Et tandem lætis onerat se fructibus arbos,
Atque insperatas messes miratur arator.
Ipse fovens molles clausis præsepibus agnos,
Matribus upilio sparsas sale præbuit herbas;
Præbuit, atque nova vidit pinguedine lætos
In spem lanigeræ fœtus adolescere gentis,
Plenaque spumanti retulit mulctralia lacte.
Salsa ministratur fugientibus esca columbis:
Hinc redit actus amor patriæ, campisque relictis
Spreta coloratæ revolant ad tecta volucres.
Quod nisi quæsitas lauta ad convivia carnes
Rerum serva memor salsugine maceret acri,
Æstus, & humentis flatus vitiaverit Austri.
Sal quippe integrum servat post ultima corpus
Funera, restringens in tabem deflua membra.
Esse datam immundis animam quoque pro sale
porcis
Scite Chrysippus docuit. Sale fictile vitrum
Cogitur: accensis Venetûm fornacibus ardens
Crystallus sale concrescit; liquefactaque saxa,
Et fusos cineres dono salis excoquit ignis.
Fœda novo labes si forte inolevit amictu,
Vi salis eluitur; sordes velamina ponunt,
Et sale in antiquum fulgent reparata nitorem.
Non alia pollet vi pravæ terra Cimoli,
Quæque Brigantino petitur de vertice creta,

Priſcave Tymphaicum celebrat quod Græcia gypſum,
Et ſapo, & fœdas purgant quæ ſmegmata veſtes.
Quid duram glaciem, preſſique coagula lactis
Commemorem, ſalibus tantum conſtricta refuſis?
Quid veſco ſale perfoſſas in littore cautes?
Pulſa fames, & amor ſalibus revocatur edendi,
Obtuſoque abeunt faſtidia longa palato,
Sal Superis gratum, Superûm ſale frangitur ira,
Et parco ſale luſtralis contingitur unda.
Ipſe puer ſacros ſubiturus vertice fontes
Rite pio ſal ſincerum prius excipit ore.
Olim etiam feſtas Divûm ſtans victima ad aras,
Et tinctura ſacros effuſo ſanguine cultros,
Candenti ſalſas fruges cervice recepit.
Et ſegeti metuens micæ ſalientis honorem,
Farraque frugiferæ Cereri dedit horna colonus.
Signatur ſalibus princeps ſapientia puris.
Explorat dubios longus ſalis eſus amicos:
Toto etiam voluit quondam tentare medimno
Lælius, optaſſet ſi quem ſibi cautus amicum.
Inde fit ut lætis effundens lucida menſis
Concha ſales poſitos, triſtes prænuntiet iras,
Occultoſque dolos, cæcaſque tumeſcere lites.
Temporibus ſale conſtabant ſtipendia priſcis:
Hinc & perpetuum meruêre ſalaria nomen.
Priſcæ Romulidûm plebi, ſanctoque Senatu

Munera grata ſalis donavit Marcius Ancus;
Primus & inſtituit populo gaudente ſalinas.
Cara annona ſalis: magna mercede coëmptum
Sal fiſcum gaza regalem ditat opima:
Provenit haud terris ſedenim præſtantius ullis,
Quam quod Santonici collectum ad littoris oram
Uſque peregrinæ referunt trans æquora puppes.
Denique non noſtros commendat gratia mores,
Ni fuerint tincti ſalibus; frigemus inepti,
Nullus honos, nulla ingrato ſermone venuſtas,
Averſæ fugiunt Charites, Venus ipſa faceſſit;
Et formoſa ſuum præcludit Nympha cubile.
Adde ſales verbis, ô non indocte Poëta,
Si quis manſuro ſperas de carmine famam.
Sed noſtra hoc tandem conſiſtat limite Muſa,
Ne forte inſulſum pariat faſtidia carmen.

III.

AD JOHANNEM CAPELANUM.

Dulcia nobilibus dum dividis otia curis,
Claraque magnanimæ committis facta Puellæ,
Poſtera manſuris quondam per ſæcula chartis,
Et numeris divinum æquas, CAPELANE *Maronem:*

Hic ego deductum meditor tibi dicere carmen,
Et longam sermone viam narrare pedestri;
Hinc porro majora parans, & versibus olim
Inde aliis, aliisque, tuos dicturus honores.
Contractam facilis nunc ergo exporrige frontem,
Si magnis animum fas est avertere rebus;
Hibernisque procul subjecta Trionibus arva
Decurre, & mecum casus evolve marinos,
Queis me olim primo pubescens flore juventus
Jactatum implicuit, propius spectare volentem
Didita CHRISTINÆ *variis miracula terris:*
CHRISTINÆ, *quæ tum sceptro spectabilis aureo*
Ibat, & attentis dicebat jura Suecis;
At nunc sceptra super, fragilesque evecta coronas,
Ardua magnorum superat fastigia Regum.

ITER SUECICUM.

EGressum Cadomo primum me Diva recepit.
Honflorium tendo hinc : ægrum lectica ferrebat,
Lecticam manni: quorum hic pravo pede fultus
Dum titubat, mediis effusum exponit arenis.
Tum pransi lembo ferimur, serique subimus
Urbem Francisci Regis de nomine dictam.
Hic expectantes dum pontus & aura faverent,

Otia consumunt miseros, nec tædia possunt,
Aut arx, aut validi spectando fallere muri.
Undecima tandem panduntur carbasa luce:
Ridentur comites, quos nausea crebra fatigat,
Non ego; jejuni nam vix depellere ventris
Salsa carne famem possum, vel pane recocto.
Vicina interea nobis dum ripa propinquat
Caletum, geminas Anglorum è littore puppes
Prospicimus plenis ad nos contendere velis.
Obstupuit navis rector de gente Batava;
Arma huc, arma, Viri, inclamat, tormenta parentur,
Vela legant nautæ, belli det buccina signum.
O quam me tantis stolidum objecisse periclis
Pœnituit! scabrum accingor rubigine ferrum,
Spem simulans, tacitum condens sub corde dolorem.
Ut propiùs venêre Angli, de puppe magister
Compellat nostros: Unde, & quo? Cuncta petenti
Ordine rettulimus: conversa is vela retorsit.
Navim quarta dies Zelandis appulit oris;
Præbuit optatos venienti Veria portus.
Hinc Middelburgum rapimur, sed postera rursus
Nos pelago lux commisit; tua mœnia læti,
Dordrectum, intramus, quibus infestos procul hostes

Et Mosa & Vahalis revolutis fluctibus arcent.
Æneus ad Roteram mihi post spectatur Erasmus:
Tum Delphi, & Delphis monumenta insignia
gentis
Nassaviæ. Tectum Leidæ dein præbuit hospes.
Grata sequens multum nobis aurora virorum
Primos nosse dedit, Phœbi qui sacra frequentant,
Heinsiaden, & Salmasium, duo maxima Pindi
Lumina: tum medicum mihi cernitur Amphi-
theatrum,
Bibliotheca, Hortus peregrinis consitus herbis,
Et quæ multa solet lentus spectare viator.
Visitur hinc nobis prælorum Harlema repertrix,
Et Pelusiaco ferratæ in littore classis.
Amstelodamensi demum succedimus urbi.
Occurrunt læto testantes gaudia vultu
Unanimes socii, Bochartus, Vossius, atque
Complures alii, (tacitos quos Musa relinquit)
Extremos una cupidi lustrare Suëcos.
Suave extra patriam veteris complexus amici.
Altera lux spectare dedit mysteria gentis
Judææ; ductor Judæus & ipse Manasses.
Ast adducta secans dirus præputia culter
Dum tenet attentum, & sublati insania ritus,
Ecce abaci, quo inferre pii cœlestia Mosis
Scripta solent, summo extremum limbum pede
tango

Inſcius; inſueto cuncti fremuere tumultu:
Diffugio veritus damnoſi vulnera cultri.
Inde Ultrajectum petimus; Schurmannia nobis
Anna ſalutatur, muliebris gloria ſexus.
Artis opus miror varium, quod mente ſagaci,
Aut manibus doctis virgo ingenioſa paravit.
Hinc diſcedentes excepit paupere tecto,
Et paleam feſſis Elſpettum præbuit hornam,
Ruſticaque ilignas onerarunt fercula lances.
Carpimus inde viam Suvollæ ad mœnia, longos
Hic ubi Kempenſis ſancte traduxerat annos;
Nunc etiam extincti vivit quoque fama ſuperſtes.
Mox Hardembergam ſera ſub nocte venimus:
Ridetur nobis veteri mos ductus ab ævo.
Quippe ubi deligitur revoluto tempore Conſul,
Barbati circa menſam ſtatuuntur acernam,
Hiſpidaque imponunt attenti menta Quirites:
Porrigitur ſeries barbarum deſuper ingens.
Beſtia, pes, mordax, ſueta inter creſcere ſordes;
Ponitur in medio; tum cujus, numine Divûm,
Barbam adiit, feſto huic gratantur murmure Patres,
Atque celebratur ſubjecta per oppida Conſul.
Proxima Veſphaliæ pergentibus arva tenentur:
Gens procera, aliis toto capite altior extat;
Ætnæis olim dicas è fratribus ortam.
Ingens huc peregre venientes excipit aula,
Ignis ubi in medio; circum capræque, boveſque,

Immundique sues, & non sine matribus agni;
Et pater, & fusi passim cum conjuge nati.
Si vitam hanc mortale genus regnante trahebat
Saturno, ut perhibent, placeant mihi ferrea secla.
Hic steriles campi, atque humiles ingrata myricas,
Innumeris tellus fert dulcia pabula porcis;
Quos neque vel torrere veru, aut ferventibus ollis
Incoquere, at summi suspensos fornice tecti,
Aëre siccatos, fumo durare suëti
Simplicibus totos gaudent imponere mensis.
Hinc procul attollit turritum Brema cacumen;
Erigimur studio, claramque adipiscimur urbem.
Continuò lassus consterni mando cubile:
Plumea subjecta est mihi culcitra, culcitra rursus
Est injecta super; nec longum tempus, & ingens
Prorumpit toto fusus de corpore sudor,
Nec potui dulces tali sub tegmine somnos
Ducere; nox infesta mihi prorsus fuit illa.
Orta dies demum est dilectæ nigra catellæ:
Præcipiti nam decursu dum currus arenis
Volvitur in planis, oblisit curva morantem
Hanc rota; sed calido per noctem infossa fimeto,
Et saturata oleo, priscum est indepta vigorem.
Hospitium nobis dein Septem-claustra dederunt;
Virginibus quondam sanctis florens domus; at nunc
Porticibus vacuis de multis quinque supersunt,

Collapsæque ruunt ædes, ac limina Divûm,
Postquam Lutherus nova sacra his intulit oris.
Proh, quæ Boxthudæ nos dein fortuna manebat!
Hic matrona potens, pulcra comitata puella,
Occurrit: miles formosa in virgine fixus
Usque premit latus, & passim sectatur euntem.
Hanc dum Bochartus prisca cum matre salutat,
Festivisque avidas implet sermonibus aures,
Incensus miles, venasque inflatus Iaccho,
Ut solitum, insontem Bochartum ad prœlia poscit,
Et vix composito junxerunt fœdere dextras.
Orta luce vagum cymba prætervehor Albim,
Hamburgique alacris tandem vestigia figo.
Hic picturatos in vestimenta tapetas
Induitur populus: camposque, urbesque videres
Instratis gestari humeris: Junonius ales
Talia non varia pandit spectacula cauda,
Nec tot in imbrifera pinguntur nube colores.
Hinc languens recta Slesvici ad mœnia tendo;
Archaicos ægro sternit Gottorpia lectos.
Bis senas luces me detinuere volentem
Illic antiqua signata volumina dextra,
Et longis splendens cellis pretiosa supellex,
Barbaraque emensus Persarum Olearius arva,
Atque frequens mihi Cimbrorum cum principe
    sermo.
Hinc pene egressis cari præcordia bilis

Invasit socii; verùm Haderslevia crebro
Sanatum vomitu vidit sub lumina prima.
Balthica jamque suos ostendunt æquora fluctus;
Provehimur pelago, & Cimbrorum linquimus oras.
Haud procul in tumido apparet Fionia ponto;
Pingue solum exupero, frigentique imbre madentem
Excepit mediis fundata Otthonia terris.
At dum clausa tenet per noctem lumina somnus,
Subripuit nostras gens insidiosa lacernas:
Digredior tristis, pluvioque obnoxius Austro.
Niburgo potimur nocturni, ubi regia pellex
Clausa latet tenebris, & cæco carcere, postquam
Lurida regali contrivit toxica mensæ;
Dignior infami terro pro crimine morte.
Est in conspectu dives Zelandia contra
Insula; nos illuc ventis & remige puppis
Acta vehens, vix subduxit venientibus Euris,
Alteraque ad scopulos pene est illisa latentes
Pone sequens: canas illic Meleagrides alas
Pandunt, insuetumque canes dant gutture murmur.
Illic corporibus videas permista luporum
Robore ferali pendentia corpora furum,
Quam multa autumno pendent ex arbore mala.
Infixos trabibus subter mirabere cultros

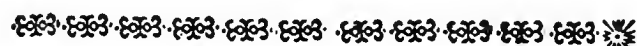
Ægrorum manibus, quos olim ſtipite ſi qui
Incauti rapient, languentum corpore morbus
Cedet, ſi qua fides, rapientum in viſcera ſerpet.
Obvia currentes ſiſtit Roſchildia, condens
Marmoreis tumulis Danorum corpora regum.
Protinus excelſis ſpectabilis Hafnia muris
Surgentem oſtentat turrim ſuper æthera, cujus
Aërium poſſit currus ſuperare cacumen,
Acclivi aſcenſu, non ſtructis ordine ſcalis.
Admiſſis ferimur bigis; curruque citato,
Atque in regifica laſſi conſedimus urbe.
Poſtquam membra quies recreavit, proxima Regem
Viſere cura fuit; ſpatioſa ſiſtor in aula;
Utque parum viſu valeo, ſpecularia promo,
Et Regem vitreis proſpectans orbibus utor.
Haud tulit hanc ſpeciem Princeps, mihi jamque parabat
Vincula bile tumens; fugio, portuſque relinquo.
Fluctibus in mediis anguſta occurrit Huena,
Aſtris ſacra olim, & cœleſtibus inclyta curis;
Nunc piſces tantum ſolers captare marinos.
Huc feror, & viridi ſuperato colle, Tichonis
Dilapſas ædes veneror, pretioſaque fletu
Rudera conſpergo, & rurſum do carbaſa ventis.
In medio exoritur tempeſtas turbida curſu.
Horremus pavidi; vixque uvida membra quieto

Excipiens tandem fovet Helſenuria portu.
Æquoreo me ſubductum fortuna periclo
Pene alio merſit; nam dum munimina ſpectans
Cronemburgi obeo, foſſam prope labor in imam.
Quàm varii impendent peregrinis undique caſus!
Tranquillam in patria potuit qui ducere vitam,
Liquerit hic dulces numquam me autore penates.
Inde ſinum vento fruſtra luctante Codanum
Trajicimus: nobis apponit ſedulus hoſpes,
Salgama ſparſa croco; Gothico hæc ſapit eſca
palato:
Tum zytho, atque ovis incoctis oggerit offas,
Et vino, atque uvis ſiccat quas clara Corinthus,
Et cruſtis pilo tunſis, & olentibus herbis:
Incretum his piper acre, & odorum caryophyl-
lum,
Et coriandra ſimul, tum zinziber, atque ſinapi,
Sacchar, mella, oleum, marathrum, flavumque
butyrum.
Non alias Hecaten atris ſub ſedibus Orci
Crediderim libaſſe dapes; triſtiſque noverca
Non alios miſcet privigni in funera ſuccos.
Ergo venenatas impranſi liquimus eſcas.
Nocturni ire viam perreximus, atque diurni.
Pulvereos ſolvit valida Helmæſtadia currus.
Inde referre pedem, patriaſque reviſere terras
Cogitur, & flentes ultro amplexatus amicos.

Vossius abscedit; sic litera missa jubebat.
Ingredimur crebra nigrantes abiete silvas,
Visigothis notas sedes; sitientibus illi
Hydromeli apponunt, & pistam rite farinam
Exiguo sale contingunt, parcoque cumino,
Appensam fumi durant, ac lumina solis.
Hanc frustra impacto tentaris cædere cultro,
Viribus at durum tuditem super incute totis,
Scanduntur celsæ rupes, Smalandica terra,
Vetterique lacûs sinuosum littus obimus.
Dat nobis illic servus risusque, jocosque,
Dum summo curru stans, nocturnoque galero
Tectus, Davidicos attentus concinit hymnos,
Arguti numeris constrictos arte Maroti,
Claudini & rauco corrumpit gutture cantus.
Mox datur Ostrogothûm scabros attingere fines.
Aspera gens victu, pelles induta ferinas;
Membra situ livent, & adusti frigore vultus:
Præcingunt matrum villosæ tempora mitræ.
Vectores illic succussant stridula plaustra.
Dant requiem longis constructa mapalia truncis,
Constratum viridi florescit cespite culmen,
Quo pastum teneræ scandunt de more bidentes.
Desuper admittunt angusta foramina lucem,
Haud secus ac, Romæ tenuit quas Terminus
ædes.
Quinquaginta intus lecti, queis sternitur hospes,

Et pater, & conjux, positique in stramine vernæ.
Hinc loti egressus causa sub nocte silenti,
Regredior, primumque ratus subiisse cubile,
Quo socius molli laxabat membra quiete,
Altum proflanti vetulæ de pectore somnum
Inscius accubui, laterique jacentis adhæsi.
O quales movit veniens aurora cachinnos!
Dant gratam ingentes pinus abeuntibus umbram.
Tum nos Lincopiæ nox opprimit; Olaus illinc,
Et Magnus Magno est ortus cum fratre Johannes.
Norcopiam tendunt currus; hic ærea lamna
Cuditur, hic grandem signant ex ære monetam,
Longaque deductum tenuant in fila orichalcum.
Illa merce premens externus navita puppes,
In patrias quæsita refert compendia terras.
Proxima Nicopiæ statio gratissima sedes
Matris Reginæ, postquam est orbata marito,
Carpitur atque illic tristi Leonora senecta.
Hinc fit per scopulos gradientibus obvia Telga,
Urbs præclara olim, piceis nunc ignibus hausta.
Rangifer hic stabulis borealis clausa tenetur
Bestia; multiplici sublimia tempora cornu
Vallantur; similis vivaci cætera cervo.
Concretis glacie lacubus, campisque nivosis
Illa trahas rapit, & volucres prævertitur Euros.
Pruteno huc quidam veniens de littore, vino
Invitos torsit, crebris ursitque culullis;

Me pene incautum vicit vis ſubdola Bacchi.
Impoſuit longis erroribus Holmia finem.

EPISTOLÆ.

I.

AD ÆGIDIUM MENAGIUM.

Hominum judicia nullius eſſe momenti, tum Poëtæ ipſius experientiâ, tum brevi fabulâ oſtenditur.

PRolixam tibi, MENAGI jucunde, ſalutem
Mittit HUETIADES, ægro vix corpore firmus,
Multò mente minùs validus, longaque pereſus
Triſtitia, & vigiles volvens ſub pectore curas.
Addictum ſedenim Muſis inviſa fatigant,
Atque animos alio conferre negotia cogunt,
Sollicitudine diſtrictum, & mœrore ſequaci.
Præterea (me quippe dolor non unicus angit)
Seu juvet ingenuas animum exercere per artes;
Seu genium placare parem, rariſque diebus
Parca verecundo celebrem convivia Baccho:
Noxia ſeu priſcæ recolens contagia vitæ
Certum cautus iter, meliori fœdere, carpo;

Esse domi seu pertæsum est, cupidusque jacente
Visere fert animus longe trans æquora terras;
Quidquid ago, obscœnis insons ludibria linguis
Debeo, & infesto me dente calumnia mordet.
Naturæ quippe auspicium prout quisque secutus
Optatis fertur studiis, aliena reprendit,
Infensusque palam reliquis, se amplectitur unum.
Civica nam queis jura placent & opella forensis,
Militiam spernunt; contra qui Martia tractant
Arma, fori strepitus & longa negotia damnant.
Qui Phœbum, Musasque colit (qualem esse libenter
Me dederim) summa surgens de luce, disertis
Immoritur libris, ac cætera ridet ineptus.
Urbanum civem & nitidum vir rusticus odit;
Agrestem urbanus stivam ac rus garrit olere.
Quin etiam meretrice nepos insanus amica,
Tetra hominum vibex, & magnum dedecus, audet
Ipse probare suos, aliorum carpere mores.
Vos mala, MENAGI, nequaquam talia tangunt,
Ampla Parisiacæ colitis qui mœnia gentis.
Illic sponte sua sedenim, propriumque secutus
Arbitrium se quisque regit, nec commoda livor
Limat transversis oculis, vel dente venenat:
Illic quisque suas attendit sedulus ad res,
Negligit alterius: tum si quem forte negotî
Aut

Aut hominum cepit fatias, fefe ille remotis
Occultare poteft vicis, nec cognitus ulli
Ducere præteritæ quæfita oblivia vitæ.
Atque utinam tali nos munere fata beaffent,
Urbis Cæfareæ cives, Cadmique nepotes,
Poffemus fungi officiis, componere curas
Ad libitum, nec fcurrilis convitia linguæ,
Aut duri virgam cenforis ferre fuperbam!
Hæc mihi præ cunctis fuerit gratiffima tellus.
Quæ quoniam non fata finunt, nec primitus atris
Mentibus impactas fas eft difpellere fordes,
Has liceat faltem mifera proferre querelas
Conditione fuper. Tu noftrum commodus audi,
Atque dole (fic Dî tibi dent optata) dolorem.
Prima tribus luftris mihi nondum adoleverat ætas,
Plagofi nec jam metuebam fceptra magiftri:
Inde mihi Virtus, illinc damnofa Voluptas
Adftiterunt, quales in primo limine vitæ
Viderat Alcides, Cei ftat fi qua Sophiftæ
Ufque fides dictis. Ego magna exempla fecutus,
Sperno Voluptatem, auftera Virtute petita,
Informo rebus generofum pectus honeftis,
Intendo mentem ftudiis, antiqua revolvo
Romanis fimul, & dictata volumina Grajis,
Continuans lucem tenebris, lucique tenebras:
Immenfos ftudium fallebat dulce labores.

K

Optime Menagi, quoſnam mihi carpere fructus
Hinc licuiſſe putas? pulcri quæ gratia facti?
Fabula Cadmæis decantatiſſima ſcurris
Nempe fui; helleboro caput hic purgare meraco
Me jubet; ille faceta dicax ænigmata ſolvi
Poſtulat, & miſerum quæſitis ludit ineptis.
At me parte alia ſecretò convenit alter,
Vir bonus, atque meo qui dulces geſſerat olim
Cum patre amicitias; is triſti ſerius ore,
Quid tibi vis, ait, ô juvenum ſtultiſſime? quorſum
Inſanam hanc molem librorum inſanior ipſe
Congeris, & primos incaſſum conteris annos?
An carioſa legens veterum monumenta, putas rem
Creſcere poſſe tibi? num ſic eris utilis urbi?
Utilis & conſanguineis? concinnus amicis?
Mactam dote tibi contingere reris opima
Squalenti uxorem, & librorum pulvere fœdo?
Non ita; te chartis attentum invadet egeſtas,
Ludibrium ſcurris fies, & mœror amicis.
Ergo age, dumque licet, ſaniam catus indue mentem;
In lucem prodi, paribus colludere geſti;
Nec minus augenda feſtines ſtrenuus in re.
Nummatas ſapiens ultro ſectare puellas,
Obſequio, cultuque oris, pexoque capillo,

Et viduas grato locupletes munere capta.
Sic ait, attonitumque novo ſermone reliquit;
Haud aliter nudo quam qui pede preſſerit anguem.
Nam quid ad hæc rerum vix ullo providus uſu
Senſiſſet puer? imperium fero credulus, & mox
Dulcibus abjungor Muſis; mihi prima voluptas
In medios dormire dies, & odoribus ungi
Cæſariem, & veſtes variatis pingere vittis,
Ceſſatumque inter formoſas ire puellas.
Vix mihi per ſpatium vita hæc eſt acta bimeſtre,
Accurrunt ad me noti, fidique ſodales;
Tu, Mottæe, venis, qui Phœbo deditus olim
Atque cliens Muſis, primus nunc jura ſacerdos
Cadmææ Themidis (ſic Dî voluêre) gubernas:
Tu, Palmeri, aderas, quo non præſtantio, alter,
Et Martis tractare enſes, calamoſque Minervæ.
Veniſti, ô gaza differtum pectus opima,
Bocharte, ætates mentem verſate per omnes,
Perque omnes populos: veniſti, docte Briosi,
Tempora Phœbea circum redimite corona:
Veniſti, Savari, quo verſu ſacra Dianæ
Dicere nulla olim meliorem protulit ætas,
Nulla vel in ſeris olim quoque proferet annis:
Tu reliquos veniſti inter fidiſſimus omnes,
Candide Præmonti, noſtri pars maxima quondam,

Nunc ingens desiderium, te funere postquam
Edomitum crudo rapuit vis improba lethi:
Affuit & mutas agitans VICMANNIUS artes,
Judicio prudens, mente acer, pectore purus:
Affuit ante alios ingens MAMBRUNIUS omnes,
Qui me tunc monitis juvenem formabat amicis,
Calliopes præcepta sagax, sanctique labores
Flaviadæ retro venturis prodere seclis.
Is me præ reliquis pudibundum incessit amaris
Opprobriis, vitæ noxas & crimina ponit
Ante oculos, priscum rectique inspirat amorem.
Siccine, dicebat, dudum præclara minatus,
In vitium te ferre paras, virtute relicta?
Num tibi desidiæ cordi, nugæque dolosæ?
Ergo potes cessator, iners, contemptor honesti,
Ludere discinctos inter, pars magna, nepotes,
Et turpi, oblitus meliora, litare Vacunæ?
At non hæc de te dederas promissa, juventam
Nobilibus Phœbi statuens consumere curis.
Quod si non omnis cecidit de pectore virtus,
Excute mollitiem, & vitæ te redde priori.
Dicenti hæc aderat blandus convictor, amicus
Integer, interpres veteris doctissimus ævi,
Æmulus ille Ovidî laudum, magnique Maronis,
Et quo regali Cadomum Doctore superbit,
HALLÆUS; nostra hic alia de parte reprendens
Flagitia, ultrici meritum perfudit aceto.

Haud tulit incussum mens non obtusa pudorem;
Erubui, & priscas animo conversus ad artes,
Sedulus amissum satago sarcire labore
Tempus & ignavæ reparo dispendia vitæ.
Tum vero indoctæ redeunt convitia gentis,
Nec sævo vulgus me rodere dente malignum
Tempore ab hoc usquam cessat. Pater alme leporum,
Si vacat à priscis paulum requiescere chartis,
Rem non dissimulem, nec longa est fabula, disce.
Forte senex, nato quondam comitatus, asellum
Ibat agens; aberat vacuo omnis sarcina dorso;
Quando præteriens quidam non notus, Ineptos,
Exclamat, pulcrum quibus est sic parcere onagro!
Audiit, assensitque senex; conscendit in armos
Ipse prior, lumbis puer insidet, atque ita pergunt.
Vixque viæ paulum confectum erat, obvius alter
Occurrens, Pecudi cur ilia rumpitis? inquit,
Ægre animam trahit, & jamjam sub pondere fessa
Decidet. Id metuens, asinum miseratus onustum,
Ire senex natum peditem jubet, ipse superstat.
Tertius adveniens, Ne sic tua commoda captes,
Dure senex, ast ætatis miserere tenellæ.
Protinus accipiens convitia sæva benigne,
Paruit, exiliitque bonus, sudore fluentem

Apprendit puerum, pecudisque imponit in armos;
Ipse sequebatur, costasque dolabat aselli.
Ad primum lapidem venit alter naris aduncæ,
Hercule non pecudis tibi sunt cædenda flagello
Tergora, vir bone, sed pueri, qui vectus asello
Pergit, & effœtum pedibus sinit ire parentem.
Talibus at placidi verbis patientia tandem
Læsa senis, veras jussit depromere voces:
Pol miser est hominum quisquis convitia curat:
Quo pede cœpisti, hoc securus pergere discas.

I I.

AD ANTONIUM HALLÆUM

PROFESS. REG.

Excusat se à pangendis carminibus.

Quid resides, Hallæe, vocas ad carmina Musas?
Quid mihi neglectam longo jam tempore suades
Sollicitare chelyn, nostrisque impervia plantis
Scandere Parnassi dubio fastigia gressu?
Hoc ego si precibus cedens, & multa roganti
Hallæo faciam, nec me dignoscat Apollo,
Nec probet haud ullo digestos ordine versus.
Non adeo ipse mei sum nunc oblitus, ut ægra

Carmina, & excultis ausim inficianda Camœnis
Promere, quæ nec te fuerint sub judice tuta.
Quod si me quondam temerarius impulit error
Ad sacros latices, bifidique cacumina montis:
Si densas propter lauros Permesside lympha
Ebrius, Aonios ivi sine lege per agros;
Ausus & æterna frontem vincire corona:
Sat fuerit nimiumque, semel peccasse; sed ultra
Non excusabit nova crimina pristinus error.
Ergo quod vitæ superest, ignobilis otî
Florebit studiis: me non orchestra canentem
Excipiet, ne compositos sudante cerebro
Narrantem versus ridebit vulgus ineptum.

III.

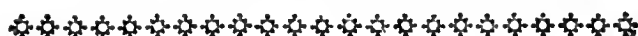
AD ALEXANDRUM MORUM.

EXTEMPORALIS RESPONSIO.

JAm pridem resides nostro sub pectore flammas,
Divina Phœbi munera,
Dilapsamque facem in cineres, Galatea decoris
Quam pupulis succenderat,
Carminibus, suavi quæ condit Musa lepore,

Venuste More, suscitas,
Qualia non cecinit Naso, mollisve Catullus,
Nosterve Flaccus carmina.
O, quam te Phœbo acceptum, facilique Thaliæ,
Quam te beatum prædicem,
Qui sic languentem potis es recreare sodalem,
Qui sic jocari cum libet!
Me verò Origenis cariosa volumina torquent,
Et lenta febris excoquit.
Quod nisi sub tiliis tecum garrivero nostris
Hac luce Lunæ proxima,
Ilicet & fato concedere luce sequenti,
Amice, concupiverim.

ELEGIÆ.

I.

DE POETIS CADOMENSIBUS,

Quorum exemplis ad poësim invitatus est.

Ruxelii fontes, Cadmæique antra Malherbæ,
In veſtris liceat procubuiſſe toris.
Barbara non Scythico genuit me Nympha ſub axe,
Torrida non Cancri ſidere terra tulit.
Naſcentem placidis fovit pater Olena lymphis:
Muſcoſum puero ſæpe cubile dedit;
Qua minor Ancræis lapſus de montibus Udo
Nobilibus ſupplex; adſociatur aquis:
Olena poſthabito quem Xantho inviſit Apollo,
Et leni auratas abluit amne comas.
Fertur & hic gelidis citharam pulſaſſe ſub antris,
Atque leves Muſis præcinuiſſe modos.
Sæpe illic inter corylos tardiſſima noctem
Dormiit heſternis feſſa Thalia choris.
Florida per riguas vidi veſtigia valles:
Afflabat ſanctis ſuavior aura locis.

L

Hæc mihi monſtrabat teneris Hallæus ab annis:
Tentabam ſacras hoc præeunte vias.
Fas tibi Pegaſidum, dixit, cognoſcere greſſus.
Iſto calle pedes Dî poſuere ſuos,
Et Cadmo geniti vates melioribus annis,
Rupibus his faciles turba ſecuta Deos.
Paſtor Hyanteæ ſic quondam vallibus Aſcræ
Præſentes meruit cernere Pieridas.
Iſthinc argutis animi venere Marotis:
Fluxit ab Oleniis fontibus ille lepos.
Carmina linigeri non iſta dedere Cadurci:
Non hæc tam doctos contulit aura ſales.
Bertaldum myrto tenerum texere palumbes,
Ubera lactenti cùm daret ipſa Venus.
Valclinis teretes cædentem Pana cicutas
Vidimus; hinc illis fiſtula juncta fuit:
Fiſtula, Fraxineas inter notiſſima ſylvas,
Arcadico referens carmina digna Deo.
Iſta Patriſius nuper projectus in umbra
Ludebat virides inter Hamadryadas.
Ipſa etiam Montem ſubter dictabat Acutum
Savario leges caſta Diana ſuas.
Non puduit molles Saraſini ad carmina Nymphas
Sub crotalis criſpum ducere ab arte latus.
Albius huic ſi contra auſit certare Tibullus,
Judice vel Nemeſi poſteriora feret.

In medio ſtantem juvenes cinxere Malherbam,
Nexaque ſutilibus ſerta tulere roſis.
Ille Deo ſimilis, citharaque inſignis eburna,
Saxa movet, rapidas & fide ſiſtit aquas.
Poſteritas etiam mihi ſera rependet honores,
His ſi me quondam jungere fama volet.
Ergo age, Cadmæis audax bacchata poëtis
Scande juga, atque virûm tu quoque in ora veni.
Aggredere æternos, quos Phœbus ſpondet, honores:
Non omni placeat laurea lecta jugo.
Te nemus hoc, te luſtra vocant, te Naiades udæ;
Te medio ſurgens Olena fonte vocat.
Tempus erit, cum tu Phœbea fronde revinctus,
Quadrijugis vectus conſpiciaris equis,
Et tibi pulſanti vocales pectine nervos
Plaudat honorato ſedula turba ſeni.
Nec levis hinc noſtris accedet gloria rebus,
Nobis deque tuo nomine nomen erit.
Sic puerum Hallæus monitis urgebat amicis.
Creſcebant animi juſſa ſub illa mei.

II.

AD LYCORIDEM.

EX PERSONA

CN. CORNELII GALLI.

Ut illam perfidiæ suæ pœniteat.

ERgo ego fallacis nuper nova cura puellæ,
Exclusus surdas nunc querar ante fores?
Et poterit vana malecautum fallere lingua,
Et mecum testes fallere inulta Deos!
Nunc ubi pacta fides, conjunctaque dextera dextræ,
Verbaque confictis dissimulata dolis?
Credulus omnis amans: utinam male credulus errem,
Et falsa elusus credulitate querar.
Se tamen haud dubiis, nec nostrum id fallit amorem,
Indiciis prodit mox violanda fides.
Non licet assuetos in vultu agnoscere risus,
Non ore in nitido nutus amantis inest;

Blanditiæque, jocique leves, mollesque susurri,
Et quæ flexanimus verba ministrat amor.
Quæ mihi culpa! nocet? quo crimine, sæva Lycori,
Commerui fastus sustinuisse tuos?
Pectora manserunt fallenti fida, nec alter
Arguitur nobis prætepuisse calor.
Huc ades, ô nostris frustra expugnata querelis;
Huc ades, ô oculis insidiata meis;
Inque sinus redeas, ô formosissima, nostros:
Pollicitis debes jungere facta tuis.
Quid refugis puri sincerum pectoris ignem?
Quid faciles lusus, ingenuosque sales?
Hæc olim, fas sit jam dicere vera, placebant,
Et potuere animos conciliasse tuos.
Cantabam? noster decuit, te judice, cantus:
Saltabam? hac inerat mobilitate decor.
Dulcia Pierio meditabar carmina plectro?
Jurabas Clario carmina digna Deo.
Quid juvat ingratam votis superasse puellam?
Quid juvat officiis demeruisse meis?
Clausa quid obscuras jacuisse ad limina noctes,
Quum Deus effuso tunderet imbre latus?
Quid foribus pictas juvat imposuisse corollas?
Oscula quid posti sæpe dedisse tuo?
Nobile, si nescis, per me jam nomen adepta es,
Et sociis facta es invidiosa tuis.

Neglectus mihi fons sacer est, & culmina Pindi,
Pieridesque Deæ, Pieridumque Deus.
Te propter blandos Galateæ sprevimus ignes,
Nec vinctam piguit deseruisse fidem.
Et tamen hæc reliquas inter formosa puellas
Fertur, & est multis sæpe petita procis.
Crebra ad me teneros referebat litera questus,
Litera, quam lacrimis sparserat ipsa suis!
Non solitum pondus dulces habuere querelæ,
Et gemitus mœstos mobilis aura tulit.
Admissa his luimus forsan perjuria pœnis,
Peccato forsan torqueor ipse meo.
Forsan & exemplo fieri vis perfida nostro,
Ut mala commisi quæ prior, ipse feram.
At nostro potius sapias malesana periclo,
Ne pariter læsos experiare Deos.
Fallere cœlestes pudeat, jurataque sæpe
Sidera, polliciti conscia facta tui;
Nostro infusa sinu prima quum nocte jaceres;
Ad strepitus raucos prætereuntis aquæ.
Est prope Dardaniæ candentia mœnia Romæ;
Floribus & læto gramine pictus ager:
Hinc viridi ridens assurgit cespite collis,
Evolvit placidas hinc Tiberinus aquas.
Grata quies riguæ florenti in margine ripæ,
Gratum in gramineo procubuisse toro.
Sæpe illuc taciti submotis testibus ambo
Venimus, occultos nocte juvante dolos.

Aſt hæc ante alias (meminiſſes vana Lycori)
Ante alias omnes hora beata fuit,
Quum tu egreſſa domo, dicta maturior hora,
Veniſti ad juſſum non comitata locum.
Meque renidenti caſtigans ore morantem,
Improbe, dixiſti, ſiccine ſerus ades?
Candida formoſos veſtis velaverat artus:
Vitta renodatam preſſerat arte comam.
Talem cœruleus quondam Nereida Delphin
Vexit ad Hæmonium per freta longa virum.
Sedimus ad mollem ſinuoſi fluminis undam;
Summa fere noſtros contigit unda pedes.
Non puduit tunc lenta meis dare colla lacertis,
Et caput in gremio compoſuiſſe meo.
Lux mea, dicebam, cœleſtia numina teſtor,
Dum vivam, tempus te fore in omne meam.
At tu purpureis figens mellita labellis
Oſcula dicebas, Tu quoque noſter eris;
Concepto tantum faveant pia numina voto,
Quæque micas cœlo, Delia, teſtis ades.
Curva renaſcentis ſplendebant cornua Lunæ,
Et placida æſtivæ tempora noctis erant.
Audiit è cœlo promiſſum Luna ſereno,
Clarius & puro ſidere lumen iit.
Audiit & glaucus vitreis Tiberinus ab antris,
Quæque colunt Tiberis curva fluenta Deæ.

Aſt hæc præcipiti Boreæ nunc vota dediſti,
Atque procelloſis diripienda Notis.
Lædere nec verita es, quos nuper ſupplice lingua
Præſentes fueras teſtificata Deos.
Indoluit falſis ſpretam ſe Cynthia verbis,
Deque aſtro viſa eſt erubuiſſe ſuo;
Quum tua volventem tacito perjuria corde
Me vidit ſolito Cynthia flere loco.
Omina fortunent ſuperi; ſua ſæpe Diana
Vindicat ultrici numina læſa manu.
Læſa hæc incautæ Cydippes febribus artus
Torruit, & Ceum juſſit habere virum.
Bis ſeptem Niobe natorum funera vidit:
Vidit, & eſt Sipyli vertice facta ſilex.
Terreat Oenidæ validis fera fixa ſagittis:
Terreat ambuſto torre ſceleſta parens.
Et viſa ſine veſte Dea Autonoeïus Heros,
Miratus fronti cornua nata ſuæ.
Quam timui, quum tu morbo tentata doleres,
Ne Divis pœnas impia lingua daret!
Dî, prohibete nefas; nec ego crudelis amorem
Hac mercede velim promeruiſſe tuum.
Sit ſatius vixiſſe ream, ſi crimina cordi
Sunt tibi, quam fatis occubuiſſe ream.
Me tamen & curis, te crimine, teque periclo
Exolviſſe potes, ſtet modo pactus amor.

Stet promissa fides, ſerumque adoleſcat in ævum :
Hæc ſit cura mihi, cura ſit illa tibi.
Jupiter ex alto probet hoc ſublimis Olympo :
Hoc Venus, hoc Veneris filius ipſe velit.

III.

THEA.

I Puer, i; Theam confeſtim in pocula miſce: -
Urget non ſolitus lumina noſtra ſopor:
Mens ſtupet: obtuſæ languent in corpore vires.
Languorem ſolvet vivida Thea novum.
Dum loquor, ecce focis infertur ſeſſilis olla.
Appoſito infuſus æſtuat igne latex.
Protinus injicitur contortis Thea capillis.
Explicat implexas fervida lympha comas.
Impletur vacuum cœleſti nectare pectus.
Intima vitalis permeat oſſa calor.
Jamque fugit venis ignavi cauſſa veterni:
Marcida jam cæco fomite membra vigent.
Actutum incaluit blando mens icta vapore,
Dum felix agitat percita corda furor.
Non luctu eſt animus, non curæ obnoxius ulli:
Sed jocus, & riſus, deliciæque placent,

Urbanique sales, & tinctus sermo lepore,
Et quæ multa solet fundere lingua dicax.
Nunc juvat assiduos intermisisse labores,
Et dulcem studiis inseruisse moram.
Nunc juvat & facili voces inflectere cantu,
Aut digitis resonæ ducere fila lyræ.
O Thea! ô sacro demessæ termite frondes!
O stirps magnorum munere nata Deûm!
Quæ te læta tulit regio? quo limite cœli
Alma salutifero germine turget humus?
Hanc pater Eois Phœbus consevit in hortis:
Aurora aspersit rore benigna suo.
Et, seu materno jussit de nomine dici,
Sive Deûm ex donis, Thea vocata fuit.
Quippe tulere Dei nascenti munera plantæ.
Lætitiam Comus, Mars animosque dedit;
Tuque, Coronide, succos facis esse salubres;
Hebe, fers rugis canitieque moram.
Mercurius vegetæ mentis concessit acumen.
Argutum Musæ contribuere melos.
Ergo non alios in carmina sufficit æstus,
Qui Pimplæa rigat nobilis antra latex.
Hinc Theæ quisquis crebro se proluit haustu,
Tradidit huic artes dexter Apollo suas,
Et caput implicuit lauro, curruque levatum
Sacra coronatis ad juga vexit equis.

Non ego divini penitus ſum muneris expers:
Thea meo tingit ſæpius amne comas.
Spumea cumque ſuis infecit pocula ſuccis,
Et mea jucundus fluxit in ora liquor,
Mens commota novo confeſtim excanduit œſtro;
Venere ad numeros carmina ſponte ſuos,
Carmina, quæ ſeri ſtudeant didiciſſe nepotes,
Cadmæiſque canat docta puella jugis,
Et circum recubans avida bibat aure juventus,
Aut agat ad teneros mollia membra modos,
Dicat &, Hæc iſtis cantabat Huetius antris;
Oſtendatque mea ſaxa notata manu.
Livor edax, in me vanis incurris habenis.
Melpomene cedro nomina noſtra linet.
Meque ſuis addet laudatrix Gallia faſtis,
Illum poſt cineres ſpondet Apollo diem.

IV.

Ἐπὶ τῷ Λοδοΐκου

ΣΕΛΤΖΙΟΥ

Εὐγενεστάτου καὶ ἐλλογιμωτάτου νεανίου θανάτῳ.

ΕΛΕΓΟΣ.

Ἄρχετε νῦν λιγυροῦ, ἑταῖροι φίλοι, ἄρχετε πένθοις,
Ἠιθέον κῦδος κάτθανε Σελτζιάδης.
Παιδικὰ χρυσείας Ἀφροδίτης, ἔρνος Ἄρηος,
Ἡρώων τε γένος εὐκλεές, αἷμα Διός.
Στήθεσι Φοῖβος ἔφιζεν ὅλος, Χάριτές τε παρειαῖς,
Χείλεσι μὲν Πειθώ, καὶ βλεφάροισιν Ἔρως.
Καὶ τοιοῦτον ἐόντα δυσώνυμος ἥρπασε μοῖρα,
Οὐρανίων τ' ὠνέρις πέμψεν ἄθυρμα θεῶν.
Αὐτὰρ Φαβρίκιος, μουσῶν κλέος, οὐ φρεσὶν ἔτλη,
Αἶψα δ' ἐξέθορεν ὕβριν ἀμυνόμενος.
Παλλὰς Ἀθηναίη, καὶ Φοῖβος συμπαρομάρτυν,
Πιερίδων δ' ἔνθεν ἀντιάασκε χορός.
Ἡδέα φορμίζουσιν ὁμοῦ, θαμβοῦσα κατίσχει
Ἴς ἀνέμου πνοιάς, καὶ ῥόθιον ποταμοί.
Θελξινόοις κληθεὶς μολπῇσι, Κόρης γ' ἀεκούσης,
Ἠερόεντα ζόφον κάλλιπε Σελτζιάδης.

Ἔνικελος Ἀθανάτοισι παλίσσυτος ἐξεφαάνθη,
Παντοῖ ἀνὰ στόματα ζησόμενος πινυτά.
Ὣς φάσαν ἀγγείδην σειραῖς ποτὲ Περσεφονείας
Εἰργμένον Ἀλκείδου ἄλκαρ ὑπεξερύειν.
Ἱππολύτῳ τε δεδυπότι καὶ πάλιν ἐς φάος ἐλθεῖν
Θελκτῆρος μῆτις δῶκε κορωνίδεω.
Λήγετε γοῦν λιγυροῦ, ἑταῖροι, ἴτε, λήγετε πένθους,
Σελτζιάδες ἦμαρ μόρσιμον ἐξέφυγεν.

EPIGRAMMATA.

I.

EPIGRAMMA

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΔΕΣ.

Syrmatopullilutoſitrahus, doctorionummus,
Romulidiſtoricus, gloriolaucupida,
Loripedatquecathedrituus, mentaureobarbus;
Putridìdentinus, rufipiloſicutis,
Simychonarifluus, rubicundoculumidilippus,
Hircaxillolidus, roſtrirepandibrochus,
Trinigalerigerus, ſimulacriplateidecorus
Franciſcanicola, nugipolyloquides.

I I.

Εἰς τρεχέδειπνον παράσιτον.

Εὔχομαί ὦ γενέτορ πάντον, ὃς ὀλύμπια ναίεις
Δώματα, εἴ ποτε βῇ, θάνατον μετὰ, εἰς ἄϊδος δῶ
Νυκτιλαθρεαιοφάγος τε καὶ ὠμοβόρος τρεχέδειπνος,
Εὐμεγέθοις στόματος μέγ᾽ ἀφαιρεῖν ἕρκος ὀδόντων,
Φλοιοῖς θ᾽ ἐσσάμενα σκληροῖς παρ᾽ ἀμύγδαλα θεῖναι
Αἰτίας μιαροῦ παρασίτου τῆσδε κολάξεις.

I I I.

AD CHANAVARINUM.

Pro reddita versibus Gallicis Vite Ecloga.

IMmeritam Vitem quo sis dignatus honore
Audiit, & subito sic mihi Phœbus ait:
Est jam, cui Vitis plus quam tibi debeat, alter;
Esse illi dederas, hic dedit esse bene.

IV.

AD MARIAM PRATEAM, VIRGINEM ERUDITAM.

Ut missis seriis det se jucunditati.

ODimus horridulas adducta fronte puellas:
Quæ miscere jocos noverit, illa placet.
Nos vates gens læta sumus; sic jussit Apollo;
Jussit & argutos spargere Musa sales.
O nimium tetricæ studiis operata Minervæ,
Pratea, contractum pone supercilium.
Risit Pythagoræ conjux antiqua renati,
Hesperiis quanquam non minor illa Sophis.
Risit & Erinne; risit formosa Corinna,
Pindaricam toties vincere docta chelyn.
Non te deliciis superet jucunda vetustas:
Nominibus priscis te quoque finge parem.
Corrisisse mihi dicetur Pratea virgo;
Exemplum reliquis Pratea virginibus.

V.

IN COR GULIELMI MENAGII,

Conditum in sepulcro Magdalenæ Loëtæ uxoris nondum defunctæ.

HUc cor Menagii duplici mors funere mersit,
Cum corde abjunxit, casta Loëta, tuo.

VI.

INSCRIBENDUM

Cryptæ Conchyliatæ

HERCULIS VALQUELINI YVETELLI.

HAs habuit formosa Venus cunabula conchas,
Surgere & has inter nunc quoque sæpe solet.

VII.

IN GELLIAM

Cæco nuptam.

CAllida quàm sapuit, cum nupsit Gellia cæco :
Quippe semel visam ducere quis poterat?

IN

VIII.

IN IMAGINEM *CHRISTINÆ* SUECORUM REGINÆ, Nummo impressam:

In cujus antica parte Reginæ ipsius vultus, in postica Solis effigies expressa est.

PHœbus Christinæ pictos in imagine vultus
Ut vidit, tales misit ab ore sonos:
Christinam quisquis se pingere posse putavit,
Se jubar ille putet pingere posse meum.

IX.

IN MATTUM ALEATOREM.

Versibus Latinis vel optime scribendis ingenium non requiri statuentem.

AUrea Romano qui carmina concinat ore,
Ingenio Mattus posse carere putat.
At te, hæc qui garris, dextram versante fritillo,
Judicio cur non, Matte, carere putem?

X.

IN OBITUM JOANNIS-BAPTISTÆ

POQUELINI

MOLERII

Comicorum & Comœdorum suæ ætatis facile principis.

PLaudebat, Moleri, tibi plenis aula theatris,
Nunc eadem mœrens post tua fata gemit.
Si risum nobis movisses parcius olim,
Parcius heu! lacrymis tingeret ora dolor.

XI.

IN OBITUM

G. COSSARTII, S. J.

QUi blandi studiis Cossartus floruit oti,
Et tot inexhausto pectore clausit opes;
Ille, per humanas, dixit, sat lusimus artes,
Jam divina libet visere, terra vale.

XII.

IN POLYCRENEN

Agri Sancaronii & Bavillai fontem.

CAstalium mendax quid jactas, Græcia, fontem?
Quid Phœbum, & socias, nomina vana, Deas?
Quæ Sancaronicis Polycrene labitur arvis,
Obscurat famam, nobilis unda, tuam.
Hæc facit innumeros fecundo gurgite vates,
Afflat & in laudes enthea corda suas.
Huic quoque numen adest, huic & suus adstat Apollo,
Cum placidis adstat Lamoniæus aquis.
Cui comitem sese dederit si forte Rapinus,
Una Pieridum tunc chorus omnis adest.

XIII.

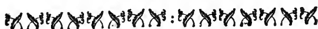
ἘΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΠΕΤΡΟΥ ΔΑΝΙΗΛΟΣ ῥΥΕΤΙΟΥ

εἰς ἑαυτόν.

ΚΑΔΜΟΣ ὄπασσε πάτρην, Μοῦσαι δέ με παῖδ' ἀτίταλλον,
Ὑέτιος κρηνίων δῶκεν ἐπωνυμίην.

Ἐν μυχίοις πραπίδεσσι καθέζετο Φοῖβος ἀνάσσων·
    Οὐδὲν ὅλως καθ' ἐμοῦ ἴσχυεν ἔχθεα τύχης.
Ἐν δὲ κυλινδομένου πηλώδει συρφετῷ αἴης
    Νῦν δεινὸς θεόθεν οὐρανοῦ εἵλκεν ἔρως.

ODÆ.

I.

AD DIVAM VIRGINEM

YVRANDÆAM SERVATRICEM.

ODE.

Quam Sacerdotes Cadomenses ad sacellum illius solenniter procedentes canere consueverunt.

Diva Servatrix, bona Bajocani
Littoris custos, prece quæ rogantum
Non gravis flecti, mala Cadomæis
    Finibus arces:
En cliens sacras tuus hic ad aras
Accidit pronus; meritosque, dulcem
Increpans plectro citharam sonante,
    Dicit honores.
Horruit fœto tua nactus arvo
Pastor effossa simulacra terra,

Agna cui ſimplex præit, latentis
Numinis index.

Ungula terram fodiens biſulca
Fertur obſtipos tenuiſſe vultus,
Immemor prolis pecus, & virentis
Immemor herbæ.

Proximis circum ſtudioſa campis
Advolat pubes, rigidus colono
Ponitur vomis, labefacta linquit
Jugera foſſor.

Inter arentes reſupina glebas,
Læta contingi manibus piorum,
Floribus ſpargi patiens odoris,
Proſtat Imago.

At bonus tandem precibus ſacerdos
Rite conceptis, ſterili jacentem
Erigit campo, ſtabilique celſam
Sede reponit.

Hic tuo pendent capiti coronæ,
Hic tuas flammis adolemus aras,
Hic odoratos tibi dant Sabæa
Thura vapores.

Tu maris fluctus rapidos Britanni
Nutibus rectrix moderaris æquis,

Te procul ſumma pavidus ſalutat
Puppe magiſter.

Littoris compos, dubiiſque nauta
Te canit functus pelagi periclis,
Et coronatos decorat tabella
Supplice poſtes.

Aridos per te rigat imber agros
Imminens per te ſegetes adultas
Tranſvolat grando, tumidiſque nutat
Merges ariſtis.

Ad tuum tendens pia turba limen
Oppidis exit bene feriatis,
Frigidæ vernis ubi mitigantur
Solibus auræ.

Floridis lente ſpatiata campis
Pompa dum procedit, Io triumphe,
Plebs canit, læto præit ore ſacra
Verba Sacerdos.

Luciæ valles, Doveræque circum
Adſonant ſaltus, virideſque ripæ,
Rupibus longe latitans marinis
Adſonat Echo.

Flamines feſtis operantur aris:
Hinc & hinc ſupplex tibi languidorum

Turba procumbens onerat piis altaria donis.

Tu ſalutari relevas jacentûm
Arte languores, oculis tenebras
Pellis indulgens, & iniqua linguæ
Vincla reſolvis.

Per recurrentes revoluta febris
Temporum lapſus, fugit inquietis
Protinus membris, fugit æſtuanti
Aëre peſtis.

O Parens Nati, ſoboleſque Patris,
Sive ſtellato dominaris axi,
Altior nimbis, & agente menſes
Altior aſtro;

Seu polo lapſam mage Cadomæa
Arva delectant, reſonumque propter
Littus aurato tua templa gaudes
Viſere curru:

Noſtra devoto tibi cumque Muſa
Serviet plectro, tibi noſtra ſerpet
Laurus æternis veneranda circum
Tempora ramis.

Laus Deum vivax maneat Parentem:

Natus extento celebretur ævo;
Spiritûs longis adoleſcat ingens
Gloria ſeclis.

II.

AD ANTONIUM HALLÆUM,

Ut carmina ſua in unum colligat, & in lucem edat.

DUm nuper altis caſtaliæ jugis
Incertus erro, me bifido pater
De monte Latous paventem
Vocibus alloquitur canoris.

Quicumque noſtrum ſollicita prece
Ambit favorem, non ſimul occupat;
Plerumque fallaces caduca
In zephyros abiere vota.

Unus repulſæ neſcius aſperæ
Haud unquam iniquum ſenſit Apollinem
HALLÆUS, haud hunc fiſa noſtris
Numinibus ſua ſpes fefellit:

Seu grandiori carmine concinens
Heroas altum tollit in æthera,
Seu quærit argutos jocoſa
Muſa modos leviore plectro.

Aſt

Aſt ille blanda quæ retulit prece
Obliviofus præmia negligit,
Nulloque non partam labore
Progeniem expoſuiſſe gaudet.

Cur non remotæ ſplendida providus
Æternitati munera conſecrat,
Digeſta manſuris reponens
Ordinibus veniens in ævum?

Cumæa vates ſic levibus ſua
Mandavit olim carmina frondibus,
Frondeſque cuſtodes futuri
Ludibrium dedit eſſe ventis.

Injurioſi vah ſceleris pudet!
Errare Muſam perfidus hoſpitam,
In mille partes diſſipatam
Per varios ſinit angiportus.

Majore non ſe crimine polluit
Ææa ſolvens littore Colchico,
Cum fratris artus dividentem
Barbarici ſtupuere fluctus.

Remis adurgens at lacerum pater
Corpus profuſis non ſine fletibus
Collegit, & veram paterna
Promeruit pietate laudem.

III.

AD CAROLUM PERERIUM,

POETAM LAUREATUM.

NOn vides quanto populi frequentes,
Docte Pereri, sonuere plausu,
Aureo dulces simul impulisti
Pectine nervos?

Audit, & secum meditata Clio
Reddit auditum studiosa carmen;
Arduæ circum tremuere summo
Vertice laurus.

Reddit umbrosis recubans viretis
Ultimæ seu qui tenet arva Calpes,
Sive qui potat vaga fabulosi
Flumina Gangis.

Te decet molles levium susurros
Virginum grato celebrare cantu,
Rapta vel furtim male pertinaci
Præmia Nymphæ.

Te decet Bacchi cyathos, & ipsum
Pampino Bacchum viridi nitentem;
Te decet Faunos numeris procaces
Dicere parvis.

Mox tibi verſu procul audiendo
Maximus rerum LUDOVIX canetur,
Fortibus quandoque ruens Iberum
Contudit armis

Vana jactantem : ſimul ut perenni
Laurea victor caput impedivit,
Dexteram mox & decorabit almæ
Termes olivæ.

Concines curas vigiles IULI,
Ut rebellantum vario tumultu
Altior cæcas oculo irretorto
Deſpicit iras.

Interim ſolis reſupinus antris,
Hic ubi lymphæ ſaliunt fugaces,
Dividis glaucis operoſa lentus
Carmina lymphis.

Lesbio chordas feriens loquaces
Mutuum plectro modularis ignem
Quo tuum pætis ARAMINTHA pectus
Urit ocellis.

Vos quibus primùm, recinis, ſagittis
Contigit natus Veneris marinæ,
Nunc ut æterno ligat irreſecta
Copula nexu.

Candidæ dicis joca tum puellæ,
Tum refers frontis nitidæ lepores,
Quóque nafcentis Venus os decorum
Nectare tiuxit.

Hanc levis circum volitat Juventas;
Preffit ut molli femel arva planta,
Protinus flores & odora fundit
Gramina tellus.

Sive feftivas agitans choreas
Ad lyram comtis comes it puellis,
Sive frigenti fluvio venuftos
Abluit artus.

Talis Idæis ftetit alma campis
Ante Paftorem Phrygium Dione,
Cum Deæ late ftupuere nudum
Gargara pectus;

Talis & pura face Noctiluca
Emicans ignes fuperat minores,
Spumeo poftquam retulit ferenos
Æquore vultus.

O meo longos utinam per annos
Plebe fecreto liceat fodali,
Liberam curis, ARAMINTHA, tecum
Ducere vitam:

Poft ubi feri revolutus ævi

Terminus mortem tulerit propinquam,
Una vos mergat gelidos eodem
Hora ſepulcro.

I V.

AD LUDOVICUM XIV.

Quum fœdus iceret cum Philippo IV. Hiſpaniarum Rege, & Mariam Thereſiam ipſius filiam duceret.

CEu fœtus atro turbine ſpumeis
Cum frangit auſter pumicibus mare,
Et multa nautas apprecatos
Vorticibus quatit æſtuoſis,

Totoque differt æquore carbaſa,
Si forte ſalſis involitans vadis
Fulgore collucens benigno
Oebalidûm vagus ignis ardet;

Ceſſere venti protinus, impotens
Fluctus recumbit, Sol nitet aureus,
Cœlumque nimbis occupatum
Lumine purpureo recludit.

Sic non timentem funera Galliam
Poſtquam ferocis ſævus Iberiæ
In bella commiſit recenti

Sanguine Mars : jaculisque gaudens,

Gentesque, longa militia, feras
Fortuna tristes cæca per exitus
Attrivit, & seros in annos
Lethiferum retulit duellum;

Auro tumentis littoribus Tagi
Fulsit nitenti pulcrior Hespero
MARIA, funestas cruentæ
Mox tenebras domitura noctis.

Hanc, gentis ô Rex optime Celticæ,
Blandi sagittis icte cupidinis,
Tuque, ANNA mater, sæpe vobis
Sollicitis precibus petitam

Deducit Hymen alite prospero.
Jam tæda luxit splendida pronubæ
Junonis, & pictum MARIÆ
Implicuit Venus alma Cestum.

Huic pax eunti, grataque Faustitas,
Fraudisque vindex cana Fides præit,
Et ruris ostentans honores
Frugifero Dea læta cornu.

Ergo scelestam concutiens facem,
Et viperinis horrida crinibus,
Quam Luctus & Curæ sequuntur,
Tartareas repetit latebras

Frendens Erynnis ; tincta cruoribus
Jam tela condit miles : & aspera
Rubigo, lento dente rodens,
Mox resides gladios retundet.

Non officinis Mulciber igneis
Formare Marti spicula Thracio
Addet, nec incudi sonoræ
Impositus crepitabit ensis.

Sed quisque lentus collibus in suis
Soles amabit condere lucidos,
Gaudensque villosos comatis
Velleribus spoliabit agnos.

Illum juvabit ducere languida
Obliviosi pocula Liberi,
Myrto coronatum nitentes
Aut oleâ viridi capillos.

Pars sedularum Pieridum cliens
Mentem decoris artibus excolet,
Phœbique cultus promovebit.
Te, LUDOVIX, pater atque princeps,

Seu jura mavis ponere gentibus
Nuper subactis, capta vel oppida
Lustrare victor, seu benignis
Imperiis fera corda mulces ;

Sive ordinato milite ludicram

Miſcere pugnam; ſive animum juvat
Rebus fatigatum gerendis
Innocuo recreare ludo;

Diri pavebunt littora Boſphori,
Ingens pavebit Memphis, & abditos
Converſus ad fontes fugacem
Nilus agens trepidabit undam;

Ne luctuoſam, non patiens moræ,
Sibi catenam ductus adorea
Majore nectas, vel locare
Tecta velis Solymæ jacentis;

Commiſſa regni JULIUS interim
Componet alta mente negotia,
Curaque firmabit ſagaci
Quam populis peperit quietem:

Nuper duellis dictus amicior,
Quam pacis almæ dulcibus otiis,
Mavorte nunc gaudet ſepulto
Perpetuum pepigiſſe fœdus.

Leges ſeveræ virginis arbiter
Appendet æqua lance LAMONIUS,
Preceſque deſpectans nocentum
Rite ſcelus gladio recidet.

Non hæc futuris acta nepotibus
Diſcenda carpant dentibus invidæ

Obliviones, nec vetustis
Evaleant abolere fastis:
Ast eruditis carminibus potens
Arcere letho Mercurialium
Manus virorum tot labores
In veniens celebrabit ævum.

Me præter omnes Æolia fide
Mirans videbit Gallia nobilem,
Lauroque velatum recondam
Sydereos caput inter ignes.

V.

AD EUNDEM.

Fama æternitatem non nisi carminum ope consequetur.

CLarum perpetuis nomen honoribus,
Dum seris LUDOVIX transdere sæculis
Ætatesque parat ferre per ultimas
Quæsitum meritis decus.

Nunc vel nobilium Pyramidum situ
Augusto monumentum extruit altius;
Nunc vultus pario marmore regios
Ducunt artifices manus.

Descendens patrio protinus æthere

Pallas, Dardaniam qualis ad Ilion
Peliden adiit, atque salubribus
Juvit consiliis ducem:

Talis BORBONIDÆ post caput adstitit.
Heu vano nimium credule marmori,
Quid tentas studio, dixit, inutili
Nomen transdere posteris?

Quæ tu cunque paras, hora volucribus
Absumet spatiis; nec pote lividum
Dentem præcipitis frangere Temporis
Mortales hominum manus.

Magni nata Jovis sola volubiles
Frænat Calliope Temporis impetus.
Quod nigro Lachesis stamine texuit,
Audet Musa retexere.

Et mox illa tuis parta laboribus,
Si non Musa vetat, laurea decolor
Arescet moriens, palmaque languidis
Amittet foliis decus.

Prudens Cecropiæ consilium Deæ
Attentis LUDOVIX combibit auribus;
Et neglecta sacræ culmina Phocidos
Blando lumine respicit.

Tum lauros bifido vertice marcidas

Æternis videas ſurgere frondibus.
Largo virgineum flumine proluit
Montem Pegaſeus latex.

Jam gaudent reſides ſumere tibias
Vates Caſtaliis hauſtibus uvidi,
Et priſci reparant munera carminis
In laudes, LUDOVIX, tuas.

Hic vel Mæoniis cantibus aſperæ
Fauſtus edomitos narrat Iberiæ,
Vel pronos humilem flumine ſupplici
Rhenum volvere vortices.

Læſum ſacrilego crimine Principem, &
Cyrnæi furias auſaque militis
Hic triſtes elegos fingere doctior
Argutis queritur modis.

Mox & te, Cavarum pulcher Avenio,
Auratis iterum floride Liliis,
Et Romana diu vincula perpeti
Iratum Rhodanum canit.

Verſus ille truces fundere nobilis,
Quales bile tumens Archilochus vibrat,
Turbati Lotharum fœderis arguit.
At me tempora floribus

Vinctum purpureis, qua pater aggeres

Lente Cæſareos Olena perfluit,
Gaudentem numeris & fide Lesbia,
Auguſti tenuem juvat

Luſus innocuos dicere Principis.
Et ni Parca meos fregerit impetus,
Olim BORBONIDÆ (nam bonus annuit)
Dicam fors quoque prælia.

Servabunt numeros, noſtraque concinent
Miſtæ cum pueris carmina virgines,
Formoſo dociles reddere pollice
Cantus vatis HUETII.

VI.

AD NICOLAUM HEINSIUM.

Poëta inter aulæ tumultus patriæ deſiderio tenetur.

ERgone æternis agitemur, HEINSI,
Fluctibus rerum, dubiæque ſortis
Aura nos ſemper malefida cæco
Turbine verſet?

Jam ſatis longos patimur tumultus,
Jam decem Titan reparavit annos,
Vana me poſtquam patria carentem
Detinet Aula.

Lege non illa Phrygias paciſcar
Attali gazas, Aſiæque campis
Aurifer quidquid trahit in rubente
Hermus arena.

O ubi molles Cadomi receſſus!
Quis mihi longe vetus hinc ſodalis
Obviam prodit, reducique lætus
Montis acuti

Monſtrat optatum digito cacumen,
Luſibus quondam loca ſacra noſtris,
Cum darent certis faciles diebus
Otia Muſæ!

O ubi quondam mihi nota pubes,
Atque defeſſæ juvenum choreis
Olenæ Nymphæ, levibuſque rura
Cognita Nymphis!

Illa vitales mihi lucis auras
Præbuit tellus, eadem ſepulcro
Oſſa componens cineri ſupremos
Reddat honores.

Sin eas ſedes mea ſors negarit,
Tum meæ quæram requiem ſenectæ,
Hic ubi lætas fluit inter alnos
Frigidus Udo.

Monte qui primum ſaliens propinquo

Roſcidis murmur meditatur antris,
Et coloratos querulo laceſſit
Rore lapillos.

Mox citas latis vagus eſculetis
Colligit lymphas, tumiduſque fluctu
Olenam patrem petit, & minaci
Provocat unda.

Annuo fontem celebrans honore
Ludit exultim petulans juventus:
Virgines adſtant, hilarique ſolvunt
Ora cachinno.

Nec puellares animos voluptas
Sola prolectat; venerantur amnem,
Et ſatas circum ſalices amœnis
Floribus ornant.

Veſtit umbroſas rudis herba ripas,
Stagna pellito pede tranat anſer,
Piſcis incaſſum ſaliens tenaci
Ducitur unco.

Inde paſtorum reſonant cicutæ,
Lucidum tergo gerit agna vellus,
Explicat longum latus inter altas
Vacca geniſtas.

Ipſe Pan ſpreto veniens Lycæo,

Sæpe formosam Pythin in remotis
Montibus cantat, sua jam nec illi
Mænala curæ.

Illa præ cunctis mihi ridet ora,
His amem lentus jacuisse ripis,
Floreos inter recubans beati
Ruris odores.

Hinc meo nectam capiti corollas:
Non mihi quavis placuere flores
Valle decerpti, neque lectus omni
Cespite ramus.

VII.

AD TEMPE ALNETANA.

Tibi grates, Zephyris hospita tellus,
Tibi laudes cano, florum sacra mater,
Tua tandem, tua viso repetito juga cursu.

Studiorum pia nutrix, Parisinos
Strepitus huc fugienti nemus altum
Bona præbes, & amica recreatum lavis unda.

Potes acres animi pellere curas;
Relevas ingenii tædia fessi,
Simul atra recubantem corylorum tegis umbra.

Mihi robur vegetum læta ministras:

Tua cum pectoribus ducitur aura,
Subit intus reparatos juvenilis vigor artus.

Neque fulmen, neque fœdus ruit imber:
Neque frigus, neque fervens nocet æstas:
Tua nascens juga Phœbus meliori linit auro.

Tua Musæ faciles antra frequentant;
Salientum Satyrorum pede pulsos
Dea colles jaculatrix sinuato quatit arcu.

Per amœnos spatiari juvat agros.
Date lusus, mea Tempe, date somnos,
Vitrea qua per opacum levis Udo strepit urna,

Novus anni sitit his me tepor oris:
Neque linquam loca mœrens prius ista,
Abigat quam Tegeææ glacialis rigor Ursæ.

VIII.

IN VENUSTISSIMA JOHANNIS REINALDI SEGRÆSI *POEMATA.*

Dum leves inflat calamos Segræsus,
Audiant mistis juvenes puellis,
Suave quos ridens Cytherea blando
Contigit igni.

Esse

Esse non ulli vacet otioso :
Vulgus impurum procul hinc facessat :
Præbeat neu quis male feriatam
Cantibus aurem.

Ridet hic passim Venus ; hic sagittis
Ludit intentis volucer Cupido ;
Hic choros zonis Charites solutis
Ducere gaudent.

Quos ad Amphrysum numeros Apollo
Rupibus quondam cecinit remotis,
Hic modis audax paribus Segræsi
Reddit arundo.

Cum sacro tales daret ore cantus,
Olenam junco viridem palustri
Non semel summa caput efferentem
Vidimus unda.

Interim venti steterunt silentes,
Atque suspensos tenuere cursus :
Olenæ patris requiesse fertur
Immemor urna.

Quin & arrectæ procul audierunt
Aure Segræsum bibula canentem
Naïdes glauco niveum revinctæ
Pectus amictu.

Vidimus cursim Dryadas relictis

O

Saltibus lætas properare circum, &c.
Pana currentem simul efficaci
Carmine ductum.

Una præ multis tenero benignam
Carmini mentem Dryas applicabat:
Unde ringenti potuere rumpi
Ilia Mopso.

IX.

AD CHRISTUM VICTOREM.

Quis opacam novus horror tenet æthram?
Quid Eoâ refugus Sol latet umbra?
Et amicam trepidanti negat orbi dare lucem?

Deus, eheu, Deus alta trabe pendes:
Venerandum rubus asper caput ambit:
Tibi circum laniatos rigat ater cruor artus.

Fera cernens patientem mala natum,
Oculos in media morte natantes,
Veteres corde remittit miseratus Pater iras.

Tibi nigræ patuerunt loca Lethes.
Tenebrosus venientem tremit Orcus.
Ita mundi domitorem moriendo domuisti.

Nova lux en redivivi micat ore.

Super alas Aquilonum gradienti
Tibi plaudit, tibi cantat Superorum chorus omnis.

Perituræ reparator bone gentis,
Patefac exulibus limen Olympi.
Patriam nos repetentes tua cœlo vehat aura.

X.

AD DIVAM GENOVEFAM.

PRodeas ſummo, GENOVEFA, cœlo,
Auream ſtellis radiata frontem,
Et Pariſinos propius reviſe
Candida colles.

Si tuum ſupplex, redeunte Jano,
Limen anguſtis terit uſque portis,
Et coronatas pia turba menſis
Ponit acerras.

Si tua Flamen trabeatus æde
Exiens nudo pede ſaxa preſſit,
Cum triumphali ſpatiata pompâ
Compita luſtras;

Dumque devoto decus ore Myſtes
Namptodorenſis celebrat puellæ,

Prona ſub ſacro poſuere cives
Colla feretro:

Hæc tibi nunc ſint pia facta curæ:
Nunc vicem votis memorem referre
Tempus, & torvâ decorare vinctos
Caſſide crines.

Scande ſublimes animoſa currus,
Et Patris ſummi trifidum rubente
Impias dextrâ domitura gentes
Arripe telum.

Barbaræ circum coëunt phalanges:
Deſerit nigras Alemannus Arctos:
Auſus Hiſpanis equitare campis
Imminet Anglus.

Inſtitor merces Oriente partas
Deſtinat Francis Batavus ruinis,
Hæc datæ quondam miſero ſalutis
Præmia reddens.

Scabra detergit ferus arma miles,
Cotis affrictu juveneſcit enſis;
Jamque deſueto ſteterunt minaces
Vertice criſtæ.

Diva, quid ceſſas? nec adhuc coruſcos
Nube candenti jacularis ignes?

Oris aut flatu valido Sicambra
Elleda vertis?

Eſt tamen quod te potiore voto
Poſtulem, VIRGO: precibus Tonantem
Poſce, diſcordes populos beato
Fœdere jungat.

Det bonam cœlo remeare pacem,
Æquitas quam mox reducem ſequatur,
Nec Fides abſit retegens ſoluto
Pectora peplo.

Nata ſupremi Pietas Parentis,
Perditos mores hominum refingens
Advolet, noſtris animiſque ſacros
Ventilet æſtus.

Illa damnoſo tumidum furore
Imbuat ſenſu meliore pectus:
Is gravi preſſum quoque me veterno
Excitet ardor.

Me piget priſcis cruciare mentem
Amplius libris, ſtudioque ductum
Antelucanos operariorum
Ferre labores.

Jam petor cœlo: quid adhuc doloſæ
Spes diu terris retinent morantem?
Eximar curis, & agente curas
Eximar ævo.

MISCELLANEA.

I.

FUNUS CLAUDII SALMASII.

CONCLAMATIO.

Claudi, Claudi,
Respice, respice:
Huc extremum,
Huc, SALMASI,
Lumina flecte.
Nam quis te novus
Intus habet dolor?
Nam quorsum animus
Aufugit tibi?
Num te, CLAUDI,
Mors gravis occupat?
Tune æterno
Composuisti
Lumina somno?
Heu, heu, Socii,

CLAUDIUS occidit.
Non audit meas
Ille querelas.
Promite Syria
Balſama pyxide:
Et SALMASI
Tandem extremo
Ungite frigens
Munere corpus.

CONLOCATIO.

TAmetſi properas, Viator, adſta:
Quod ſub veſtibulo hoc jacet cadaver,
SALMASI fuit. Heu vale, Viator,
Noſtram, ſi ſapis, & vicem doleto.

AD LEYDAM URBEM.

O Urbes inter celeberrima LEYDA Batavas,
Define Phœbea ſublimia tempora lauro
Cingere, & auguſtos jam deſine tollere vultus.
CLAUDIUS, heu, rerum columenque decuſque tuarum,
CLAUDIUS ecce jacet, fato præreptus iniquo.
Hoc ſtante, ingenti tua ſeſe Academia plauſu
Extollens alias inter longe altior ibat.
Occidit is poſtquam, declivem pondere vultum

Mœsta gerens, magnum languet confessa dolorem.

Hanc nos præteritis quondam suspeximus annis,
(Et meminisse juvat) tanto cum sidere læta,
Doctrina illustres cultuque referret Athenas.
Quod postquam orbatam felici luce reliquit,
Scilicet omnis honos studiorum & gloria cessit.

AD MORTEM.

Ministra fati, Ditis ignavam ad domum
O quæ colonos trudis impia manu,
Et cuncta falce demetis; postquam neci
Potuisti acerbæ CLAUDIUM immitis dare,
Quidni soluta funditus totum moves
Compage mundum? Conditus quando nigris
Phœbus tenebris denegat terræ jubar,
Et Luna fratris aureos vultus tegit,
Exanguis hominum pectora invadit timor:
Quippe imminere protinus mundo putant
Commune fatum. CLAUDIUS quando est truci
Letho peremtus seculi lumen sui,
Quidni hoc tenebras funus inducat graves,
Orbemque totum nocte funesta premat?
Haud triste lethum deprecor, postquam neci
Potuisti acerbæ CLAUDIUM immitis dare.

AD

AD FAMAM.

Diva laudis, & perennis proma conda gloriæ,
Diva victrix mortis atræ, Diva victrix temporis,
Ille qui virûm per ora, (Diva, ſic tu juſſeras)
Is per ora qui volabat, magnus ille CLAUDIUS,
Ille quem tu perſonante prædicabas buccina,
Morte crudeli peremtus nuper eheu concidit.
Hunc potenter à feroci, Diva, morte vindica:
Hic caducam morte vitam languidamque perdidit:
Huic perennem pro caduca, Diva, vitam reddito.

AD MANES SALMASII.

Si quis amor rerum poſt triſtia funera reſtat,
Et Manes ima ſequitur tellure repoſtos,
Pallida quem totis Lethe non eluat undis,
O anima, ô dubiis vitæ defuncta periclis,
Te non ulla quidem cepere oblivia noſtri.
Ex quo etenim me ſors Leydenſibus appulit oris,
Atque tuam potuí, SALMASI, tangere dextram,
Et coram blandas audire ac reddere voces
Ilicet ex illo noſtri pars magna fuiſti,

Ipſe tui nonnulla fui, concordia poſtquam
Pectora junxit amor. Memini me febre pereſum,
Atque iſtic longi perpeſſum incommoda morbi
Jam tumulo quæri: non noſtri ſedula nutrix,
Non noſtri curam ſoror officioſa gerebat.
Continuo tu languentem miſeratus amicum,
Auxilium afflictis rebus non molle tuliſti.
Ergo, SALMASI, quæ nos, dum vita manebat,
Junxit amicitia, hanc etiam poſt funera ſervas.
Me vero quæcunque dehinc fortuna ſequatur,
Non noſtro illa tuum pellet de pectore nomen.

CONVOCATIO.

Lecti juvenes,
Atque virorum
Quidquid ubique eſt,
Quorum ſacro
Pectora Phœbus
Contigit igni:
Eheu CLAUDIUS,
CLAUDIUS ille
Jam crudelibus
Occubat umbris.
Huc, huc gemitus;
Huc ſuſpiria;
Et languenti

Mittite triſtes
Pectore queſtus :
Huc, huc lacrymas,
Huc, huc, mœſtos
Uda profundant
Lumina fletus.
Ipſe ego pullo
Tectus amictu,
Spargam tumulum
Manibus plenis,
Et humum pingam
Vernis floribus :
Tum funereum
Hoc inſcribam
Carmine ſaxum :

CLAUDITUR HIC PARVA MAGNUS SALMASIUS URNA :
ILLE PRIUS TOTUM SUB PECTORE CLAUSERAT ORBEM.

MONODIA.

Poſtquam, SALMASI, felicem in commoda vitam
Publica conſumſti, te Libitina rapit,
Te Libitina rapit, poſtquam te magnus Apollo
Imperium biſidi juſſit habere jugi.

Postquam ego sic actæ traduxero tempora vitæ,
Sit mihi vita gravis, sit mihi dulce mori.

INHUMATIO.

CLAUDII lotos tibi, sacra mater
Terra, mandamus cineres in urna;
Terque plangentes positum supremâ
Voce ciemus.
Tu sinu, Tellus, foveas benigno
Creditum pignus: levibus favillam
Contegas glebis: placido quiescant
Ossa sepulcro.

CONSECRATIO.

AD POETAS.

VAtes, parcite fletibus.
Cur molles lacrymas, cur gemitus graves,
Aut cur carmina tristibus
Decantata modis funditis anxii?
Jam nunc sat lacrymis datum est.
Huc, huc, pro lacrymis, purpureas rosas,
Huc plenis manibus date
Pallentes violas, albaque lilia.
Huc plenis date cinnama;

Huc ſtacten foculis, his redolentia
Aris thura profundite.
Divus ſacra ſibi munera CLAUDIUS,
Et libamina poſtulat.
Nam non ille quidem Tartareos lacus,
Non hic Elyſium tenet:
Sed poſtquam fragilem corporis exuit
Molem, huic perpetuas domos
In ſummo attribuit Juppiter æthere.
Illi nectareus liquor
Poſthac ora meris proluet hauſtibus,
Quem fundet Phrygius puer;
Et totum liquidis ambroſiæ Venus
Hunc perfundet odoribus.
Formoſæ ſoboles docta Coronidis,
Mutarum pater artium,
Fratres Tyndaridæ, & maximus Hercules,
Illi ſe comites dabunt,
Quos virtutis amor vexit ad æthera.
O quiſquis ſtudiis vacas,
Et mentem ingenuis artibus excolis,
Hic Muſis præerit Deus,
Intonſo ſocius junctus Apollini.
His jam ſe facilem dabit,
Illum qui precibus ſupplicibus petent.

IN OBITUM CL. SALMASII

Epigramma, ſtylo Enniano.

Vitaï finem poſtquam eſt Salmaſius aptus,
Omnis homo mœſtis hunc decorat lacrymis.
Scilicet id faciunt quod poſſunt, ſed queat olli
Ningulu' pro ſcriptis reddere opræpretium.

II.

VOTUM.

Pro reditu è Suecia in Galliam.

Bocharti comites, cohors inanis,
Aptis ſarcinulis & expeditis,
Cum bulgâ exigua, tribuſque peris,
Non his grandibus atque ponderoſis,
Aſt illis vacuis & expeditis,
Magnis paſſibus Holmia relicta,
Necnon Vandalia, Sueciaque,
Gothis, Oſtrogothis, Viſigothiſque,
Atque ipſo Borea valere juſſo,

Et quidquid fuit uſpiam Trionum,
Tandem in Celtica paſſibus citatis,
Aptis ſarcinulis & expeditis,
Tandem in Celtica cogitamus arva.
At nos Mercurio Deo viarum,
Cui ſunt compita curæ & angiportus;
Illud concipimus perenne votum,
Iſtas numquam iterum vias ituros,
Si nos incolumes domum remittat,
Salvis ſarcinulis, & integellis.
Hoc nos concipimus perenne votum
Bocharti comites, cohors inanis.

III.

Pſalmi CXXIX Paraphraſis.

Anxia ſollicitis oppreſſus pectora curis,
Auſus ſum timidos ad cœlum tollere vultus,
Supplicibuſque, Sator rerum, te poſcere votis.
Ergo ades, atque pios ne dedignare vocatus:
Sed facili triſtes audi bonus aure querelas.
Si noſtra attento peccata examine pendis,
Et rigido æquatæ reputas libramine lancis:
Ecquis, io, admiſſi manifeſtus criminis, ira
Cernere flammatos poterit, pater optime, vultus?

Quis feret æternos ignes, & debita culpæ
Supplicia, aut sævo poterit durare sub ictu?
Verum equidem memini sensus in corde paternos
Te gerere, & precibus non intractabile pectus;
Confisusque illo, quo nos dignaris, amore,
Protinus occultas animi, te judice, labes
Prodere sustinui, nec vanis artibus usus
Criminibus studui falsos adhibere colores.
Deinde tuas etiam leges dum mente revolvo,
Quas facio retulit montis de vertice Moses,
Adstrictæ & fidei solenni fœdere quondam
Rite memor, cum me cœlum sperare juberes,
Si quando mœsta veniam te voce rogarem,
Me subit æternæ spes non incerta salutis.
Ergo purpureas ex quo de gurgite flammas
Extulerit Titan, donec se condat in æquor,
Isacidûm genus exultans tibi carmina dicat,
Atque suas in te, Omnipotens, spes collocet uno.
Nam lacrymis ultro miserorum, & supplice fletu
Tangeris, attritisque affers solatia rebus.
Quondam etiam humanos non dedignaberis artus
Induere, Abramidisque admissa piacula fuso
Sanguine deluere, & meritas avertere pœnas.

I V.

IN AGGERES HOLLANDICOS.

Fragmentum majoris operis:

HIs ſuper edocti, longas molimine magno
Infixere ſudes pelago, tum immania ſaxa'
Ec ſimul effertæ prægrandia pondera terræ
Advolvere ſuper, molemque ſub aſtra dedere.
Vicino Nerei cunctos, his artibus uſi,
Præcluſere aditus circum, mirabile dictu,
Et docuere vagos vinclis aſſueſcere fluctus.
Ni faciant, magnaſque urbes, campoſque patentes
Quippe ferox tumidis involvat fluctibus æquor.
Haud aliter quondam Tethyn domuiſſe furentem
Fertur, & iratos fluctus vinxiſſe catenis
Innumero circum ſtipatus milite Xerxes.

V.

CARMEN NUPTIALE
LUDOVICO DELPHINO,
ET
VICTORIÆ BAVARICÆ.

Noctis ô bone fignifer,
Splendidnm radiis caput
Effer omine profpero.
Quid diù trahitis moras
Lenta fidera cœlo?

Ecce nunc Heliconio
Colle, conjugii dator,
Sanctus Uraniæ puer
Prodit, & volucri levem
Induit pede foccum.

Flammeo caput ambiens,
Luteifque coloribus
Pictùs, Aonios fpecus
Linquit, & celeri gradu
Francicas petat oras.

Arduis Bavarûm jugis
Sidus exoritur novum;

Fonte protinus Abnobæ
Surgit, & trepidus ſacrum
Exerit caput Iſter.

His ter anxius & quater
Implet aëra queſtibus;
Nam quid hæc loca deſeris,
Virgo? Mox validis ferit
Ægra pectora palmis.

Uda Naïadum cohors
Eripi patrium decus
Luget, atque oculis diù
Versùs occiduas plagas
Mœſta ſpectat euntem.

Sedibus ſuperis Deos
Feſtus exhilarat dies,
Siderum ſaliunt tholo,
Ut queant genialibus
Intereſſe choreis.

Lapſa culmine Theſpiæ
Cuſpides vibrat aureas,
Flammeaſque quatit faces
Ignibus rutilans novis
Turba præpes Amorum.

Se per æthera lampadum
Ordo fulgidus explicat:

Clara nox ſuperat diem,
Et cupidineo micans
Arva lumine luſtrat.

Jamque vecta curulibus
Nympha, delicium poli,
Tranat aëra nubibus:
Pallidus Thetidis ſinu
Phœbus abditur imo.

Serta crinibus implicans
Ponè progreditur cohors
Virginum modulantium
Blanda carminà vocibus,
Fiſtuliſque ſonoris.

Dum ſibi tacitâ prece
Unaquæque Deos rogat
Par citò veniat dies,
Et viri cadat in manum
Lege juncta maritâ.

Ocyùs juvenum procax
Agmen exiliens venit;
Virginumque pedes premens
Ore verba licentiùs
Nuptialia fundit.

Virginem bona Gallia
Liliis decorans caput

Limites vocat in ſuos ;
Pronus & vada Sequana
Subjicit venienti.

Virgo adeſt ; niveo pede
Francicos ſuper aggeres
Fertur, & timidis tamen
Greſſibus cupidum petit
Lenta nupta maritum.

Martio ſimul inſonat
Ære Verſalium nemus.
Inde vertice Marlio
Pulſa tympana perſtrepunt,
Increpantque morantem.

Rure Meudonio vagi
Emicant ovium greges,
Paſtor aëra cantibus
Mulcet : huic bifori ſono
Tibiæ admodulantur.

Hanc vir in Tyrio toro
Accubans procul ut videt,
Vota Dîs pia nuncupat,
Molle ſenſibus intimis
Cor amore revinctus,

Hùc ades ; properos move,
Inquit, ô mea lux, gradus,

Longa quid trahis otia?
Enecas cupidum tui.
Cur diù remorare?

Dum loquor, thalami fores
Virgo candida jam ſubit,
Ore purpureo nitens,
Qualis ante Parin Venus
Vallibus ſtetit Idæ,

Os pudicitiæ comes
Tingit ingenuus rubor,
Nupta lumina dejicit,
Limini & refugos pedes
Sera conjugis inter.

Pandite oſtia, Virgines,
Jam roſis, & amaraco
Miſta jungite lilia,
Myrrheoſque puellulæ
Nidor afflet odores.

Brachium manibus tenens
Pronubus pavidæ puer
Dicta dulcia proferat;
Siſtat & dominam viro
Conjugator amanti.

Cura ſit pia matribus
Collocare puellulam,

Picta zonula dum cadat:
Ne velit fugiens toro
Secubare jugali.

Antequam decimam rotis
Luna triverit orbitam,
Matris ex utero simul
Delphis exierit, bonâ
Spe replebitur orbis,

Mox ut hic adoleverit,
Et comam galea premet:
Arva Thracia protinùs
Tinget Othomanus cruor,
Bosporique fluenta.

Conde Cyaneis vadis,
Turca, coniferum caput,
Tauricos tua gens sinus,
Littora & patriâ procul
Quærat ultima Ponti,

Donec inclyta præferens
Signa Christiferæ Crucis
Gentium domitrix Sion,
Francici auspiciis ducis,
Sacra jura det orbi,

INDEX

CARMINUM.

ECLOGÆ.

IDYLLIA.

EPISTOLÆ.

ELEGIÆ

ELEGIÆ.

EPIGRAMMATA.

ODÆ.

MISCELLANEA.

C L. F R.

FRAGUERII

CARMINA.

CAROLO

AURELIANENSI

ROTHELINO

JOSEPHUS OLIVETÆUS

S. P. D.

QUAM præclarè, id eſt, quàm verè de Fraguerio ſentires, declaraſti ſatis, cùm inter Academicos nuper allectus, tuum in eorum adyta introitum ſolemni, ut fit, oratione conſecraſti. Ac prima certè lex illa eſt hominibus noſtris, ut tanquam parentes, ſic eos ſanctè colant, quorum in locum inaugurati ſunt. Quarè ſingularem ac prope religioſam neceſſitudinem tibi cum Fraguerio in perpetuum eſſe conſtitutam ſcito. Ad

te quidem venit à majoribus immensa quædam gloriæ hereditas: novâ laudum accessione cumulas avitum ipse splendorem: neque tamen literaria ista cognatio non est aliquid. Hunc tu igitur libellum tuearis necesse est, uti paternæ monumentum laudis. Tueberis autem egregiè, si feceris quod nullo negotio potes, ut sodalis ille noster, quem nobis nimium diu Roma invidet, nomini Fragueriano velit esse fautor. Poliniacum dico, cui non displicere, & Musis & Gratiis placere est. Vale. Parisiis, prid. non. Sext. M. DCC. XXVIII.

C L. F R.
FRAGUERII
CARMINA.

I.

AD PETRUM DANIELEM
HUETIUM
ABRINCENSIUM EPISCOPUM DESIGNATUM.

Ut ne valetudinem nimiâ in literis assiduitate labefactet.

ODE.

T, HUETI, breve tempus;
fugit ætas.
Quid iniquo properas fata
labore?
Ruit, & te lacrymoso labor ingens rapit Orco.

Sale vefco fodit altas mare cautes.
Labor ægros minuendo terit artus.
Neque femper recreabit medicâ Borbonis undâ.

Bona firmas labefacto dare vires:
Neque Parcas poterit vincere Thea,
Leve filum remorato celeres rumpere fufo.

Fera facro capiti parcite fata.
Neque languor premat unquam, neque morbus.
Miferum me! fpoliato quis eum redderet orbi,

Penetrantem nitidæ lumine mentis
Modo Graios, modò libros Arabum, aut
Excutientem Solymeæ penitus myftica linguæ?

Heliconî lacrymatur Dea fontis.
Sacra mœrent viduati juga Pindi.
Jacet, eheu! jacet olim Veterum fplendida cura.

Mifera ætas meliores premit: & quod
Per honeftas imitari nequit artes,
Odiofum mala limat petulanti decus ore.

Joca nectunt teneris frivola verbis
Sine Phœbo: ftudiofi fibi magnum
Magis inter muliebres cathedras quærere nomen.

Tamen ultrò fibi plaudunt. fuus ollis
Placet error. neque patres imitantur.
Neque famam venientis rude fæclum timet ævi.

Erat

Erat unus Phrygiæ maximus Hector
Mora cladis : neque Trojæ cecidit ſpes,
Niſi poſtquam miſerando male cautus ruit ictu.

Ita Pindi columen nobile reſtas
Super unus : neque, Hueti, decus altum, aut
Trepidi ſpes bona Pindi, niſi tecum, cadet omnis.

Velut aſtrum per opacas nitet umbras,
Tua floret ſterili gloria ſæclo.
Inimico Dea Pallas fugeret cùm procul orbe,

Tibi cunctas abiens credidit artes.
Juvet ergo, faciles inter amicos,
Aliquando reſolutis animum abducere curis.

Rogat hoc te Cadomeæ decus urbis :
Academi rogat hortus : rogat aula,
Ubi magnum tibi nomen juvenis regius addit.

At ubi te revocatum tua tempe
In amœno refovent alma receſſu,
Ibi paullùm cape tandem poſitis otia libris.

Pavit omnem levis Udo tibi ripam.
Tibi ridet variati color agri.
In opaco recreandum Satyrus te manet antro,

Tibi blandus calamo dulce frementi
Dare ſomnos, ad amatæ caput undæ,

Ubi carmen modulando digitis molle figurat.

Quate lauros. Redimitam preme, Clio,
Mihi frontem. Ferar ingens. Lyra fessum
Mea, fallor? mea magni recreat pectus Hueti.

Ea saltem tenui combibat aure
Rogo vates, prope fractus relegendo
Iter asprum Venusini male firmo pede vatis.

Anno M. DC. LXXXIX.

II.

AD CAROLUM PERALTUM,

Veterum contemptorem.

Vovi Dis superis tuas, Peralte,
Quòd sunt illepidæ atque inelegantes,
Sacris ignibus ustulare chartas,
Ni te flagitii tui puderet.
Quare, si sapias, refige dictum.
Omittas veteres calumniari;
Lauda Virgiliumque, Tulliumque;
Lauda delicias meas Catullum.
Noli respuere Atticos lepores,
Homerus tibi sit bonus poëta;
Sit Plato sapiens, venustus idem
Spargat mille sales; Anacreonque

Dicatur pater elegantiarum.
Id si feceris, ut decet, remittam
Illos, quos modò comminabar, ignes,
Nec ultra Superis ero obligatus.
Res est ardua: quis negat? sed isto
Vitabis pretio ustulationem.

Verùm ne videar nimis severus,
Namque gens facilis sumus poëtæ,
Concedo veniam tibi libenter,
Excuses modò putidum libellum
Istum, cui meritos paramus ignes.
Dic te non animo malo invidoque
Te tam difficili implicasse bello,
Sed fecisse mala ista, nescientem
Quod crimen faceres, & ut volares
Vivus instabilis per ora vulgi.
Dic te non satis esse literatum,
Ut Græcos legere, & notare possis
Quis puris lepor insit in poëtis,
Quæ vis grandibus insit in poëtis.
Id si feceris, ut decet, remittam
Illos, quos modò comminabar, ignes,
Nec ultra Superis ero obligatus.

Fateri pudet, inquies. Bonum sit.
Factum non pudet, & pudet fateri.
Da librum properè, puer. Venite

Secli quisquiliæ, venite in ignem,
Ut vovi Superis, inusta labes
Nostro ne maneat perennis ævo.

III.

AD EUNDEM,

Fastidiosum criticum.

PEralte noster, delicatus es nimis.
Tibi videtur esse rus merum Plato,
Iliadem Homeri carmen è trivio æstimas,
Etiam in Marone nauseare diceris,
Tibi Catullus ille non habet salem.
Solos Cotinos & Capellanos legis,
Peralte noster, delicatus es nimis.

IV.

AD EUNDEM.

E Gallico Nic. Bolai.

AIn', Peralte, me gravi eripuit malo
Tuus iste frater nobilis veneficus,
Fuisse medicum nempe quem narras meum?
Omitte: nam quòd vivo, sat refelleris.

V.

AD EUNDEM.

SI quod ridiculè, Peralte, narras,
Frater iste tuus mihi fuisset
Ægroto medicus; tibi liceret
Tutò Virgiliosque, Tulliosque,
Tutò Mconidemque, Pindarumque,
Dictis figere contumeliosis.
Vel nostrum impeteres caput, silerem.

V I.

AD JOAN. BAPT. SANTOLIUM VICTORINUM,

Calumniæ victorem.

O D E.

SAcrâ quis tibi de comâ,
Santoli, meritam tollere lauream:
Quis grandem è manibus piis
Excussisse lyram perfurit impotens?
Frustra. nam levibus rotis
Te Fama impositum per populos vehet:
Clamoresque faventium
Gaudens, atque tubas & strepitum audies:
Et linguis simul omnibus
Diceris Latii carminis arbiter.

V I I.

ΚΥΚΝΟΣ ΚΑΙ ΧΗΝΕΣ.

ΚΥ'κνος ποτ' ἐν φίλῃσιν
Ὀχθῇσι τοῦ Καΰστρου
Καλὸς καλῶς ἄειδεν·

Φθόνος δὲ χῆνας εἶχεν.
Καὶ πάντες ἀμφὶ τοῦτον
Πτερύγεσσι συγχέοντο
Μέλαν ὕδατος ῥέοντον.
Ομῶς ζέουσαν ἄχνην
Βαλόντες, ἠδὲ πηλὸν,
Κύκνον θέλον μιαίνειν.
Ο δ᾽ εὐθέως τίνασσε
Πτέρυγάς τε καὶ κάρηνον·
Ποταμῷ δ᾽ κῦφα τέγξε,
Καὶ καλλίων φαάνθη.

Idem latinè.

PUlcrè canens amatas
Pulcer colebat olim
Ripas Olor Cayſtri.
Invidit Anſerum grex.
Cycnum ergo cingit hoſtis;
Turbatque verberando
Alis nigrum liquorem :
Spumam inde bullientem
Jaciens, lutumque turpe,
Fœdare avem volebat.
Niveas Olor repente
Pennas quatit caputque :
Leviterque tinctus undis,
Splendet magis decorus.

VIII.

OLOR ET ANSERES.

FABULA.

AD DOMINICUM BUHURSIUM
Soc. Jesu.

SAcris tantisper abstine à laboribus,
Et huc oculos, Buhursi, deflectas velim.
Erit fortasse nonnihil quod rideas,
Et hilarè primam transigas anni diem.
Est in Caystri litore Anserum genus
Procax, malignum, triste, clamosum, insolens,
Solitum nocere candidis Oloribus.
Odium ridicula nutrit æmulatio.
Urit decorus nempe Cycnorum nitor,
Urit suave carmen: quale gaudeat
Aonia temperare Musarum cohors.
Hoc unus odium maximè promeruerat,
Quòd magnos liquida voce mulceret deos:
Formosior quàm, sidus qui polo additum,
Olor cœlestem propter effulget lyram.
Hinc ira, strepitus, & Anserum protervitas
Cohiberi nescia. Contra negligens Olor,

Pariterque turpe vincere aut vinci æstimans,
Ulcisci gaudet nobili patientia.

Ergo quem justa posse desperant via
Saltem abstinere consuetis cantibus,
Mala cœperunt arte nequicquam aggredi.
Nam, quà lutoso deficit flumen vado,
Glebam & tenacem, flaccidasque arundines
Lacuna putri livida enutrit solo,
Huc se voluti per caput ac pedes agunt,
Lentáque corpus ulva certatim inquinant.
At delicatis cantibus indulgens Olor
Non otiosum condere assuetus diem,
Longi laboris dulcem capiebat moram;
Cùm fœda subitò turba nec opino ingruit,
Et, quo madebant ipsi, contingunt luto.
Misceri pennæ, paullùm fuscari nitor,
Gratum malignis Anseribus spectaculum.

Mox dissipati nunciant volucribus
Formosum Olorem, fama quem jactaverat,
Hebetasset qui candore Sithonias nives,
Plumarum perdidisse purpureum decus.
Neque illud una ratio narrandi fuit.
Nam quos agebat cautior malignitas,
Loquuntur solito mitiùs, & Cycni grave
Dolere se se fingunt infortunium,
Quod vix, probatum quamvis, obtineat fidem.
Alii feroces clamitare validiùs,

Non illum lymphis innatare liberis,
Silere turpem, sociis invisum ac sibi,
Et ignominiam tristi celantem fuga.
Se se vidisse fugeret cùm notos lacus:
Accedant ipsæ, quodque nolint credere
Oculis usurpent, atque mittant obloqui.
Quid multa? paucis creditum: cunctis placet.
Juvat ergo ad amnem protinus descendere.
Vix dum decorum Titan extulerat jubar,
Et curiosæ litora complerant aves,
Tam rostro & cantu variæ, quàm coloribus.
Veniunt Cuculli nemoris antiqui accolæ,
Pigerque Bubo, quem Columbæ miserant
Assuetum eisdem tectis & cubilibus.
Striges, & omnis Noctuarum natio
Excita tenebris lumen exosum hauriunt.
Hirundo, Corvus, Pica turmatim advolant;
Adsunt Palumbes, sive qui densis pedem
Plumis amictum, seu qui nudatum gerunt.
Cornixque, collo gestans torquem candidum,
Perambulabat litus acutum perstrepens.
Quarum Anser medios se dabat per ordines,
Fraudes vetustas asserens, fingens novas:
Cùm procul Olorem placidè labentem viden
Frustra depictum non suis coloribus.
Silentium faciebat expectatio.

Ibat canore liquido & formâ potens,
Ac molliter flectebat aureum melos ;
Vasto excepêre volucres venientem sono.
At ille turbas & clamorem inconditum,
Et in se fixos obtutus inhiantium,
Primò admirari, séque respicere incipit.
Mox in lympharum speculo se videns Olor
Obstupuit, agnovitque malitiam Anserum.
Et inquit, Non est hic meus, non est color,
Habeatis illum, qui fecistis, Anseres.
Humerisque leni rore lustratis fremens,
Nullo labore, quod erat alienum, abjicit.
Sic ut detecta est Anserum calumnia,
Puduit stuporis creduli attonitas aves,
Et fraus iniqua vertit in auctores suos.

IX.

CULEX ET LEO

FABULA.

AD LUDOVICUM COGNATUM.

Cùm ille Dominici Buhurſii admodùm ſenis librum carpſiſſet in Diario, ut vocant, Eruditorum.

Triſti jacebat morte conſumptus Leo.
Feræque circum gemitus ac planctum dabant.
Tum vaſtus agris mœror, & ſilentium,
Clamore ni turbetur ac ſingultibus.
Cum de vicino ſeſe proripiens fimo,
Supra cadaver petulans inſedit Culex,
Roſtroque lancinavit exanimum caput.
Mox inter armos volitans ac feri jubas,
Tinnitu cepit inſonare ſtridulo,
Sibi mirificè plaudens. At juvenis Leo
Stultam indignatus Culicis impudentiam,
Procacem impreſſo beſtiam eliſit pede.
Cognate, hæc illos admonet narratio,
Qui quos viventes non auſint laceſſere,
Verbis malignis inſectantur mortuos.

X.

CULICIS NUPTIÆ.

Ad eundem.

Culex cùm vellet procreare liberos,
Uxorem accepit Muſcam vicino in cavo,
Quæ dulcem optata prole ditaret domum.
At, ne proterva natio nimis creſceret,
Homineſque miſeros triſte vexaret malum,
A Culice Cypris vim generandi ſuſtulit.
Pater inficeti, quem nemo legit, libri,
Cognatus audis, ſeu libentius *Culex*,
Quid hæc velit fabella, multi intelligunt:
Qui neſciunt docebo, ſi garriveris.

X I.

CULEX APUM IMITATOR.

In eundem.

Apes imitari vilis optavit Culex,
Sive hæc invidia, ſeu fuit æmulatio,
Ceramque voluit fingere, ac dulces favos.
Ergo alacer, atque mira promittens ſibi.

Ab apibus alveare desertum ocupat,
Ubi quidquid variis exprimit de floribus,
Stipat labore multo, verùm inutili.
Nam cùm fecisse mella sese crederet,
Fecit venenum. Tunc una ex apibus ait:
Quibus natura tribuit ingenium malum,
Frustra laborant, & corrumpunt omnia.

X I I.

CULEX ET DIANA.

Ad eundem.

DIana venabatur Hyblæo in jugo,
Quam stultus osculari cum vellet Culex,
Accessit impudenter, ac proboscidem
Infixit ori. Vulnus insequitur dolor,
Tumorque delicatam deformat cutem.
Dea, ut puniret Culicis audacem impetum,
Quem stolidum potius quàm protervum dixerim,
Ait: scelestè basiator numinum,
Abi in fimetis insidere olentibus,
Interque muscas & crabrones vivere.
Hoc spectat illos, nec tu, Cognate, abnues,
Qui dum conantur merito laudes reddere,
Gravi distringunt interim calumnia.

XIII.

INNOCENTIO XII.

PONTIFICI MAXIMO.

ODE.

Quis me trans gelidas vehat
Alpes, quà nitidum Roma potens caput
Celsis nubibus inferit?
At non Romuleis mœnibus additos
Montes, non Capitolium
Fulgens, aut veteris signa superbiæ,
Optem visere Porticus,
Thermas, atque Theatra, & Mareoticis
Raptas Pyramides jugis;
Non Divûm statuas vasta per atria
Aut hortis in olentibus
Latè conspicuas; non variis domos
Plenas deliciis. Neque
Si quid fornicibus pinxit in arduis
Audaci Raphaël manu,
Vel sera Annibalis cura Caraccii;
Sed te, Maxime Pontifex,
Dignum sede tua; dum meritis refero

Idem & ſorte vicaria
    Chriſtum. Jam videor tergemino caput
Præcinctum diademate
    Mirari, pedibuſque oſcula figere,
Dulci non ſine gaudio.
    Jam pulſare fides, & Latia tuas
Laudes dicere barbito.
    Ut vivum ingenii robur, ut emicat
Formæ non humilis decor;
    Quem nec longa dies, nec labor atterit
Ingens. Moribus integris
    Merces præteritæ magna puertiæ.
Sit qui regificas opes
    Ingratis properet condere poſteris;
Demens: hic meritum ſupra
    Cognatos variis tollat honoribus:
Te non ambitio impotens,
    Vivaxque in ſenibus divitiarum amor,
Recti tramite devium
    Abduxere. Juvat prima merentibus
Ultro munera tradere,
    Virtutis pretio ſcilicet impigræ, &
Longis empta laboribus,
    Non fulva dominæ mole pecuniæ.
Præter littora Boſpori
    Fugit Pauperies finibus Italis,
Turpis quam ſequitur Fames,

Dirarumque

Dirarumque cohors lurida Febrium,
Venalisque Protervitas,
Et frænum indocilis ferre Licentia.
Successit Pudor, & Fides,
Et cultu gradiens simplice Castitas.
Terror prætereuntium
Non currunt Inopes arva per & vias,
Incultáve jacent humi
Deformes macie. Munere nam tuo
Sedes non sibi conditas
Gens pannosa colunt. Grandia lubrico
Surgunt atria marmore,
Nuper Pontificum, nunc Inopum domus.
Errant ædibus arduis,
Æratasque trabes, & laquearia
Gaudent pro lare sordido
Spectare attoniti; strataque cedrina
Insueto pede proterunt.
Illos alloquio blandus amabili
Mulces, ut pueros parens,
Orantumque preces commodus accipis;
Isto munere clarior,
Quam cùm de solio splendidus aureo,
Mundi maximus arbiter
Terrarum dominos, inclyta nomina
Sanctos respicis ad pedes
Pronum supplicater ponere verticem.

Petri, te duce, labitur
Tuto cymba mari. Nec ſcopulos timet,
Nec ſævi rabiem Noti,
Aut quæ ſollicitos æquore fervido
Fallunt ſidera navitas.
Talem te facili numine deſtinat
Nobis jam melior Deus
Fortunata bonum ſæcla reducere.
Nam quo purpureum die
Patrum concilium te viduo gregi
Paſtorem dedit, & manu
Aris impoſuit Pontificem ſacris;
Urbi deſuper adſtitit
Delapſus liquido Chriſtus ab æthere,
Pulcro ſidere pulcrior.
Fulgent ingenuis agmina nubium
Circùm picta coloribus;
Diſcurruntque leves Aligerûm chori.
Ter clarum intonuit polus,
Ter flammæ trepidant rumpere vivido
Vaſtos fulgure vortices.
Illuc ad ſonitum lumina ſuſtulit
Orbis. Mox adamantinas
Per purum celeri promptior Africo
Claves detulit Aliger;
Poſſes ut ſuperis gratus & infimis
Cæli templa recludere.
Dixitque ingeminans: Currite candida

Puris tempora ſolibus;
Cunctis illa quidem gentibus, at magis
Forti proſpera Galliæ.
Illic tota novis aſpicio Infulis *
Exultare per oppida
Felices populos. Adſpicio ſuis
Lætos cum ducibus greges,
Aut in florigeris ludere paſcuis,
Aut umbras nemorum ſequi.
Silvæ Pontificis laudibus aſſonant.
Plaudit Sequana Tybridi,
Plaudit magna meæ Roma Luteciæ.
Quid mirum? Proceres ubi
Pacem conſiliis mitibus adjuvant,
Et curis facilem & prece
Placant Pontificem Francigenæ duo †
Sacræ lumina Purpuræ,
Clari, Sarmaticis ille negociis,
Hic rebus Luſitaniæ
Magno compoſitis Chriſtiadum bono.
Salve Romulidum ſalus,
Salve præcipuo terrigenis date

* Eo anno 1693, miſſæ ſunt Româ conſecrandis Antiſtibus neceſſariæ ex veteri pacto literæ, quas Innocentius XI jam ab anno 1681, Alexanderque VIII nullas dederant.

† Compoſitæ ſunt lites, & redintegrata Curiam inter Romanam atque Francicam concordia, agentibus Eſtræo & Janſonio Cardinal.

Chriſti munere Pontifex.
Chriſtus, ſi precibus rite popoſceris,
(Et poſces, quid enim, Pater,
Auguſto faceres nomine dignius?)
Pacem regibus annuet,
Qui nunc bella movent, & miſeram undique
Europam quatiunt metu.
Enſes, Chriſtiadæ, pacificum genus,
Enſes ponite, ponite
Concordes animis. Funeribus ſatis
Et belli furiis datum eſt.
Per terras pelaguſque horribili modo
Sævitum. Quis adhuc locus
Dira cæde vacat? quæ plaga non graves
Iras Chriſtiadum audiit,
Et fœdata ſuis arma cruoribus?
Tandem jungite dexteras,
Et ſancite novis fœdera legibus.
Id neglecta petit Fides,
Deſertiſque diu Relligio ingemens
Aris. Auguror. Accidet.
Noſtro reſtitues ocia ſæculo,
Votis elicere efficax
Tranquillo poſitam numinis in ſinu
Pacem longius exulem,
Et damna egregia vincere adorea,
Sed quò me furor abripit.

Cantantem in patrii littore Sequanæ,
Quod, quandoque velit Deus,
Tyrrhena meliùs concinerem tuba,
Molli graminis in toro,
Flavæ Tybris aquæ quà nemus impiger
Geſtit lambere citreum?
Hanc nobis utinam quadrijugo diem
Curru Phoſphorus advehat!
De ſeptem aëriis Romula montibus
Latè carmina dividet
Echo per populos. Audiet ultima
Tellus fertilis Africæ,
Et tardis regio pigra Trionibus,
Horrens & mare Balticum,
Sereſque & Japones: ac docilem dabit
Aurem decolor India,
Chriſti colla jugo ſubdere mitior.

XIV.

AD NIC. REMUNDUM.

VEnuſte Iambe, qui mero pede ambulas,
Adire te ſtatim Attici lares mei,
Et, ille ſi calente ceſſat in toro,
Bene auſpicata verba proferas velim.
Bonam, Remunde, nunciat tibi diem
Poëta qui biformis eſſe dicitur.
Fuit fluente veſte ſcilicet niger,
Magiſter execrantis & timor ſcholæ,
Abominata quippe cornua erigens,
Et inſolente ſceptra continens manu.
Sed hæc fuêre. Nunc beatus & bonus
Calet prope ignem, & otioſa dividit
Sedens jociſque ſeriiſque tempora.
Et is jubet manere cum penatibus
Tuis, quiete tranſigens diem horridam:
Et hoc Venus jocoſa cum Cupidine,
Et hoc amica præcipit Leontium.
Vale, Remunde. Mox ubi remiſerit
Ruentis undequaque flaminis furor,
Perambulabis eſſedo Luteciam,
Viaſque metieris ex libidine.

Prid. Non. Febr. M. D C. X C V.

XV.

AD EUNDEM.

NI te plus oculis amem & medullis,
Vita non mihi vita sit, sed orci
Fumus, ac tenebræ, & situs: sed illud
Non est; at bona lux, lepor, venusque;
Nam te plus oculis amo & medullis.

XVI.

AD EUNDEM.

Ruris desiderium.

UMbrosi saltus, & mollibus humida rivis
Prata, domum exiguam congestaque cespite tecta
Circumdant, agnisque ferunt pascentibus herbam.
Hìc recubans densa platani, Remunde, sub umbra,
Dulces tecum epulas hyberno sole requiram.
Si non gelseminum tellus æstiva coronis,
Nec violas, apiumve, aut purpureos hyacinthos,
At myrtus, laurusque suos præbebit honores,
Illa magis Veneri quoniam placet, altera Phœbo.

Tum Phœbum Veneremque canemus, & Arcades
ambo
Dicemur Satyris, qui poſt carecta latentes
Attentam noſtris intendent cantibus aurem.
Agno tota tibi conſtabit cœna, vel hædo.
Mox è vimineo deſcendet cãſeus orbe;
Pomáque de nitida quærentur mitia cella.
Ipſa favum veteris conjux annoſa coloni
Afferet: ipſa merum & puros à fonte liquores
Infundet cyathis, ac verba faventia dicet.
Nos autem, quibus aſſiduè depâſta Lycæum
Mens animum ſtudiis & veri torquet amore,
Mittemus curas, verique ſagacis amorem.

XVII.

REMUNDO ÆGROTANTI SERTUM.

VIII. Id. Decemb. M. DC. XCVI.

Duc me per nitidos, Thalia, ſaltus,
Si quà vel medio parit Decembri
Flores mite ſolum, ut mei ſodalis
Caput floribus impedire poſſim.
Atque hoc muneris eſt mei. Sed ipſa,
Illum carmine leniens jocoſo,

Importunum

Importunum abiges benigna morbum,
Quo pectus tenerum anxiè laborat.
Id, ſpero, facies. Nihil precamur
Ut mentem injicias bonam, aut ſalubre
Dones conſilium :. is ſibi paravit.
Nam, quò uni tibi, Diva, ſanitatem
Acceptam referat, nec advocavit
Illos qui medici cluunt per urbem :
Nec ſalubribus, ut putant, venenis,
Miſſo ſanguine, corpus inquinavit :
Unam ſed patiens petit Thaliam,
Uni ſupplicat. Huc ades venuſta :
Hîc illum invenies, ubi Platonis
Signum marmoreum angulo reſedit
Concinnè poſitum. Haud procul videbis
Riſum Socratis ac dicacitatem
Expreſſam lepidè, & ſeveriorem
Pellæi juvenis ſenem magiſtrum.
Hos inter tibi cymbio Remundus,
Quod illi Charites deæ dederunt,
Sparget non Bromii ebrium liquorem,
Sed de Caſtaliis aquam ſcatebris.
Quem tu carmine ſi ſemel jacentem
Excitaveris; is ſtatim valebit.
Ac te tum facili manu prehenſam
Ducet in numerum. Eſt enim peritus

Non horum modò, quos vides, librorum;
At motu levis ad lyram decoro
Vestris inseruit pedem choreis.

XVIII.

AD EUNDEM.

Festo eodem die.

SUnt mihi secreto flores in Adonidis horto,
Sunt mihi vel medio frigore veris opes,
Veris opes nitidi, Charitum lætissima messis,
Unde sibi molles implicuêre comas.
Hinc decerpta tibi mitto fragrantia serta,
Devotum Genio munus, amice, tuo,
Cujus ut æternos hodie celebramus honores,
Et damus ornatis annua thura focis,
Sic placidus, quæcumque voles, quæcumque parabis,
Prosperet, ac sanctum se probet esse Larem.

XIX.

AD EUNDEM.

De candelabris, in quibus cælata extabant insignium octo virorum capita.

SOcratis incompti vultum, & formosa Platonis
Ora vides; adstat cum Cicerone Cato;
Et felix Epicurus, Aristotelesque, trucesque
Brutus, & exsangui Cassius ore minax.
Hæc inserta tuis emblemata candelabris
Fulgent artifici facta sigilla manu.
Sanctius haud ullum est, nec tam venerabile templum;
Talia non ullus signa triumphus habet.

XX.

Super eodem argumento.

TIbi ne supellex pura, & argentum rude
Foret, Remunde, quale divitum solet
Horum esse, quibus est magna vis pecuniæ,
Sed parva mentis ingenîque copia;
DELINEAVIT ipsa Pallas hæc tibi
Sigilla, notos exprimens vultus virûm,
Quos alma virtus cælitum ad templa extulit,
Atque hæc magistra FECIT arte Mulciber.

XXI.

AD MORPHEUM.

Morpheu, Diei ac Noctis ambrosium genus,
Somnum redona delicatis artubus
Mei Remundi; cui fovens pennis caput
Pectusque, tussim comprime & gravedinem.
Hæc vita, sole quam nitente ducimus,
Hæc vita mors est. Una mortales juvat,
Quam tu reducis, vita: nec curas habet,
Nec illa morbos. Abstine à nefariis
Illis, per urbem qui malas interdiu
Impune lites, aut malos mores ferunt,
Inimica pacis monstra. Mox ubi jubar
Phœbi recessit, in tuo recubant sinu.
Hos abige, Morpheu, vel novis crucia modis.
At hunc, dies qui transigit sanctissimè,
Doctos libellos mane per totum legens,
Dehinc amicum visitans sub vesperam,
Hunc tu procura. Hunc melleo papaverum
Liquore tinge sic, ut in somno malum
Deponat omne; cúmque sol adfulserit,
Tibi cum Thalia mobilem ducat chorum.

XXII.

NICOLAO REMUNDO

Parlamenti Consiliario, S.

ADhortatus es me sæpius, V. I. ut amicum nostrum è gravi morbo recreatum latino carmine compellarem. Quod item à me meus in illum amor flagitabat. Feci igitur ut potui, ne desiderio tuo, ne voluntati meæ deessem, & hoc qualecumque carminis est ante pauculos dies effudi potiùs quàm limavi. Fugio enim laborem, eum præsertim qui in locandis componendisque verbis ut tesserulis positus est. Adde quod non ignoras me longè alio studiorum genere horrido illo atque inculto detineri. Sed nihil ad rem. Versuum enim, si mali sunt, stulta excusatio est. Atque hoc totum tolline an relinqui debeat, judicium tuum esto. Mihi perinde est, dummodo vobis persuasum sit nihil esse quod vestri causa non sim facturus, qui versus fecerim. Vale.

IV. KAL. Feb. CIƆ IƆCCI.

AD NICOLAUM BOLÆUM,

è gravi morbo recreatum.

SOla ſuburbani ruris te detinet umbra
Aſſiduè, ſacrumque nemus fonteſque morantur
Laxantem curas, & carmina docta canentem,
Non ſecus ac vitreas Permeſſi Phœbus ad undas
Errat, & attentos cantu demulcet olores.
Dicite quis vatis veſtri Deus otia rupit,
Aonides, morboque virum violavit acerbo.
Invidia erectis frontem vallata colubris.
Senſit enim pulcro vatem indulgere labori,
Dum toties laudata refingit carmina lima
Impiger, & libro diverſa recolligit uno,
Unde per ora virûm magna cum laude feratur.
Senſit opus prodire novum, quod livida fruſtrà
Mordeat; & meminit Muſis irriſa, quòd hujus
Nuper ubi extremis operum defigere dentem
Quæreret, offendit ſolido, & rabioſa receſſit.
His ſuper infrendens, mediis è faucibus Orci
Tartaream excivit febrem, quam lurida flamma,
Lurida flamma, nigriſque agitant inſomnia monſtris;
Si poſſet duro famam prævertere leto.

Illa tibi accensas igni depasta medullas,
Quàm propè te eripuit nobis, divine poëta!
Tecum artes ipsasque involvens funere Musas
Impia, quas lacrimas, quæ non suspiria movit!
Ipsa etiam in tenebris, & amictu noctis opacæ,
(Horresco referens) Orci longæva sacerdos
Mors aderat, dirasque manus falcemque parabat:
Nequicquam: neque enim in tanto discrimine vitæ
Deserit illustres Phœbi tutela poëtas.

Ille quidem pura juvenis descendit ab æthra,
Nube vehens, habilique coma conspectus & auro;
Et laurum & citharam læva complexus eburnam.
Isque ubi vicina mortem respexit in umbra,
Non hic illa tuis devota est victima sacris,
Aspera mors, nec te, nostro sine numine, Divûm
Fata sinunt sanctos Erebo mactare poëtas.
Nam quia supremo vitas ex æthere ducunt
Nascentes, vivaque animati pectora flamma
Divinum accipiunt ipso de fonte furorem;
Idcirco nostrum est arctis exsolvere nodis
Puram animam, & castis illimem reddere lucis.
Ille igitur, fati legem quandoque subibit,
Non cadet obscœnæ pulsatus verbere falcis:
Ipse adero, solvamque manu mortalia vincla,
Ipse legam magnæ cælestia semina mentis.

Me duce tunc, Erebo procul, & trans rauca
fluenta,

Ibit in Elysium, quà mollibus humida rivis
Arva tenent umbræ, & spatiis felicibus errant,
Umbræ nobilium vatum, quos Græcia magnis
Dives terra viris, quos Itala terra creavit:
Ascræusque senex, & Divûm interpres Homerus,
Pindarus, Ausoniæque decus Maro; quíque dicaci
Perversos hominum distringunt carmine mores:
Quíque theatrali suram vinxere cothurno;
Clari omnes totaque umbrati tempora lauro:
Queis ultro comitem se se Racinius addit
Laude recens, primo veterum neque cedit honori.
Atque illi æternæ positi sub tegmine palmæ,
(Sive lyra carmen, sola seu voce ciebunt,
Dum lyra vicinis pendebit plurima ramis)
Assurgent venienti, & prima in sede reponent
Lumen Castaliæ defensoremque coronæ.

Tum si quis pro laude virûm quos ultima mundi
Sæcla ferunt, vel quos jampridem exacta tulere,
Diversas partes, contrariaque arma secutus,
Claruit ingenio pollens & divite vena,
Mortalis dum vita fuit, dum jurgia fervent;
Illius arbitrio componet nobile bellum,
Atque aget æternam tanto sub judice pacem.
Si quis erit tamen interea qui lædat Homerum,
Aut alios quorum nostro sub numine fama est,
Illum silva teget longis horrenda cupressis,
Cum strigibus corvisque & raucisono comitatu

Obscœnarum avium, & sola sub nocte volantum,
Dì meliùs. Nunc vive animo gratissime nostro,
Vive diu, vates, doctisque laboribus insta.
Olim erit ut claræ distinguas murmure famæ
Sæclum istud, neque tot posthac labentibus annis,
Ulla tuæ veniet sese quæ conferat ætas.
Hæc ait, increpuitque lyra: quo protinus omnes
Attonitæ pestes, & mors invita refugit.
Ipse polum redit exsultans, atque æthere toto
Aurea purpurea collucet semita flamma.

XXIII.

DE CLAUDIO BOZIO.

Inscribendum in calata ejus imagine Distichum, anno 1708.

EXimium ostendit juvenem, quam cernis imago:
Mellifluæ voces, scriptaque docta virum.

XXIV.

REMUNDO XENIA.

FEstis ancipitis Dei Kalendis
Hoc à me capias, Remunde, munus
Dignum temporibus Numæ; neque illud
Spernas, ut faciunt beatiores,
Quòd sit de facili luto paratum.
Gemmis omnibus & micante cælo
Terra est nobiliorque puriorque,
Ex qua nos homines potente dextra
Formavit Deus in sui figuram.
Nam si sordida res fuisset, illi
Non cælestem animam intus indidisset,
Qua dulces animæ modos amici,
Veri scribimus indices amoris.
Quare ne pigeat minuta dona
Nostra mollibus admovere labrís.
Est hæc tibia, quam decens alumnus
Magni Socratis unicam probasset.
Has duces capiti utilem vaporem;
Hac Menti placidus Bonæ litabis,
Herbâ cum facies Nicotianâ.
Tum sanas tibi cogitationes
Diva pro modico benigna fumo
Multas injiciet, quibus valentem
Possis degere lætior juventam.

XXV.

AD MUSAS.

Sanctæ Pierides, Deæ Camœnæ,
Vobis vivere, vos amare porro
Omnes ſum aſſiduè obligatus annos,
Quòd munus mihi tale feceritis.
Nam veſtrum mihi corculum dediſtis,
Qui flos eſt juvenum, & medulla ſuadæ;
Quem pluris facio unicum ſodalem,
Quam quod eſt ubicumque doctiorum,
Quam quod eſt ubicumque ditiorum.
Vos ergo ſequar uſque & uſque, donec
Tantum illi ingenio placere poſſim,
Quantum ille ingenuis placet Camænis.

XXVI.

PARAPHRASIS PSALMI CXI.

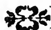
Beatus vir qui timet Dominum, &c.

Felix qui cœli Dominum terræque potentem
Aſſiduè colit, & fumantes pronus ad aras,
Implorat meditans æternæ numina mentis:
Unde regat juſtè ſeque & ſua. Scilicet illum
Merces ampla, volente Deo, & victura ſequetur.

Et primum ingenti populos parere docebit
Imperio, qui colla jugo felicia ſubdent
Mirantes tacitè regem, natoſque, nepoteſque,
Egregias animas, & totam ex ordine gentem;
Qua non clara magis, neque cœlo acceptior ulla
Libat odoratum ſanctis altaribus ignem.

Mox & opes florent, & gaza pulcrior omni
Gloria; quæ nullis annorum obnoxia fatis
Omnia perpetua complebit ſæcula fama.
Namque manu facili, quod non ſibi colligit, aurum
Effundit miſerans inopem, ut jucundiùs ævum
Exigat, & magno poſſit ſupereſſe labori.
Non illi vanæ voces, & neſcia frugis
Verba volant. Sapiens animo ſub judice lingua
Nil niſi ſuprema directum lege profatur.

Bella vocant, animisque fremunt ingentibus
    hostes.
Ille Deo nitens, atque uno vindice fretus,
Stat tempestatem contra, neque pluribus impar
(Ut pelagi rupes valida pulsata procella
Ipsa immota resistit, aquæ volvuntur inanes)
Sustinet horrendos numero & crudelibus armis,
Impavidus: donec solio despectet ab alto
Tendentes miserè dextras, pacemque precantes.
  Namque ubi terrificis involvunt cuncta tenebris
Insidiæque doliquę, & operti crimina belli,
Tum pater ex ipsa nitidum caligine lumen
Irrigat, ambrosiæque comæ, radiantiaque ora
Affulgent cœlo, & turgentia nubila pellunt.
  Qui calcare Dei leges communia jura
Imbibit; humanæ violat qui federa pacis
Per populos, audetque injusta lacessere bella,
Adspicit hæc, oculosque, fremens immane, re-
    torquet
Nequicquam. Tabescit enim, cœcumque medullis
Vulnus alit. Cecidere mali. Perit irrita cura,
Votaque successu nusquam dignata secundo.

XXVII.

APES.

FABULA.

Ad illustrissimum virum JOAN. PAUL. BIGNONIUM, *Abbatem Sancti Quintini, Comitem Consistorianum.*

Atheniensis ille virtutum parens,
Quam non meruerat mortis expectans diem,
Lusisse fertur concinnandis fabulis.
Ergo catenas & squalorem carceris
Animæ innocentis ultus est constantia.
At quale fuerit quod polivit versibus,
Cùm divinare vellem quantùm hodie licet,
Occurrit hæc fabella; quæ sententiam
Si tibi videtur continere Socratis,
BIGNONI, docte disciplinarum arbiter,
Non est laboris ut me pœniteat mei.

Qui jura princeps apibus & legem dedit,
Cùm se recenti populo constituit ducem,
In unum corpus dissipatas congregans,
Fuit ille pariter gloriæ ac belli appetens;
Neque aliud esse voluit indictum suis,
Nisi ut paratæ spiculis vibrantibus

Pugnare ſcirent inſtrepente buccina
Statim ; ſuíque ſpargerent latè metum.
Terrore ſolo ſcilicet reſpublicas
Domi vigere, & facere progreſſum foris ;
Emíque pacem non niſi victoria.

Regnavit alius, qui fatigatis ait :
Sat eſt furoris : alma ſuccedat quies.
Juvat ſelectis incubare floribus
Sub ſole puro : nectaris ſuccos juvat
Potare feriatas integros dies.
Quid enim ? citato vita labitur pede.
Parere cunctæ commutatis legibus,
Novoſque mores ac voluptatem ſequi
Stultam magiſtram : cujus aſſiduè comes
Deſidia totum penè conſumpſit genus,
Diſcordia miſellas, & fame necans.

Caput coronâ qui præcinxit tertius,
Priorum exemplo cautus, & ſitiens lucri,
Ceram denſare docuit in alvearibus,
Primùm celebrare dulces ut poſſent domos ;
Tum ut homines demereri, queis procuderent
Centum præclaris utilem ceram artibus.
Quâ filius ora mortui ponens patris
Numen familiæ ; coleret ut ſuperſtitem.
Negotium proceſſit ex voto hactenus,
Commercioque modicæ creverunt opes,
Donec præceptis impares laboribus

Apes pudere cœpit mercimonii.

Tandem appulerunt animum ad illud maximè,
Quod singulare possident, & optimum.
Namque ut mortales inter latitantem Deum
Dictæo cœli regem in antro pascerent,
Immisit illis ipse consilium bonum,
Libatis ut stiparent mel è floribus,
Opus cœleste : quod molitæ naviter
Jovi fecêre ambrosia potiorem cibum.
Ex illo mira nobiles industria
Apes replendis immori gaudent favis,
Adeo divinus illas exercet labor.
Neque martem omittunt, sicubi ex usu siet
Bellare ut gazis arceant fucûm impetus;
Neque abstinent virctis. Et flores metunt,
Coguntque ceras. Verùm hac mente singula,
Natura melli ut constet, ac sapor suus.

Nostram omnium fabella stultitiam admonet,
Qui multa cùm sequamur, unicum ferè
Studium divinæ spernimus sapientiæ;
Quæ propria nostri generis est atque ingenî,
Fingenda soli ut mella conveniunt api.

XXX.

XXVIII.

AD MUSAS.

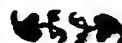
Kal. Jan. M. DCC. IX.

DUlces quære mihi, Camæna, versus,
Versus mellifluo lepore tinctos,
Plenos ambrosiæque nectarisque;
Queis iratum animum mei Remundi
Placem continuò, novis Kalendis
Jani. Nam procul hinc suos ocellos
Avertit, minitans nisi elegantes
Concinnem numeros, dolens & æger.
Quare illuc properes, lyram sinistra
Gestans Ioniam, ac tremente plectro
Compescas animi frementis æstum.
Tum, si adspexerit, illud adjuvato
Ut mittat mihi non rudem lituram
Hesternæ similem, styloque verso
Papyrum repleat notis amoris.
Illud adjicies: Tibi sodalis
Infelix tuus iste non Kalendas
Unas, at solidum precatur annum:
Cúmque hoc innumeros precatur annos,
Quos ipsæ Venerésque, Gratiæque,
Ducant divite de colu beatos.

XXIX.

IN REMUNDUM.

DI, si vivere me & valere vultis,
Conservate mihi meum Remundum,
Quem labor studiumque literarum
Conficit magis in dies & horas :
Nec se respicit, & capit quietem,
Aut segnes patitur jacere libros,
Qui sunt sordiduli nimis terendo.
At pectus tamen improbi laboris
Ærumnâ domitum & caput fatiscit :
Frustra ; nam immodicè obstinatus urget
Idem propositum, tenetque semper.
Hunc, si quid pietas amorque veri
A vobis, Superi, obtinere possit,
Conservabitis ; est enim satelles
Virtutis rigidæ, integerque custos.
Atque illud propriè Deos decebit
Servare unâ operâ duos amicos,
Remundum simul, & simul Fraguerum.

XXX.

AD EUNDEM.

SI mihi formosæ Veneri dilecta columba,
Si mihi Cecropiæ noctua grata Deæ;
Aut aliqua è strigibus mea quas Amaryllis amabat,
Afforet, ad jussus blanda venire meos:
Hoc tibi epistolium cum pyxide læta tulisset,
Pervigil ad vestros nocte silente lares.
Nunc ego (quod miserum est) Allobroga mittere cogor,
Delicias duro qui ferat ore meas;
Et dicat: Meus hæc tibi herus collecta remittit,
Tu cave ne perdas, & tibi mittit Ave.
At vos Dî perdant, gens inconcinna Sabaudi,
Et mihi concinnæ restituantur aves.

XXXI.

IN EUNDEM.

O Lascivа capella, virentibus hospita ripis,
Quam juvat agrestes inter Hamadryadas
Ludere subsultim, pedibusque micare bisulcis,
O nutrix pueri nigra capella Jovis:
Carpe thyma & flores, gemmæ nec parce tumenti,
Una sit assidui spes licet agricolæ:
Carpe modo: at dulci fueris cùm reddita somno,
Per noctem viduis composita in thalamis,
Ne tibi formosus quisquam subrepat adulter,
Et noceant lacti gaudia plena mero:
Ut cùm sole novo dìducet lumina Daphnis,
Lumina adhuc lentis tincta papaveribus,
A dsis: & lævam mox dormiturus in aurem,
Ambrosiam plenis ducat ab uberibus.

XXXII.

AD EUNDEM.

Jamdudum egelidi te gratia ruris, amænos
Inter secessus, & dulces detinet umbras,
Ubera montivagæ siccantem plena capellæ.
Illa quidem felix, & doctis grata Camænis,
Ipsarum è manibus pratenses accipit herbas,
Florentem cythisum, casiamque, crocumque rubentem,
Unde tibi graciles permulcens irrigat artus
Lacte mero: nulloque volens ad mulctra vocante
Dat sese, ac tali nutricem præbet alumno.
Sed tamen est quidam stomacho modus utilis ægro,
Præsertim nimios cùm sol accenderit æstus,
Corporaque ardenti languescunt icta calore.
Tum juvat austero vires recreare Lyæo,
Linquentem silvas, & gaudia nota sequentem.
Ergo ades, & caros tantisper desere saltus,
Dum sitiunt herbæ, dum candens aëre toto
Volvitur, & siccas exurit pulvis aristas.
Mox erit ut, sese torrens ubi fregerit æstus,
Atque imbri pater irriguo descenderit æther
Conjugis in gremium, ac tantos exstinxerit ignes,

Te rursum accipiant latebræ, jucundaque ruris
Inter Socraticos insumas otia libros.
Interea, te si qua tui, Remunde, sodalis
Cura tenet, repetas urbem, afflictumque revisas,
Cui caput impositis pestis premit aspera plantis,
Mollia ferrata distorquens colla catena.
Febris quinctiam totos infusa per artus
Tabentes liquido mihi pasceret igne medullas,
Ut nuper, namque hæc misero nova pestis adhæsit.
Ni medicorum artes, & corticis usus amari
Comprimerent ipsis clausum in penetralibus hostem.
Sed venias; fugiet nostro de corpore febris,
Multaque jam lento figam tibi suavia collo.

XXXIII.

DE KALENDIS MARTIIS.

Anno M. DCC. XI.

BRuma fugit, Martis festæ venêre Kalendæ,
    Solque bonum puro temperat igne diem.
Aspera mitescunt Zephyris humentibus arva,
    Fert violas udo terra benigna sinu.
Heu violas, quas non pastor, non pulcra puella
    Colliget, ornatas impedietque comas.
Sed pede robusto calcabit miles, & arma
    Figet in herboso sanguinolenta solo.
Mars ades, at bellum crudeliaque arma recondas:
    En vocat in thalamos te Cytherea suos.
Sic venias. Veniet tecum gens omnis Amorum;
    Mulciber in casses quos parat, ipse cadet.
Sed furit heu! blandæque avertitur otia pacis.
    Jam precor, in terras horrida bruma redi.

XXXIV.
AD
ANNAM FABRAM DACERII.

EXtremum hoc nobis carmen concedite, Musæ;
Quo vestræ meritos Annæ dicemus honores.
Vos, quorum assiduis illustrat nomina curis,
Callimachi manes, & puri sacra Terentî,
Plaute dicax, & Aristophanis mordacior umbra,
Permistusque rosa canentes, Teïe, capillos;
Túque etiam sceptro vatum dignate superbo;
Este boni, placidamque meis date cantibus aurem.
Ipsa autem antiquos paullum obliviscere vates,
Ne divina meos obscurent carmina versus.
Mox repetes meliora: neque obstreper hæc tibi rauco
Fistula nostra sono, & ramis appensa silebit.
Adspice triticeam messem flaventibus arvis,
Cui neque se lolium neque noxia subjicit herba,
Tantùm interjecti distingunt æquora flores.
Una hæc, Anna, tuæ est, & idonea mentis imago.
Sic natura segesque animi mollita subacti

Fert

Fert tibi robuſtas maturo tempore fruges
Floribus inſperſas, ut puro ſidera cœlo
Pura micant. Iſto nitidam ſe ſuſtulit arvo
Culta Ceres, meſſiſque operum pretioſa tuorum;
Hæc erat ubertas veterum, quos ipſa reducis
Ad ſuperos, noſtri ſanans contagia ſæcli,
Et Muſas revocans & Homerum in priſtina jura.
Pierides olim Graios fecere poëtas
Mæonida ex uno, qui divitis ubere venæ
Proluit egregios hominum, & fecunda rigavit
Semina neglectis animarum incluſa latebris.
Poſt ubi commotæ Pindi de ſedibus imis
Armorum ſonitu, & Latiarum horrore tubarum,
Victricem Auſoniam & ſaltus adiere Latinos:
Tum verò Graioſque duces ac triſte duellum
Hectoris, & fœdè laceros in pulvere crines
Cantavere ipſæ, reditumque Ithacenſis Ulyſſei.
Carmine quo capti poſuere ferocia corda
Romulidæ. Hinc animos peregrinum imbuta lepōrem
Bellica gens, coluere artes; lætique per aras
Hoſpitibus Muſis & Phœbo dona tulere.
Otia ſic pulcri ducebant Tybridis antris
Euterpe, Clioque, Thaliaque, Melpomeneque
Terpſichoreque, Eratoque, Polymniaque, Uranieque,
Calliopeque, una ante alias audita ſorores

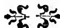
Carmina Mæonidæ docto recitare Maroni.
At gens immanis gelida descendit ab Arcto
In Latium, & bello trepidas flagrante coëgit
Velle fugam, & patriis iterum se condere silvis.
Horribiles donec populos feralis Enyo
Fontibus immisit sacris, atque otia rupit.
Ergo Roma Deas iterum formosa receptas
Constituit luco, suaque illis templa refecit,
Ex illo renovatus honos. Coluere Camenas
Felices populi. Tum Phœbi interpres Homerus
Antiquam sæclo famam instaurare perito.
Nunc ætas indocta subit. Vilescit Apollo,
Dum laudis propriæ studio decepta juventus
Doctorum antiquos avertitur æmula calles.
Non ars ingenio, non menti desit acumen;
Sed pravo insuescunt animos, rectumque perosi
Designant figmenta modis incondita miris.
Quin & compositis tradunt præcepta libellis,
Et quasi deliret ratio jam effeta, probantur.
At populus fumum & nugas miratur inanes.
Textilibus, Musæ, calathis, fragrantia serta,
Ferte rosam, & violas, & odoram adjungite myrtum,
Anna quibus frontem decoret; namque una tuetur
Jus veterum, & vestras defendit ab hostibus aras,
Arma gerens quæ vos olli tractanda dedistis.
Et gaudetis enim, Divæ, uberiusque favetis,

Aurea si vestros invisit femina saltus.
Tum proprio sexu duplices impendere curas
Vos juvat, arcanisque errantem admittere lucis,
Quò vix ulla viros ducit via. Scilicet illi
Sancta Venus, Charitesque, & Amorum innoxia turba
Sternit iter, famulaque manu ad sublimia ducit.
Pro quo Musarum hospitio, dulcique favore,
Ingreditur justo certans defendere bello
Anna Deas, gratumque animosa rependit amorem,
Donorum memor & concessæ femina palmæ.
Conditur Aonidum luco pulcherrima sedes
Devia, secretique latent sacraria Phœbi;
Silva tegit. Veris illic se cuncta figuris
Prædita miranti objiciunt; rerum undique puræ
Stant formæ circum; non quas Natura creavit,
Sive parens rerum est, sive est injusta noverca,
Sed quas Omnipotens æterno lumine mentis
Consulit impressas in se, fingitque tuendo.
Huc pauci penetrant. Cithara crinitus Apollo
Ipse ciet, quibus illa volens arcana recludat.
Admissi pinguntanimo, secumque reportant
Effigiem Pulcri liquidam & cœlestia visa.
Atque illis ubi picta pari se linea ductu
Obtulit, agnoscunt alacres, & imagine ab ipsa
Attollunt oculos, & notum exemplar adorant.

Anna patri docto, docto par, Anna, marito;
Hinc ducis formam ingenuam verumque colorem
Mæonidæ magni, propriisque coloribus æquas.
Non secùs ac solem in speculo si candida nubes
Excipit adversum, & radiis percussà figurat
Totum in se; flammis duplicata utrimque coruscant
Ora Dei: dubitant Persæ, attonitusque Sacerdos
Hæret Panchæos cui primùm incendat odores.
Sic tua divinum describit pagina vatem.
Ast aliis tanto necquicquam in lumine segnes
Caligant oculi. Qualis cum noctua lucem
Adspicit obtutu modico, & perstricta recessit.
Hanc specus & creperæ pavidam juvêre tenebræ.
Perge viris lucere facem, quà recta priorum
Continuò ad sacros divertitur orbita fontes.
Sunt aliæ quæ pensa manu volventia ducant.
Quamquam ô! si cæcas regeret prudentia mentes;
Illa mihi felix animi & præclara laborum,
Quæ tua nobilibus curis exempla secuta est.
Nam, validos quæ cruda mares ad prælia durat,
Hæc eadem naturâ bonas ipsa inserit artes
Femineo generi, studiisque ita lenibus aptat,
Ut, quocumque voces, mens haud invita sequatur.
Larga salem ac veneres ultro nascentibus addit,

Necnon & tenero prodit ſe corpore viva
Lux animi, fingitque oculos; & gratia vultu
Inſidet, ac riſu concinnat labra venuſto.
Nec feciſſe Deum pretioſa hæc vincla putandum
eſt,
Ditibus ut nodis animam vinciret inertem:
Femina conſortes inter nutrita Camenas
(Si modò concedunt mores inimicaque jura)
Emineat, noſtroſque ſibi tranſcribat honores.
Sed bona debilibus vitæ neglecta ſub annis
In vitium vertêre. Jacent corrupta premendo
Munera naturæ; nec mentibus indita puris
Flamma viget. Superant nugæ, pravique libido,
Atque amor, & vani tenet indulgentia cultûs.
Nauſeat in ſtudiis virgo, & diverſa refugit.
At non, iſta tuæ nuper lætiſſima vitæ
Spes, & amor, fato Superûm prærepta puella.
Illa quidem primæva oriens demeſſa juventa,
Ut roſa, quæ croceos auroræ aperitur ad ignes,
Ante cadit, quàm ſol medios incenderit æſtûs,
Sic lentum poſuit leto caput. Hei mihi! quan-
tum
Solamen conjuxque tuus tuque, optima, perdis!
Ut tua poſthabito volvebat ſcrinia ludo!
Quo ſtudio patriſve libros matriſve legebat
Delitias artemque notans! animæque ſagacis
Indicium lecto jam tum oſtendebat Homero!

Quantum in Telemacho, quantum Astyanacte dolebat!
Et poterat leviora sequi, fidibusque sonoris
Dædala multiplices Italûm devolvere cantus.
Heu! breve fit quodcumque juvat. Desistite, Musæ;
Vulnera mœstorum crudescunt sæva parentum:
Et fletu miseram video tabescere matrem.
Progenie duros aliâ solabere casus,
Præclarorum operum serie, quibus inclyta mater
Conceptis animo vitam nomenque dedisti.
Mox etiam illorum pulcra de stirpe videbis
Perpetuos nasci genitrix laudata nepotes,
Eximios vates & Homerò digna locutos.
Et, paribus tecum studiis quæcumque per artes
Femina victuræ perculsa cupidine famæ,
Excolet ingenium, ac Musis operata litabit.
Quippe manent fetus animæ, sincera propago.
Immortalis enim ac divino semine prægnans
Nil mortale parit. Si fetum tollere Musæ
Dignantur faciles, & vota secundat Apollo.
Hi, potior soboles nec duræ debita morti,
ANNA, tuum sublime ferent ad sidera nomen.

XXXV.

FRANCISCI SERAPHINI REGNERII

Epicedium.

Anno M. DCC. XIII.

FElix, qui placidæ perfecto tempore vitæ;
Occidit æquales inter longævus amicos!
Atque illi claudunt oculos morientis, & ora
Componunt mœsti, dicuntque novissima verba;
Ipse fugit, patrioque volens succedit Olympo.
At nos, assiduis quos vita doloribus urget,
Non immaturi terremur imagine lethi;
Nec venit in mentem, quâ nos in luce reponat
Corporis ereptos tumulo, & fallacibus umbris
Optima mors: adeò tetri contagia vasis
Divinam infuscant animam, affliguntque tegendo.
Non ita REGNERIUS, qui cùm suprema videret
Impendere sibi, morboque fatiscere corpus,
Non gemitum dedit, aut lacrymas effudit inanes,
(Tantus amor cœli!) non mentum, oculosve retorsit

Ipsius à facie mortis; sed lumine recto
Adspexit: vivâque eadem quæ voce canebat,
Implevit moriens. Nam qualis navita portum
Cùm subit, emensi post mille pericula Ponti,
Advertit proram exsultans, terramque salutat:
Haud secus optatam vitæ contingere metam
Gestiit; ac terris jam nil debere professus,
Erexit caput, & fata ad meliora recessit.

Ille tamen, si qua est vivendi vera voluptas
Felle carens omni, Divûmque simillima vitæ,
Hanc habuit fati comitem, propriáque potitus
A puero est: illi sociam se provida Pallas
Addiderat, faciles regeret quæ mentis habenas
Ad potiora vehens. Ætatem innoxius egit
Pacis amans, summisque hominum dilectus, & imis.

At non fama viri Gallorum in finibus hæsit.
Nam quà Roma caput cœlo pulcherrima tollit,
Et quá Francigenam miratur Iberia Regem,
Omnia Regnerii nomenque decusque loquentur.
Atqui discedens, æquo tam dulcia vultu,
Nec desideriis, blandâve cupidine tactus,
Tot bona deposuit; verumque exemplar honesti
Expressit vivens, & in ipsa morte beatus.

Nos miseri planctum, & justis lamenta querelis

Mista ciemus, & uberibus flent lumina rivis.
Ecquis enim, cari mœrens ad busta sodalis,
Exilium hoc vitæ, ac viduos non lugeat annos
Qui superant, dum nos Divûm implorata potestas
Reddiderit nobis, eademque ad fata vocarit?
Suave dolor, lentoque juvat marcescere luctu.
Talia volvebam, & turbatâ mente ferebar,
Si mœrorem animi possem lenire dolendo;
Cùm subitò gravidas nimbis allapsa per auras
Adstitit Uranie doctarum prima sororum,
Vincta comam, fuscâque humeros circumdata pallâ,
Funereamque gerens dextrâ languente cupressum.
Pone modum, dixit, lacrymis, & comprime questus.
Ipse jubet, qui vos alto jam spectat Olympo
Regnerius, nectarque ipso de flumine potans,
Corrumpi vano prohibet sua gaudia luctu.
Et nos dilecto cineri, mœstissima turba,
Et violas Musæ, & ferrugineos hyacinthos
Misimus inferias, fletûque rigavimus urnam.
Vos moniti servate viam, quâ victor ad astra
Ætherio nitens curru, & cælestibus alis
Evasit; vitæque malis exercita virtus
Vestra per hanc agili sese ferat æmula pennâ.
Ipsa canam. Præcepta illum divina sequente

Claravit pietas, homines quæ mentibus unà
Adjungit superis, & eodem fine coërcet
Mirantes pariter non enarrabile numen.
Nec patriam tanto quisquam dilexit amore:
Ille licet Romæ, vel claris natus Athenis,
Laudato memores impleri nomine fastos.
Hinc Regem ut caneret, Regisque ingentia facta,
Ora sibi centum, ac vocem voluisset aënam.
Omnibus hinc linguis (quis enim modus?) omnibus illum
Cantavit numeris; & in auro carmina cælans,
Regem ubi porrectâ Victoria fronde coronat,
Vitam operi, pretiumque dedit. Mirabitur ætas
Postera; & hæc fulvo dicet potiora metallo.
Quin etiam oppressus fatis, lethoque propinquus,
Qualis olor liquidi moriens ad stagna Caystri,
Illius in laudes condebat nobile carmen,
Carmen cui Musæ, cui pulcher plausit Apollo,
Quo captus rapidos requievit Sequana cursus.
Idem, si qua mora est vestris illata triumphis,
Ille quidem ingemuit, sed spem discrimine ab ipso
Arripuit, Regi fidens, & fortibus armis
Audacis populi; nec spe delusus inani est.
Pro tali obsequio, quo non acceptius ullum
Cælicolis, merces illi justissima venit.

Namque datos ævi cùm jam prope clauderet annos,
Fila gravi fuſo volventibus ultima Parcis
Injecêre moram Superi, ut florere videret
Victricem bello patriam. Tum Juppiter addit:
Necte novam Regi laurum, divine poëta,
Et lauro ſubnecte oleam: Victoria pacem
Læta feret: bellique omnis niſi flamma reſidat,
Rex fera Germani diſtringet cornua Rheni.
Dixit, & ad fortes detorſit lumina Gallos.

Adde ſagacem animam, & vigiles ad publica curas;
Præcipuè Roma in media, cùm barbara monſtra,
Corſica gens ferro Legatum invaſit & igni,
Auſa nefas immane, ſacrataque jura reſolvit:
Cùm pia ad infandos expavit Roma furores,
Et ſcelus ipſe Alpes, ipſe horruit Apenninus.
Tum res conſiliis acrique labore juvabat,
(Grande miniſterium) & quæ deinde retexuit acta
Callidus, & ſapiens, atque omni tranſdidit ævo
Pro majeſtate Imperii, ſceptriſque tuendis.

Nec minor ingenii virtus, hebetandaque nullo
Pondere mens; duci facilis quacumque moveret.
Ipſa manu artifici ſolers natura creârat
Egregium caput, & magnæ penetralia mentis.
Ne vel continuo terreni carceris uſu

Particulâ hæc pura libata ex ætheris aura
Contraheret vitium, aut senio tardante jaceret.
Pulcrum autem assiduè meditans, de fomite mentis
Abstrusum extuderat, Musisque sacraverat ignem.
Hic ego te, florens Gallorum Academia, testor,
Magnis clara viris, & magni Regis amore.
Dicite, nostis enim, atque aliis memorare juvabit,
Ut sacra perpetuus curârit vestra Sacerdos:
Ut vestro ex adyto populis responsa profatus
Æquarit paribus quæsita oracula verbis.
Hic reserans vestræ secreta recondita linguæ,
Septâ prius tenebris, ac multiplici labyrintho,
Extulit in lucem: ut qui dudum inoleverat error
Naturæ vitio, ac perverso more loquendi,
Cederet, ac justâ verum peteretur ab arte.
Tum sacer eloquio mystes * quæ fudit Ibero,
Francigenis vix nota prius, communia fecit,
Interpres non arte minor, non lumine dispar.
Omnibus ille adeo in scriptis quæ plura polivit
Aut suus, aut aliena sequens, nusquam utile dulci
Sejunxit, proprio concinnans cuncta lepôre;

* *Alphonsus Rodriguez, S. J.*

Scribendique idem, ac virtutis idoneus auctor.
Nota loquor: natum dicas ad Tybridis undam
Romanum, Tuſcumve ſacer quà defluit Arnus;
Tantus in ore lepos Italo cùm carmina verſu
Culta ſenis Teï, ac numeris æquata figurat.
Tam clarâ ſonat arma tubâ, cum grandia vertit
Mæonidæ, paribuſque modis fera bella canenti
Accinit, & rapido devolvit verba furore.
Et niſi jam Dantes, & notus amore Petrarcha,
Et Caſa, & Eoï Torquatus buccina belli,
Delicias, & opes linguæ, vireſque probaſſent,
Totum id Regnerii poterant oſtendere chartæ.
Illic lingua Italûm magnis non diſſona rebus
Arma fremit: dulces eadem jucunda libellos
Garrit, & infracto modulatur blanda ſuſurro.
Hinc illum adſcripſit celebri Florentia cœtu,
Cui labor eloquii purum ſervare colorem.
Olli inter ſeſe verſantes publica verba
Explorant, praviſque legunt ſincera repulſis.
Qualis triticeum ſecernit machina florem
Furfuribus longe excuſſis, vilique farina,
Impoſita dum farra mola compreſſa teruntur.
Et, ſi tanta ſui gravibus ſermonis Iberis
Cura foret, lectique viri, doctuſque Senatus
Concilium ſummis linguæ de rebus haberent,
Inter grandiloquos meruit conſidere Patres,

Nam Latium vetus, ac veteres complexus Athenas,
Spernere jure suo quamquam ille recentia posset,
Hæc tamen haud parvo tenuit quæsita labore.
Sensisti quàm comis erat, quàm fidus amicis;
Arcanumque premens quâ relligione taceret:
Afflictos ut sæpe homines in rebus acerbis
Consilio erigeret bonus, alloquioque bearet,
Utilis & sanis, & mentibus utilis ægris.
Hactenus hæc. Imitare virum, longèque tuendo
Præsentem sequere, ac vera virtute parenta.
Hæc demum inferiæ dulces, hæc munera sunto.
Talibus Uranie dictis, ac numine blando
Instantem emovit curam, atque adversa refugit
Ad superos: ubi cælum illi labentibus astris
Temperat expressum concordi murmure carmen,
Illa regit certos æterno fœdere motus.
Sancte senex, primis colui quem semper ab annis,
Qui me dilexti juvenem, quo tempore primum
Lenta per Aonios posui vestigia calles:
Si qua mihi laus vera, tuum est. Tu cardine verso
Ipse manu, vestri suspensum in limine templi,
In delubra Deûm, atque oculis loca tecta profanis
Duxisti, & firma titubantem in sede locasti.

Pro quo susceptus meus hic labor. Hoc tibi munus
Sacrum rite fero, téque hoc ego funere dono,
Versibus heu! repetita inter suspiria natis.
Tu mihi, ceu fido sobolem commendat amico
Præreptus fato genitor, sic morte sub ipsa
Divini fœtum ingenii, prolemque beatam *
Commendans, monumenta tui victura dedisti.
Dulces relliquiæ, magnumque in nomen ituræ,
Non ego vos patriæ votis, non gentibus ullis
Invideam. Domini laudes, famamque recentem
Spargetis latè, vivumque per ora feretis.
Interea salve merito lux addite cœlo,
Extremumque vale, ac placido nos adspice vultu,

* *Tullii libros quinque* de finibus bonorum & malorum, *quos Regnerius Gallicos ex Latinis fecerat, Prodierunt anno 1721.*

XXXVI.

VOTUM MUSIS

ἀποτροπαῖον.

Kal. Jan. M. DCC. XIV.

JAnus omine non bono recludit
Annum. namque liber novis Kalendis
Prodit, quo meus heu! sodalis ille,
* Fama nobilis & sonante plectro,
Furcillis agit, ô dei, deæque!
Pindo præcipitem optimum poëtam
Homerum. neque id, ut putare posses,
Joco, sed studio usque pertinaci.
Quod ne nos teneat scelus nefasque,
Sic votum fiet omnibus Camænis.
Divinæ Iliadis vovemus ambo
Toto hoc curriculo recentis anni,
Remundus, Fraguerusque, lectitare
Mille carmina singulis diebus.

* *Antonius Houdart de la Motte.*

XXXVII.

XXXVII.

NICOLAO REMUNDO,

Ut, omissis severioribus studiis, ad defendendum Homerum accedat.

Ergo aliquis vestri speciem deformat Homeri?
Tu cessas, neque adhuc pugnæ succedis honestæ,
Aonidum spreta pro majestate Dearum?
At non ille domi, patriam dum verteret hostis,
Lenta Syracosius condebat tempora civis
Dulcibus in studiis & veri unius amore.
Ipse sed auxilio noctemque diemque volabat
Oppositus, qua parte ferox incendia miles
Volveret, aut fractos quassaret machina muros.
Ipse manum assiduè ferro contisque terebat,
Publica privatæ præponens commoda paci.
Huc ades, Aonidumque arcem & sacraria nota
Tutatus, refer ingenti jam victor Homero
Ereptam ambrosio capiti, Remunde, coronam.
Si non te liquido pavissent melle Camenæ,
Exceptum gremio puerum & felicibus ulnis,
Forsitan à tali posses abstere bello.
At nunc quòd studiis & claro nomine fulges,

A te pro donis, pro dulcis amore juventæ,
Pierides, Thamyrim contra & deliria vulgi,
Ingenii florentis opes atque arma reposcunt.
Mox erit ut, cari repetens arcana Lycæi,
Ultra sidereos ignes, & candida cæli
Templa feras oculos, & ad exemplaria visûs
Admoveas divina, Deique abstrusa requiras:
Unde malum: humanæ quæ libertatis origo,
Quis modus: an certos alternet regula motus
Mentibus in nostris, ubi motus corpore ab ipso
Exsistunt, versoque vicissim examine cedant
Corporaque & mentes præfixis legibus apta,
Leibnitii quod sancta tui sententia ponit.
Tu lucem immensam & Pulcri modò desere fontem,
Desere, & ad cæcas morientûm allabere sedes,
Antrum obscurum, ingens, ubi Veri futilis umbra
Attonitas cassa deludit imagine mentes:
Et pretiosa tamen miseris mortalibus umbra.
Hìc palmam antiquo reddes & nomen Homero,
Quà potis est ipsam sapiens laudare poësim,
Effigies rerum, atque evanida visa sequentem.
Hìc Thamyrim elatum plausu & popularibus auris
Erudiens, veri docilem ad meliora reflectes.
Ille tibi, Musis olim quandoque litabit,
Et laudem eximiam, & meritos persolvet honores.

GOTHOFREDI GULIELMI
LEIBNITSII
NICOLAO REMUNDO,

Ut pro Homero Platonem curet; & novo Maroni Fraguerio, ut majora canat,

EPISTOLA.

Virgilius Gallus Graïo succurrit Homero
Carmine mirifico, quo se Fraguerius acer
Extulit, & doctos in Dardana suscitat arma.
Ad clypeum talem Phrygiæ per inane phalanges
Ingenti tremuêre metu: pars vertere terga,
Ut quondam caput ipse Paris: pars tollere vocem
Exiguam, inceptus clamor frustratur hiantes:
Invictusque suo cum vate triumphat Achilles,
Nec telis, Remunde, tuis ille indiget ultra.
Majus opus præclare moves: sunt altera bella,
Bella tua peragenda manu: sapientia vestram
Poscit opem, divi gladio succincta Platonis.
Cæcus eam ex antro ingenti tenebrisque profundis
Infestat, diramque exhalat in astra mephitim,

Flammarumque globos fumo confundit opaco.
Hinc varia scelerum facies mortalibus agris
Irrepunt, inopesque Dei terrestria mentes
Sola petunt: latet, aut patitur pro crimine virtus.
Tu vero Herculeos castus, Vulcaniaque arma
Indue, Lernaa feriens capita arduus hydra.
Tum specus ut pateat, disjecta repagula solve,
Et tenebris immitte diem. Fugientia monstra
Errorum, Fraudumque, & Tartara clausa videbis:
Calestes contra Formas fulgere per orbem,
Ambrosiaque animas & puro nectare pasci.
In cantus divina novos Polyhymnia surgens,
FRAGUERI, *tua plectra vocat; tibi sanctus Apollo*
Parnassi melioris opes, jugáque edita credit.
Conferat haud tibi se Lucretius, Aoniusque *
Infelix. unus poterit se tollere contra
Oppositos tibi, Lucreti, recludere fontes
Nuper purpurea redimitus † *tempora mitra;*
Festinetque utinam prodire in luminis auras!
Conspirat tamen hic nobis, captisque favebit.
Tolle caput mundana supra, quà maximus auctor
Ex centro radios in terram & sidera mittit;
Et nostris ostende oculis de lumine lumen,
Exemplumque Dei mentes, animataque cuncta,
Atque anima in quavis clausi fata omnia mundi.

* Palearius. † Cardinalis Poliniacus.

Nec præter Monadas quicquam subsistere fixum,
Et Monadum harmoniam, qua nullum expressius audet
Omnipotentis opus celebrare creantis honorem.
Hinc leges, Natura, tua, finesque supremi
Consilii, nihil ut melius tibi fingere fas sit.
Nec Bonitas plus quam Sapientia crescere possit,
Et causa efficiens finali profluat ortu.
Corporea ô Atomi fugite hinc, Elementaque frustra
Credita: particula in minima micat integer orbis:
Nullum materies patitur cahos: organa cunctis
Indita, & ornatu nihil aut noscente vacavit.
Et rector Deus est, respublicaque optima mundi,
Præmiaque & pœnæ nascuntur ab actibus ipsis.
Quicquid in atheria pulcrum tibi finxeris aula,
Res est vota super: tanta hinc fiducia sanctis,
Tantus amor, tam cana fides, tam pura voluptas.
Aspice, Fragueri, quàm te divina canentem
Materia exspectet, quantus tibi vertitur orbis.
Jamque animas video se dedere carmine captas
Suavisono, veróque ardore assurgere in astra.
Majores sperare nequit tua Musa triumphos.

XXXVIII.

AD GOTHOFREDUM GULIELMUM
LEIBNITSIUM.

Responsio ad superiorem epistolam.

Corpora, Leibnitsi, divinas noxia mentes
Tardant, & parvo subigunt insistere giro.
Ut neque terreni fines transcendere mundi,
Aut rapidis valeant ad cælum evadere pennis.
Ergo alii patriæ leges perplexaque jura
Exquirunt. alius medicas accingitur artes.
Æthera vestigant multi, signisque notatis
Intendunt pelago cursus, & cærula verrunt.
Quid leviora sequar? dulces amat ille Camenas
Hic veterum insudat chartis, acrique labore
Consulit & saxum, & triplici signata metallo.
Hoc spatio plerumque homines natura coërcet.
Pauci adeo ætheria succensi pectora flamma
Altiùs emergunt, & veri quidquid ubique est
Arripuêre. suos vix explicat una volatus
Vivida de multis anima, & succedit olympo,
Unde genus ducit. licet illuc tota feratur

Sponte sua. qualis nido derepta columba,
Quam puer imbelli luctantem claudit hibisco,
Ingemit, & caros adspectat mœsta penates:
Claustra tenent, lentoque sedet captiva cubili.
His tua te vinclis obnixum industria solvit.
Et quamquam infra te positas non despicis artes,
Alta tenes, agilique vehens ad candida curru
Templa Deûm, immensi spectas miracula cæli.
Hanc tibi Pythagoras, & nomina magna, Melissus,
Parmenidesque, Platoque viam fecere priores,
Magnorum artifices operum, populisque regendis
Clari omnes, quorum assiduo vestigia passu
Certa premis, nivea præcingens tempora vitta.
Mens arcana Dei per te & sapientia nobis
Tota patet. rerum ignotas tu numine in ipso
Scrutatus caussas aperis, perfectaque monstras
Omnia, nec culpæ esse locum, quamquam optima sæpe
Culpatur ficta vitii sub imagine virtus.
Namque ultro, servire sibi dum plurima cogunt,
Se mundi partem exiguam præponere mundo
Adsuescunt homines; & si quid labis in illo
Deprendisse putant, aut si levis officit umbra,
Auctori vertunt vitio: neque protinus omnia
Apta situ opposito melius commissa fatentur.
Scilicet errorem hunc ima ab radice revellis,

At ſuperant Graïo monades tibi nomine dictæ,
Argumentum ingens, & magnæ lucis origo,
Si modò diſcuſſa pateant caliginis aura.
Hactenus ex illa radios lucemque malignam
Hauſimus: Eoüm veluti cum nubila ſolem
Nec totum occultant, nec totum evicta recludunt,
Tranſverſi erumpunt ignes. Luctantibus aude
Ingenuum retegens oculis præpandere lumen,
Et jubare exſerto miſtas depelle tenebras.

Adſpice purpureo disjectum à Præſule monſtrum,
Democriti prolem infauſtam, quem lentus alumnum
Pavit Cecropia recubans Epicurus in umbra;
Poſt autem Aonia pinxit Lucretius arte,
Adjecitque leporem, & non innoxia verba:
Stultitiam veræ larva rationis inumbrans.
Hanc idem eliſit peſtem, qui deinde furentes
* Europæ populos æterna pace revinxit,
Formoſam duplici frontem velatus oliva.

Ecce, jugis errans nitidi Remundus Hymetti
Flectit iter qua parte vocas, floreſque. Platonis
Carpit apum ritu, & condit cæleſtia mella,
Exitium tetris animi latura venenis.
Ille quidem hoc meditans, & Pulcri percitus œſtro,

* *Melchior Cardinalis Polinianus.*

Delicias

Delicias juvenum ac florentes negligit annos;
Virtutemque ab ea solers effingere forma
Socrate quam Phædrus quondam ostendente videbat,
Emicat, inque suos gaudet transfundere mores,
Felix & studiis, totius & ordine vitæ.
Hic ego, quem longi cruciat vis improba morbi,
Ut potero, florésque legam nectamque coronas.
Dumque alii Pæana canent, ego simplice Musa
Exiguum in vestros deducam carmen honores.
At chorus Aonidum justo te carmine dicet
Felicis lumen patriæ, qui pluribus unus
Principibus curas & docto dividis orbi:
Unde Italûm genus, & Celtæ, extremique Britanni
Sæpe suos lavêre tuis de fontibus hortos:
Nec magis illustri per gentes nomine fertur
Ille Syracosiæ civis mora longa ruinæ;
Aut qui mobilibus pennis ac præpere nisu
Instruxit lignum, & volucrem dedit esse columbam.

XXXIX.

AD JOSEPHUM OLIVETÆUM.

QUòd te frigida perculit gravedo,
Quòd tuſſis quatit inquieta pectus,
* Thuleri, doleo. At diu ſilentem
Quòd vis morbida ſuſcitat Camenam,
Verſus ut facias Tibullianos,
Id verò mihi proſperum videtur,
Sic, ut hoc precio velim paciſci
Muſas tam faciles, ut eleganti
Poſſem carmine te remunerari.
Quòd ſi depoſito mali veterno,
Cis flumen properes, domumque noſtram
Actutum venias: ibi jocoſa
Te mulcebimus adlocutione,
Non magni laris ignibus calentem.
Quin & cœnula te manet, merumque
Quali vinitor, Æduis in agris,
Ætatem pater irrigat Baroſus. †

* OLIVETÆUS gentile nomen ac paternum: THULERIUS, ab avunculo cum ſubſtituta hæreditate tranſcriptum.

† Vide Lexicon Burgundicum Bernardi Monetæ.

XL.

AD AURORAM.

CUrru gemmea lucido
Incedit roseis acta jugalibus
Aurora, & varium jubar
Latè perpetuis explicat ignibus.
Hìc tu Tethyos in sinu,
Titan, necte moras, mitior adspici
Dum lux irrigat aëra,
Et mistis hilarat cuncta coloribus.
Tali lumine divites
Vestit, credo equidem, Juppiter insulas,
Secretosque pios; quibus
Mulcet pectora Socrates,
Et mystes Plato Socratis.
Qui te, Diva, thoro conditus intimo
Surgentem adspicere abnuit,
Ille Orci tenebras & specus horridum,
Æternum miser accolat.
At qui te, viduo mane cubiculo,
Excitus propere videt
Fulgentem, assiduè Daphnis obambulet
Felix Elysias domos,
Daphnis *præsidium & d lce decus meum.*

XLI.

AD ANDREAM DACERIUM.

DE OBITU

ANNÆ FABRÆ

Conjugis.

ELEGIA.

VIvit amata tibi, noſtris jam libera curis,
Nec timet humanas ampliùs Anna vices.
Tu gemis erepta merens uxore maritus;
Cernis & in tota nil niſi triſte domo.
Non ſic Eurydicen ploravit flebilis Orpheus
Bis raptam ſtygia trans vada furva rate.
Tu gemis. Anna tuo fruitur, jam Diva, dolore,
Et lacrimis gaudet nobilitata tuis.
Non tamen ut ſolitæ corrumpas munia vitæ;
Aut ſtilus è dextra languidiore cadat.
Namque, ubi deſertum fletu ſatiaris amorem,
Senſeris & viduos lentiùs ire dies;
Te jubet ipſa modum facere, ac, merore ſoluto,
Tædia non longæ ferre moleſta viæ.
Scilicet ad metam propere veniemus eamdem,
Noſter & admiſſis uritur axis equis.

Quod superest ævi Musis tradamus ; & ipsa
Constet mutando nostra labore quies.
Hæc ratio vitæ vobis, hic temporis usus.
Musarum in castris & vir & uxor erant.
Anna, colu positâ, Graiorum scripta terebat;
Aut factum prælo docta parabat opus.
Te stilus, aut vigili curâ relegenda juvabat
Humida compositis pagina facta notis.
Unde tot ad seros ibunt monumenta nepotes,
Majus & ex vobis Gallia nomen habet.
Qui prius ignotam mortalibus extudit artem,
Exprimitur totus quâ simul arte liber,
Milliaque ex una ducens exempla tabella,
Proposuit cunctis adspicienda locis,
Is leto eripuit nos nostraque, & omne per ævum
Doctrinæ faciles fecit habere vias.
Namque olim, si quid scripsisset idoneus auctor,
Utile quod nobis, eximiumve foret,
Sæpe recens, charta fragili pereunte, peribat,
Aut longa in plutei nocte jacebat iners.
Vestra sed æternis clarescet gloria libris,
Totus & ex illis doctior orbis erit.
Felix conjugio, DACERI, cui nobilis uxor
Adjiciat famæ lumina tanta suæ!
Et nunc Elysium tenet, atque insignibus um-
bris
Mista, pios ornat, dignior umbra, choros.

Cui, simul ut virides intravit candida lucos,
Obvia fit passis pulcra puella comis,
Filia, quæ prima nuper demessa juventa,
Fletibus assiduis causa perennis erat.
Venisti, genitrix carissima, dixit; & illi
Lacrima gemmatâ multa fluebat aquâ.
Stant animæ circùm, quæ dum pietate moventur
Virginis, & sanctæ gaudia matris amant,
Vicino egreditur saltu præstantis Homeri
Placato species æquiparanda Jovi.
Dextra gerit sceptrum. Velantur tempora lauro.
Tota subit vatum ponè secuta cohors.
Hæc est Anna laborum, inquit, tutela meorum,
Anna comes famæ subsidiumque meæ.
Quod vici regnoque, tuum est, nec Zoilus ultra
Nomen ab opprobrio quæret inane meo.
Tu veri custos, rectæ tu regula mentis;
Et sapit ingenio Gallia tota tuo.
Dixit. At illa pedem spatiis felicibus infert,
Atque amat herbosis lenta sedere thoris.
Accedunt comites, natæ melioribus annis,
Nomina vel summis invidiosa viris.
Sed neque eam Sappho tantùm, neque docta Corinna,
Andromache quantùm Penelopeque juvant.

XLII.

JOS. OLIVETÆO

Rusticanti in Algia.

REm jocosam! sic delirat Remundus noster, ut nihil supra. Ex quo reversus est Londino, vix quidquam nisi de amoribus suis loquitur. Qui sint isti amores, tu cognosces ex Propertianis versibus, quos in eam rem εἰρωνικῶς scripsi, & ad te mitto. Ipse etiam, ut probe nosti, ἐρωτικόν τι ex persona Cornelii Galli cecinit Huetius ὁ μακαρίτης. De Mopso edendo nihil hactenus certi. Absurdum scilicet videtur negotiis hominem & litibus implicatum talibus implicari seu nugis seu deliciis. Utinam hîc adesses, qui & dubitationem tolleres, & laborem. Vale, & me amantissimum tui ama. Memineris multa minatum te, *si vacuum tepido cepisset villula tecto*. Itaque commota est peregrinationis tuæ magna expectatio. Iterum vale. Ego sanè non valeo: quem si valere vis, scribas sæpiusculè, imò sæpissime: in literis enim tuis acquiesco. Nemo venit huc, qui salutem tibi plurimam non dicat. Parisiis, IV. Id. Octob. M. DCC. XX.

REMUNDUS

de Maria sua.

NUlla est quam nostræ possit conferre Mariæ
Inclyta formosis Anglia virginibus.
Huic neque pulcra Corinna, neque Aonidum æmula Sappho,
Nec doctor magni Socratis Aspasia
Præripiat primum ingenii vel frontis honorem.
Et bona tot nostris sunt procul ex oculis!
O! mihi quàm libeat fluctus tranare Britannos,
Cernere & undosi littoribus Thamesis
Candida cum sociis nudatam pectora Nymphis;
Seu lavet, aut violis impleat illa sinum.
Illam de latebra tacitus mirarer opaca.
Phæacum umbrosa qualiter è silüa
Alcinoï natam latitans adspexit Ulysses,
Ignorans hominem conspiceretne Deam,
Cujus ut ingenio paullum oblectata puella
Restitit, alterno garrula colloquio,
Primula secretæ concepit semina flammæ,
Ignoti meditans gaudia conjugii.
Felix Nausicaë, felix Ithacensis Ulysses,
Si facilis voto scisset uterque frui!
Certè ego progressus latebra, genibusque volutus
(Debita sit vitæ lux, precor, ista meæ)

Atque inter lacrymas, inter ſuſpiria ſupplex,
Poſſim vel ſaxi frangere duritiem.
Illa quidem fugeret primò, ſed victa rediret,
Formoſas humili porrigeretque manus.
His me paſcit Amor: quæ nocte dieque revolvens,
Perditus heu! caſſis ludor imaginibus.

XLIII.

REMUNDO XENIA

Anno M. DCC. XXI.

QUid faciam ut dulci perſolvam munus amico,
Cùm novus integros impulit annus equos?
Diva, mone, dixi. Dicenti pulcra Thalia,
En, quæ poſcis, habet munera Pindus, ait.
Et tibi fas noſtros etiamnum errare per hortos,
Ac deſueta tibi per loca ferre pedem.
Tu potes, è multis, puros ibi carpere flores,
Unde ſeni Teïo ſerta legebat Amor.
Eſt pallens viola, & ferruginei hyacinthi,
Et roſa conſtructis injicienda thoris.
Eſt myrtus, dilecta Deæ, quæ tædia mulcet,
Ac miſta curas diluit ambroſia.
Hìc ego: Amatori ſint hæc aptiſſima dona;
Sed meus ille aliud quod meditetur, habet.

Tum Dea: Sunt lauri, tibi quas defringere fas est,
Doctus ut æternâ tempora fronde tegat.
Hac Mæcenatem nostri cinxere poetæ,
Sed quercum lauris implicuere suis.
Nam laude ingenii, doctorum antistes; at idem
Principis eximio clarus honore fuit.
Civicaque ut doctis miscebat commoda curis,
Non minùs Augusto quàm mihi carus erat.
* Cujus & ad solium reges regumque ministros
Sistebat domino pignora magna suo.
Utque pari florere vides virtute Remundum,
Sic illi à nobis par decus omne venit.
Dixit, & intextam duplici de fronde coronam,
Unam ad te Charitum quæ ferat, ire jubet.

* *Remundus per id temporis erat Admissionalis, ut aiunt, Legatorum ad Regem Christianissimum.*

X L V.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΚΟΝ.

SI possem numeros Catullianos
Musa vincere delicatiori,
Si Teï senis ebrii leporem;
Huc totum Charitum chorum advocarem,
Ut pro munere te tuo, facetis

Ultro verſiculis remunerarer.
Nam vinum mihi, non Maronianum,
At longè melius Maroniano,
Uvæ progeniem dediſti Iberæ.
Quid dico, mihi? non mihi, at Remundo,
Sed quod reddiderit mihi Remundum,
Hoc eſt, me mihi: qui malo jacentis
Illius mage quàm meo dolerem.
Ad vinum redeo. mihi videtur
Mores ingenio tuos referre.
Nam ſuave eſt ſimul eleganſque vinum,
Sic venas habili fovens calore,
Ut mentes facili capis loquela.
Et eſt principibus viris amicum,
Ut es principibus viris amicus.
Nec menſas modò, ſed cubiculorum
Servat, quod facis, intimos receſſus,
Ut ſemper pateat, bonumque in horas
Donet conſilium. Venuſte, rides,
Cùm te perſimilem vides Lyæo.
Ride: vera tamen bonæ canentem
Laudabunt Charites: ſuperque menſa
Noſtra hæc, ad ſonitum lyræ, nigranti
Pingent carmina non inepta vino.

XLV.

AD REMUNDUM.

De seipso.

JAm neque me docti comitem, Remunde, Catulli
    Aoniis mistum ludere virginibus
Vita sinit; neque Mæonii vestigia vatis
    Certantem Ausonio insistere Virgilio.
Una sed austeri rursum præcepta Platonis,
    Ut, solvens animam à sensibus omnivolis,
Gaudeam ei paullatim alacres succrescere plumas,
    Quale solet diæ remigium esse aquilæ.
Illo fretus, in ætherio me fornice sistam,
    Concilium ut constat δαίμοσιν ἰσοθέοις.
Aspiciamque Bonum Pulcri caput, unde supernè
    Defluit in terras sancta Δικαιοσύνη.
Illuc te, Remunde, voco. Tanto altior ibis,
    Ex isto quantum carcere detrahitur.
Hei mihi! quàm duro facta est mihi plumbea morbo
    Vis animæ, liquidis debita sideribus!

XLVI.

Jocosa indignatio adversus Anglos Lutetiæ hyemantes anno 1721, quòd Remundum elegantia atque urbanitate captum sic tenerent, ut eum rariùs videret.

IMportunæ animæ, feri Britanni,
Excetræ trucibus pares molossis,
Nunquámne in patrias reditis oras,
Ut isto exsulio levetis orbem,
Quem totum inficitis peregrinando,
Pestis, prodigiumque, belluæque,
Et nullis scelera expianda sacris?
Illic spiritus ater & venenum
Pulcrè vos alit, & sale ulcerosos
Pulmones fricat, ut decet: reditque
Ad fuligineas remissus auras
Aër spurcitiæque, Tetricæque,
Unde copia cogitationum
Dirarum caput ebrium subibit,
Sic, ut tædia vos & acre virus
Justæ maceret ægrimoniæ:
Et mox frangere vos gulam subactos
Cognatis canibus dabit vorandos,
Qui meum eripitis mihi Remundum.

XLVII.

WATEAVI PICTORIS

EPITAPHIUM.

SI te Picturæ ſtudium, ſi candida virtus
Tangit, & ætatis gloria vera tuæ;
Pictoris Belgæ Wateavi nobile buſtum,
Quiſquis ades, madidis aſpice luminibus.
Quo ſincera modo dat ſe natura videndam,
Sic ſtuduit docili pingere cuncta manu.
Talis Apellæos diſtinxit forma labores,
Neſcia mentitum quærere forma decus.
Ergo non veterum tabulas aut ſigna ſecutus,
Prætulit ingenuum, quod ſibi fecit, iter.
Felix & pueros & molles ponere Nymphas,
Corpora quæ Charites & Venus ipſa probet.
Quin & cum noſtro veſtitas more figuras
Egregium raræ pingeret artis opus,
Gratia pingenti radium formoſa regebat,
Stabat & inſueto capta lepore Venus.
Rura etiam, lucoſque Deûm, nemorumque latebras
Solerti facilis compoſuiſſe modo.
Arcadiæ ſaltus, rorantiaque antra putares,
Et loca ſylvicolis trita videre Deis.

Virtutum ſpecie purâ, vitæque colore
    Simplice, quàm pulcrâ clarior arte fuit.
Hic ſeptem ſpatio luſtrorum anniſque duobus
    Exhauſit vitæ tempora curta ſuæ.
Mens apprima ſagax, vitioſo in corpore vires
    Infirmæ, longi cauſa fuere mali.
Pulmonumque lues inviſa tabe peremit,
    Cui dederat mœſtos ſæpius ire dies.
In tabulis vivax, in caris vivit amicis
    Qui ſibi præreptum nocte dieque dolent;
E quibus unus ei titulum hunc in ſede remota
    Fixit, ut æternæ pignus amicitiæ.

XLVIII.

AD SOMNUM.

Benigne Somne, delicate Somnule,
Levaſſe blandus anxiam ægritudinem,
Modis tuliſſe gratias ïambicis
Tibi poëta deditus pares velim,
Suſurrus ut nec ipſe ſibilo levi
Levem crepante ſuſcitet moleſtiam.

LII.

AD NICOLAUM GEDOYNUM.

ESt mihi Burgundis expreſſum nectar ab uvis,
Eſt mihi Campani grata ſaliva meri;
Et glacies vini lena : atque ſalacibus herbis
Inſperſum, denſo cum ſalis imbre, piper.
Eſt oleum antiquis miſſum mihi munus Athenis,
Et nive pura magis candidiorque ceres.
Eſt agni femur, & lactucæ in jure natantes,
Atque Cytheriaco nata columba jugo.
Hæc eſt ſimplicitas noſtri mundiſſima victûs,
Libera, divitibus nec ſatis apta viris.
At tu, ſi facilem non aſpernabere cœnam,
Immenſas regum deſpiciemus opes.

L.

L.

MOPSUS,

SIVE.

SCHOLA PLATONICA

De Hominis perfectione.

LECTORI.

Visum est operæ precium exponere quousque progressa sit apud veteres disciplina quæ moralis à Cicerone dicitur. Veteres dico qui Christum Dominum tempore præcesserunt. Petendum id omnino fuit ex Platone, qui & sua fecit quæ erant priorum, & adjecit propria, atque in iis concinnandis tanta cum laude versatus est, nihil ut dictum in eo genere postea fuerit quod non ille plenius ac melius explicatum habeat. Nihil hîc ferè nisi ab illo, quod & facilè agnoscent ii qui Platonem triverint,

& adjectis aliquando notulis indicabo. Inducitur ergo, ipsa Christi Domini ætate, Mopsus Atheniensis senex è disciplina Platonis, qui juvenem tralatitia illa de miseriis hominum deplorantem doceat qua ratione & via vir bonus evadat, &, quod à virtute separari non potest, in hac & futura post mortem vita beatissimus: id nempe confici cognitione tum Dei tum sui, unde constet, ut ad Deum animam, sic ad animam cetera esse referenda. His vero præceptis bene præparatum juvenem facile postea fuit, adjuvante Deo, divinitatem Evangelii ex prædicatione Pauli agnoscere. Hoc autem homine Christiano dignum existimavi, si è tenebris hominem ethnicum sub aurora quadam rationis ad clarissimam Evangelii lucem perduceret. Rectè Michaël ille Hospitalius Franciæ Cancellarius, in epistola ad Vidum Fabrum:

Nam simul explosis placuerunt seria ludis,
Socratici praesto mihi sunt schola docta Platonis,
Una prius divisa locis, & deinde magistris;
Paulus & his valdè melior, quique ejus alumni
Libris ostendêre suis incognitus antè
Qui Deus, & qua sit nobis pietate colendus.

Opus ipsum *scholam* inscripsi *Platonicam*, quòd in eo Mopsus scholam seu sententiam

Platonis explicet de hominis perfectione; faciatque id interrogatus, quod cum in Tusculanó suo facere profitebatur M.T. Cicero, scholas aïebat habere se more Græcorum. Quis enim universam scholæ Platonicæ doctrinam uno vel longissimo poëmate complectatur? Ut autem ea versibus polirem, fecit materiæ tristitia quædam & severitas, quæ erat minuenda; sed ut elegiacis potiùs quàm heroïcis, qui & aptiores fuissent & habuissent plus dignitatis, fortuna id accidit, cùm recens ab elegia quadam animum qui erat in cursu ad hæc appellerem, neque tam longam ῥῆσιν meditarer. Nam cùm inter scribendum nasceretur unum ex alio, longè prolixius poëma elegiacum extitit quàm initio designaveram. Quamquam video veteres ἠθικὰ sua versibus plerumque elegiacis, iisque permultis, conclusisse; quo genere etiam usus est Dionysius Petavius cùm Ecclesiasten Græcè verteret. Atque hic est hujusce opusculi scopus, hæc ratio; unde si quid etiam comparatione ethnicorum pigeat sui Christianos ac pudeat, bene locatam atque utiliter operam nostram existimabo.

AD ILLUSTRISSIMUM VIRUM

HENR. FR. DAGUESSEAU,

FRANCIÆ CANCELLARIUM,

ET REGIORUM SIGILLORUM CUSTODEM.

Hunc mihi Socratico pictum subtemine peplum
Explicat ante oculos nostra camena tuos.
Adspice: forsan & hìc, Themidis divine sacerdos,
Invenies ista non aliena Dea.
Hæc eadem sermone Plato perscripta reliquit,
Hei mihi! versiculis quàm potiore meis!
Quos ut fortè leges, ipsum sepone Platonem,
Ne tibi sit musæ vilis opella mea.
Quid volui demens? tanquam secludere possis
Cujus inexhaustas mente recondis opes;
Qui mea si vivus legeret, mihi causa timendi
Verior à tanto judice nulla foret.
Quo magis erratis par est te ignoscere nostris,
Ut studium certè consiliumque probes.

VIVIMUS? an mors est quod vulgo vita vocatur,
Vita tot ac tantis exagitata malis?
Includíne animam tumulo spirante putandum est,
Cum specus immundi corporis illa subit?
Et veteris noxæ vitio pœnáque tenemur,
Unde dolor nobis exitiumque venit?
Nil satis est votis hominum, neque limite certo
Fixa manent, quæ sors, quæque ministrat amor.
Ergo aliquis, clauso nummorum dives acervo,
Tabescit magnas inter egenus opes.
Atque alius, medio sitiens in fonte leporum,
Mista venenato gaudia felle dolet.
Ambitio furor est, & curarum effera mater
Vix timet Herculeas, fertilis Hydra, manus.
Nil facit ad requiem robur, nil forma, nec aurum,
Intima si cæcis æstuat unda vadis.
Hæ pestes animi. jam moles corporis ipsa
Frangitur innumeris, mox peritura, malis.
Qui numeret morbos, idem numerabit arenam.
Nos sumus undosæ pervia navis aquæ,
Quam Boreasque Notusque ruunt, & verberat æquor,
Arbitra nocturnæ dum latet Ursa viæ.
Inde fit adverso videatur ut omine nasci
Victurus tali conditione puer.
Jamque ciet lacrimas, & questibus ilia rumpit,
Præscius ærumnæ ludibriumque suæ.

Hæc Damon MOPSO juvenis præſente canebat,
Eliciens docti verba diſerta ſenis.
Tempus erat, cùm ſe terris monſtrare pararet
Natus Idumæo pacifer orbe Deus;
Fons veri, veræque dator pietatis & auctor;
Lumina, præ cujus lumine, cuncta ſilent;
Stricturæque leves dici, aut ſpecioſa merentur
Somnia, mox nato diſcutienda die.
Jam ſole infuſo, fuerit quæ prævia, ſeu lux,
Seu tenebræ, paucis expoſuiſſe juvat.
At tu, Mnemoſyne, magno dilecta Platoni,
Quid Mopſus puero dixerit, ipſa refer.

Tempore Mopſus eo claris vivebat Athenis,
Mopſus Socratici gloria prima chori.
Utilis ille quidem bello, ſi bella fuiſſent,
Cùm foret externo Græcia preſſa jugo.
Inſanos populi maturè ſprevit honores,
Juráque perplexi fugit iniqua fori.
Non amor, aut dulces animum flexere hymenæi;
Ut tranquilla, thoro cælibe, vita foret.
Ille diem noctemque Deo libriſque vacabat,
Divinas animo conciliante dapes:
Ambroſiáque famem egregiam ſedare laborans
Scilicet, ac puro nectaris imbre ſitim.
Forma decens oculique, & Neſtoris æmula linguæ
Vox liquida, Hyblæo dulcior illa favo.

Simplex munditiis & cultu pura suppellex,
Spirabant totâ florea serta domo.
Artibus exculti servabant atria vernæ,
Quos metus & justi cura tenebat heri.
Subridens ergò & vultum ad Damona reflectens;
Macte animo, dixit, consilioque, puër.
Stultitiam nosti, & prægnans tibi lumine mens est,
Officii quam sit vera docere mei.
Nempe aliud quiddam scopus est finisque bonorum,
Nescia quod voto mens petit ægra suo.
Quæ, nisi concretas abigat sol candidus umbras,
Non unquam est oculis meta videnda tuis.
Meta DEUS, si quæris, ea est: huc dirige cursum,
Et Deus optatæ fons tibi pacis erit.
Tu modò certa tuis adhibe medicamina morbis,
Nec tibi desertâ sit pudor ire viâ.
Delirant homines, & rerum vana secuti,
In mala præcipites & scelus omne ruunt:
Dum simulacra petunt avidis quæ futilis offert
Ebrietas miris ludificata modis.
Utque puër motis in pariete luditur umbris,
Atque ubi sunt larvæ, corpora vera putat;
Haud aliter, falsi tenebris & luce malignâ,
Jam nunc obscuræ tempora mortis agunt.
Quippe animam, cæco quæ condita corporis antro,
Vixit ut obscuro condita talpa cavo,

Morte obitâ, ſtupor & vitai ſarcina tardat;
Noctuáque ad clarum nictat hiulca diem;
Et latebris terræ, buſtiſque ſilentibus errans,
Pallida nocturnos incutit umbra metus.
Quid loquar ut fato vultus induta ferinos,
Grunniat in ſpurca bellua turpis harâ?
Quin & ad't fauces Erebi, vaſtaſque lacunas;
Torretur piceis & Phlegethontis aquis.
Et quandoque renatus homo poſt longa redibit
Secula; quæ multò fecerat ante, luet.
Culpa regit pœnam: jus dicit prætor, & ultrix
Adſtat ad inferni judicis ora cohors.
Illuc nuda venit: rapitur perſona, manet res
Sæpius heu! fedis turpificata notis.
Eſt cui perpetuum det judicis urna dolorem,
Unde tremant aliæ, juſtitiamque colant.
At quæ, Muſarum ſacris operata, litarit,
Poſt mortem propriis viribus alta petet.
Alta petet, claráque Deorum in ſede recepta,
Ducet formoſos & ſine nube dies.
Ut jam, ſipario ſpectans æterna remoto,
Integra pacatâ gaudia mente bibat.
Idcircò ſapiens, qui de ſtatione moleſta
Injuſſu ſummi nolit abire ducis,
Suſpirat cœlum adſpiciens, & morte ſub ipſa
Fundit olorinos, præfica læta, modos.

Socratis

Socratis ut mortem perhibent, qui triſte venenum
Impiger haud alio perbibit ore ſenex,
Quàm, feſtis olim dapibus lætiſſima vina,
Sive tuis, Agatho, ſive, Philebe, tuis.
Adde quod ipſe ſibi crux eſt malus; útque latendo
Fallere mortales poſſit & ille Deos,
Pœnam habet in ſe ſe, qua vix Acheruſia major
Sontem in Tartareo gurgite pœna manet.
Contra autem, ingenuum ducit qui puriter ævum;
Quod nec quiſquam hominum, nec Deus ipſe ſciat,
Certè, nec Deus ipſe, (licet mihi ponere falſum,
Omnia cùm vigili ſint manifeſta Deo)
Pectore tranquillo, totius & ordine vitæ
Gaudet, inexhauſtis perfruiturque bonis.
Nec mala dì miſcère bonis, ut nænia narrat
Vana, ſed ex illis quod fluit omne, bonum eſt.
Adde quod, ut pœnæ vitio, ſic publica merces
Virtuti à ſuperis, à populóque venit.
Quæ ſimul ac nullo patuit fucata veneno,
Pro merito laudes obſequiumque facit.
Et dubitamus adhuc ſtudiis impendere curam,
Ad ſuperos hominem quæ levat una Deos?
At non ille Plato, quo nomine Graia ſuperbit
Mater doctorum gens & alumna virûm.
Sed patre ſe Phæbo dignum claravit, & unus
Præſtinxit cunctos, ſol velut aſtra, ſophos;

Cùm sua Pythagoræ de fontibus arva rigaret,
Consita frugifera Socratis arva manu.
Felix qui tali potuit gaudere magistro,
Déque ipso illimes fonte recepit aquas!
Hujus ego, infidi cum viseret ostia Nili,
Essem, vel modica nave, secutus iter!
Cumque Syracosii peteret spelæa tyranni,
Intrassem tuto non adeunda pede!
Quod potui, præclara legens quæ scripta reliquit,
Ornabam vitæ tempora verna meæ.
Et nunc, doctrinæ in studio quod vivere restat,
Doctor hic est senii deliciumque mei.
Ille docet miseræ secreta piacula vitæ,
Ille animas notâ ducit ad astra viâ.
Flos idem lumenque hominum, suadæque medulla,
Cujus Cecropio verba lepore madent.
Cujus apes, roseis pueri ut sedêre labellis,
Præsagum ingenii pignus & omen erant.
Vim numeri primùm ille animo pervidit & usum,
Quà patet omnigenæ cognitionis iter,
Nempè ea naturas dat se natura per omnes,
Et constant numeris omnia fixa suis.
Musica tota quid est numeri nisi cantibus apti,
Quos regit artifici lingua manûsve sono?
His, Amphionias non tantùm dædala Thebas,
Sed totum astriferi condidit orbis opus.

Dant animæ numeri pennas, ut, ad ardua tendens,
Præpes ab obſcura ſe ferat ales humo.
Corpora mox aptâ metitur mutua normâ,
Quæque in eis ratio diſſidiumve, notat.
Illa Paratoniis ars eſt inventa colonis,
Conſtet cuique ſuus qua ſibi notus ager,
Arva ſuperjectâ dum Nilus obambulat undâ,
Et ſit menſuræ limitibuſque fides.
Planum adeò dimenſa ſolum, poſt omnia menſa eſt,
Quáque ſitu longo, quáque profunda forent.
Cunctáque componens inter ſe corpora, dixit;
Subjacet ingenio terra poluſque meo.
Denique ſidereï vidit Plato corpora cœli.
Quantáque ſunt, & quâ lege voluta meant.
Donec longa dies revehat conſtanter ad ipſum,
In quo ſunt hodie, ſidera cuncta locum.
Annus hic eſt verè, cujus quot vixeris horas,
Vixeris ut Pylii tempora longa ſenis?
Multa brevi fortes ævo jaculamur, & idem
Aut vapor, aut fumo tenuior umbra ſumus.
His mentem exerce ſtudiis, quibus illa ſubacta
Convertet viſus ad meliora ſuos.
Hæc ſenſus fugiunt, animóque objecta ſagaci,
Unius attentâ perſpiciuntur ope.
Accipe quæ quondam docto cum Socrate Phædrus
Gramineo lenti diſſeruêre thoro;

Propter aquam in luco, patulâ quà procubat umbrâ
Ex illo Platanus nobilitata die.
Hic ſenior pulcro juvenem ſermone docebat
Quæ lex eloquii judiciumque foret;
Ne fuci illecebra captus nugiſque canoris
Sterteret, ut magico vipera tacta ſono.
Namque monebat uti rerum perſpecta poteſtas
Diſtinctis eſſet ſignificanda notis.
Diſſita ſepones, ait, & communia junges;
E multis unum conficieſque genus.
Tum ſignare decet ſpeciem, & ſignata cavere
Ne confracta rudi ſint tibi membra manu,
Diripit ut leporem cœnæ pater : at ſua textor
Fila minutatim diſſocianda legit.
Tu pariter legito ; pariter diviſa referto
Ad genus, inſigni quæque notata ſuo.
O ! mea qui tali regeret veſtigia filo,
Poſſum ego vel magnis adnumerare Deis!
Quæ quia mirificos fugit doctrina Sophiſtas,
Ludibrium noſtris ſæpe dedere jocis.
Phædrus ad hæc : iſtam pueri præcepimus artem,
Cum legimus culto florea ſerta ſolo.
Nam primùm plenis ferimus confuſa caniſtris,
Et violam & variâ miſta liguſtra roſâ.
Mox genus & ſpeciem formâque & odore notamus,
Quæque ſit ornandâ gratior umbra comâ.

Utere Socratico monitu, Phædrique lepore,
Nec speres aliâ tutiùs ire viâ.
Hoc ubi: veraces jam tum circumspice formas,
Et refer ad formam singula quæque suam.
Has exemplar habe, quod ab omni parte decorum
Extat perfecti regula summa Boni.
Quod semel ut totum cognoveris, ire licebit
Ultra naturæ, quod sit in orbe, decus.
Nam, quæ nata vides, dicantur ut optima, numquam
Perfectæ numeros conditionis habent;
Sed labes vitiumque insunt; lapidosáque cera
Effigiem signi non sinit esse meram.
Sic neque corporibus pulcris hærebis amator,
Pura neque è genitis pax tibi rebus erit.
At, quanquam sunt vota tibi cumulata, dolebis
Curtæ nescio quid semper abesse rei.
Pulcra tamen quæ sunt, & qua ratione, videbis;
Naturæ fetus sint illa, vel artis opus;
Seu fetus animæ, pulcro cum subdita amori
Fit gravida, & nobis utiliora parit;
Qualia sunt leges, & moribus apta regendis
Magnorum chartis illita sensa virûm.
Felix progenies, patri quæ sola meretur
Templa suo & certum religione decus.
Ecquis enim sancto superûm dignatus honore est,
Quod soboles ipsi clara potensve fuit?

Cum ſit legiferi templum ſublime Lycurgi,
Legifer & ſimili cultus honore Solon;
Et ſua Mœonio ſurgant delubra poëtæ,
Atque habeat ſacris thura merumque focis
Iliados pater & divini cantor Ulyſſei.
Tantus ab ingenii prole redundat honos!
Ne tamen, aſſiduè ſtudio defixus in illo,
Mirator Pulcri multa moreris iners:
Sed, quibus inter ſe gradibus diſtincta videntur
Pulcra, minuſque tibi pluſve decora nitent,
Tu ſcalam è gradibus facito, quâ nixus, ad ipſum
Aſcendes Pulcri pervenieſque caput.
Cujus ut ignotum ſubitò experieris amorem,
Sic, ſtultos reputans præteriiſſe dies,
Serò ego te novi, dices, at ſemper amabo,
O lux, ô vitæ norma ſaluſque meæ!
Hic porrò DEUS eſt mundi pater, unius alma
Cauſa Boni, de quo dicere plura, nefas:
Ut, certos inter titulos & ſigna deorum,
Admonet IGNOTO nobilis ara DEO.
Natura excellens & inenarrabile numen
Res eſt cælitibus vix bene nota deïs.
Sunt etenim naturæ aliæ quos rite vocamus
Dæmonas, à ſummo quod genus omne deo eſt.
Hos etiam dixere deos. Pater ipſe miniſtris
Utitur, ac proprium cuique recenſet opus:

His operis mundi posuit mirabile textum;
Atque horum vigili deinde gubernat ope.
Hi solem lunamque regunt: seu qualiter artus
Corporis induti spiritus intus agit,
Seu veluti aurigæ, quorum prudentia currus
Dirigit, & celeres cauta coërcet equos.
Fontesque fluviosque tenent rivosque virentes,
Atque avidum immensis quà pater æquor aquis.
Illi vota precesque hominum ad celeste tribunal,
Atque Deo ad terras dona profecta ferunt;
Pinguis thuricremis dum victima volvitur aris,
Et micat implicito tortilis igne vapor.
Illi fatidicæ dictant responsa Sibyllæ,
Quæque pii vates, quæque Melissa canit.
At ne Palladio ducat te fabula peplo
Picta, vel Ascræi carmen inane senis;
Nec, si quid pravi superis adfingit Homerus,
Verum id, cum stolida plebe, piumque putes.
Hoc moneo, ne te vulgi sententia fallat
Quæ plures uno fingit inepta deos;
Et, quibus illudant homines, adscribit Olympo,
Numina probrosâ fraudis inusta notâ;
Unde petunt exempla mali, vitioque colorem,
Et sceleri pietas, proh scelus! ipsa favet.
Tu verum colito; cui quòd servire putantur
Dæmones, his esto more dicatus honor.

Non tamen ut ſperes perverti munere divos,
Quod miſeri vates, ad ſua lucra, docent;
Et nidore capi, vel carmine, vel ſtipe jactant,
Ac magicâ necti dæmona poſſe plagâ
Patronum ſceleris, qui, pro mercede, ſolutos
Dimittat pœnis eripiatve malos.
Talia nec credi mirum eſt, auctoribus iſdem
Unde timor superûm relligioque venit.
Dîs geniti fecere fidem, ritusque dedere,
Et ſtata luſtrandis myſtica ſacra viris,
Orpheus Calliopæ proles mentita camenæ,
Et Phœbi ſoboles, patre ſuperba, Linus.
Nec meliora canunt alii. Tu prava paciſci
Dæmonas, & vitio poſſe favere, nega.
Quos qui poſſe putant, pejus ſentire fatendum eſt,
Quàm qui rectores non putat eſſe deos.
Sunt qui conceptis irritent numina votis,
Dum ſibi, dum natis exitioſa petunt.
Quid loquar Oedipodam, quid Theſea? recta precandi
Iſta ſit à docto tradita forma viro:
Seu petimus, ſeu non, bona, dì, date; ſed mala vel ſi
Poſcimus, extenta pellite cuncta manu.
Rite Deum colere, eſt primùm dignoſcere qui ſit;
Tum vita & ſtudio nil niſi recta ſequi.
Vir ſapiens eſt vera Dei ſapientis imago;
Nil Deus in toto ſanctius orbe videt.

Quocirca curis animum laxare memento,
Atque ipſum in ſeſe, quâ potes arte, voca.
Proderit, emotos vacuum componere ſenſus;
Et ſanum impoſito corpus habere modo.
Ut ne luxuries, ut ne penuria ſolvat;
Utraque nam ſtudiis vis metuenda tuis.
Quæ, veluti clavis, animam cum carcere figit,
Cùm meliùs vinclis eripienda foret.
Corporeiſque adſueta bonis, adſueta dolori,
Nil niſi quod ſenſu percipit, eſſe putat.
Et juvat audacem ſtudio miſcere palæſtram,
Quæ duo ſint animi pondera juſta tui.
Ut ne ad duritiam, deflexo examine, vergas,
Aut grave deſidiæ perpetiaris onus.
Pectora molleſcunt ſtudiis, infractáque virtus
Flectitur, ut tepida cera ſubacta manu.
Concipiuntque ferum, bello durata, rigorem,
Fitque chalybs intus quæ modò cera fuit.
Sit modus: utque pares uno temone jugales
Nectimus, æquato quos juvet ire gradu,
Sic animam corpúſque para, quò paſſibus îſdem
Per totum hoc ævi progrediantur iter.
Plus ita quam Piſæ in ſtadio laudabere victor,
Pulcrior & pulcri palma laboris erit.
Diſpar in vitio eſt: mens quippe potentior artus
Macerat, exhauſtum comminuitque caput.

Hinc morbi ſubeunt, mentique inimica ſenectus.
Major at ex ipſo corpore noxa venit.
Quod niſi temperie menti reſpondeat æquâ,
Nequicquam Aonio ſupplicat illa choro.
Anxietas abſit vel de virtute paranda:
Non bene de vitio naſcitur illa tuo.
Nec verò ſcopulis inter vepreta moratur,
Difficileſque aditus tetrica ſemper habet;
Sed dat ſe facilem atque ultro quærentibus offert,
Si modò, quà rectà ſemita ducit, eunt.
Immoderata fuge: at vitiorum lena Voluptas
Eſt magis admiſſa prætereunda rota.
Fortis uti blandas fugit Sirenas Ulyſſes,
Et lepidum occluſa reſpuit aure melos,
Reſtituitque idem ſocios, quos hoſpita Circe
Fecerat immundos turpis amica ſuës.
Qui, ſi cum ſociis avidè porrecta bibiſſet
Pocula, præſtanti pro duce, porcus erat.
Ille fugâ tutus venerem & certamine vicit,
Ut fortes acie fregerat antè viros.
Hoc opus eſt vitæque labor: ſed inania pugnæ
Carius Alphææ præmia victor emit;
Qui miſera glaucæ captus mercede coronæ
Abſtinuit donis, Bacche Venuſque, tuis.
Quanta igitur nos ferre decet, quos optima merces
Æternùm, & modico parta labore, manet

Multi adeò magnum superant virtute laborem,
Subdola quos dulci frangit amore Venus.
Hi virtutis habent geminis è partibus unam,
Quæ pretio minor est, & potiore carent.
Tales semideos olim delira vetustas,
Quin & amatorem credidit esse Jovem.
Qui si dì, prolesve deûm, ut fert fama, fuissent,
Non virtus ollis dimidiata foret:
Sed placitum Alcides animo vicisset amorem,
Stravit uti crudâ barbara monstra manu.
Claudicat alterno virtus pede; sive onus urit,
Fractáve deliciis mollitiéque labat.
Sensilis in causa est vitio natura perenni,
Quæ plagis animam verberibusque fodit.
Ergo (ut porticibus Phœbi, COGNOSCERE TE IPSUM
Aurea vox, auro picta micante, jubet)
Te studeas ipsum, atque in te confusa videto
Quæque Deum faciunt semina, quæque feram.
En tibi præcelsam mens ardua possidet arcem,
Et dux in summo consiliumque sedet.
Quodque agitat secum ac tacito molimine volvit;
Innatum proprio parturit ipsa sinu;
Præteriti memor, ac venturi conscia vates,
Cetera quæ præsens advehit hora, regit.

Et sensus (contendit enim exploratque probando)
Qui noceant ipsi , qui faveantve, notat.
Nam, veluti motam persentit aranea telam,
Una vel extremo si pede musca ferit;
Sic ea sensifero motu plagisque cietur
Quas amat, aut acri tacta dolore fugit.
Inprimis visu capitur, gaudetque tuendo
Lubrica per certas astra meare vias.
Tum rebus dat se minimis, & semine in uno
Miratur magnum jam fruticare nemus.
Ordinis hæc virtus, homini qui cognitus uni
Dat sapere, ac proprio ponere cuncta loco.
Primáque perspecto sapientia ab ordine fluxit,
Perque oculos nostris transdita venit avis.
Quare mens oculis tota imminet, unde videri
Possit, & admota cernere cuncta face.
Qualis posticum nubes cùm candida solem
Velat, & impresso picta colore micat;
Sic trans pupillæ nebulam sese obvia pingit
Mens, velut objecto conspicienda vitro.
Ipsa quidem illimis puræque simillima luci,
Turbida sed nitidum contegit aura jubar.
Nec minùs auditu mens irritata movetur,
Cùm citharæ varias comparat illa fides;
Et justam harmoniæ studeat perquirere causam,
Quæ fit ab adversis, & tamen una, sonis.

Qualem dissimili faciunt volventia motu
    Astra, per amfractus præcipitata suos.
Nil porro mentem perturbet flebilis ut vox,
    Fractaque per molles emodulanda vias;
Carmine cùm citharæ opposito contraria nectens,
    Adsonat imparibus musa proterva modis;
Id metuit, pravique ab imagine læsa recedit,
    Ut ne, flexanino victa lepore, cadat;
Musica seu Phrygia est, quali cantare solebat
    Aut Paris, aut aquilâ raptus ad astra puer;
Sive ea barbaricis resonat quæ Lydia mensis,
    Dum quatit argutum grata puella femur.
Dorica sola suâ tibi simplicitate probetur.
    Sola decet fortes Dorica musa viros.
Illa dedit duros bello contundere Persas;
    Et posuit nostro terna tropæa solo.
Si rudis antiquam servasset Græcia musam,
    Nec foret Ioniâ languida facta lyra,
Staret adhuc, îsdemque animis, ut moribus, usa
    Sperneret Ausonias inviolata minas.
Tactus item nocet, ac violenti causa doloris,
    Gaudia sollicito plena furore parit.
Proximus ad vitium est adsciti gratia gustus,
    Titillans placidè cùm subit ora sapor.
Quæ duo si nimia mentem dulcedine mulcent,
    Ebria non veris liquitur illa bonis.

Innocuus verùm variorum ſenſus odorum eſt,
Limpida florifero cùm venit aura jugo,
Spirat & apricis in vallibus, unde apium vis
Cogit odorato roſcida mella favo.
Illa voluptatum placeat mihi ſola, quòd ipſam
Præcedit nullus ſubſequiturve dolor.
Atque ea cùm virtus animæ componere poſſit;
Offendique malis, & meliora ſequi;
Corpore ab ipſo aliam cerebrive, aut ſanguinis æſtu,
Diſpoſitiſve aptè partibus eſſe vides.
Quæ ſi vidiſſent alii, deterrimus error
Non foret innumeris cauſa caputque malis;
Dum letho addicunt animam, ut ſecura *libido*
Gaudeat, ultores non habitura deos.
At, vitæ ſub fine, malum quem facta remordent,
Occupat ignotus perſequiturque pavor:
Et torquet vigilem, atque in ſomnis territat ægrum,
Ac ſubigit manes pacificare deos.
Suppliciis ergò votiſque ſenilibus ardens
Inſtaurat Stygio ſacra peracta Jovi.
Et pecudum infelix deleri ſanguine credit
Jam non contemptis acta pianda rogis.
Eſt qui partem animam divinæ dixerit auræ,
Nec bene judicio dixerit ille meo.
Et quamquam eſt ætate prior quàm machina mundi;
Condita tironum ſcilicet arte deûm,

Ipsa tamen facta est, neque enim sese ipsa creavit,
Quódque habet artifici debet id omne Deo.
At quia principium est à se sibi concita motûs,
Cæteraque ex ipsa, quòd moveantur, habent;
Non est ut metuat mortem, possitve perire,
Cùm se non ullo deserat ipsa modo.
Et semel extincto cujus vi cuncta moventur,
Succedat vasto tristis in orbe quies;
Omnia consistant, neque sit reparabile damnum,
Cùm vis nulla, iterùm quâ cieantur, erit.
Hinc illi imperium: populo sed missa procaci,
Vix habet imperio subdita corda suo.
Quilibet unus homo, regnum est; ibi sceptra gerit mens,
Si regnum certâ sub ditione manet.
Hìc leo, militiæ similis, præcordia summa
Possidet, ac vivo percitus igne, fremit.
Ima feræ indociles, ut vulgus inutile, volvunt
Pastæ visceribus progenitæque tuis.
Hìc lupus, hìc vulpes, membrisque salacibus hædi,
Passer, & Idaliæ turtur amata deæ.
Attentusque draco, & pavonis gloria picti,
Et lepus, & vitæ nescia concha suæ.
Gallus item, blandæque canes, & vipera fallax,
Simiáque abnormi lædere nata joco:
Concilium discors, animæque domestica pestis,
Nec nisi præsenti turba domanda metu.

Illud homo eſt; pulcro pellis quod candida velo
Dum tegit, inſano cæcus amore peris.
Hæc cernes, ubi te Mentis Jove nata ſacerdos
Luſtrarit ſacrâ caſta Minerva face;
Quâ Tydeidæ oculos olim purgavit, ut internoſceret armatis numina miſta viris.
Dumque aliquis vana ſpecie deceptus amabit,
Sic tibi non dura voce monendus erit:
Eſt amor in nobis (juſto quis pugnet amori?)
Unde oritur noſtrum ſufficitúrque genus;
Cujus ut officio ſarcit natura ruinam,
Sic, licet intereant ſingula, cuncta manent.
Hac dilecta tenus pulcro juvet ore puella;
Namque amor in turpi ſegnis inerſque jacet.
Muniat illa tuam jucunda prole ſenectam;
Illa tuam nota temperet arte domum;
Libera nobilibus dum dividis otia curis,
Et bona divino congeris ampla penu.
Aſt, ubi laſcivam cupidè miraris amicam,
Plus tribuens homini quàm tribuiſſe decet;
Dulce malum & grato peſtis confuſa veneno
Diditur in teneros & fovet igne ſinus.
Mox immane parit ſtimulis ardentibus œſtrum,
Quod plagis agitet teque feraſque ſuis.
Nec potis es per te tantum ſedare furorem,
Ah miſer, ah lacrimis optima cauſa meis!

Detrahe

Detrahe, qua caperis, speciem, atque introspice monstrum
Quod colis,& dominam, stulte,deamque vocas.
Cerberus est quod amas, & eo deformior Hydra,
Scylláque, & anguinea torva Megæra coma.
Mens igitur sævique minas unguesque leonis
Advocat, in rabidas arma movenda feras.
Ni faciat, sociumque leo sese hostibus addat,
Obruta victrici seditione gemit.
Nec superest homini quicquam nisi nomen, & intus
Est fera vicinis dilanianda feris.
In speciem timidi mutatum Actæona cervi,
Sic dominum vernæ diripuere canes.
Tu miser anxiferis animum cruciabere morbis,
Ni premat ista tuus monstra subacta labor.
Et, quanquam est lædi melius quam lædere quemquam,
Damnáque vir debet fortis inulta pati,
Suggeret ira tibi furias, ultróque lacesses,
Ut leo concussâ cùm ferit ora jubâ.
Cetera, ad exemplum hoc, diversum à tramite Recti
Distrahet ad proprias turba molesta vias;
Nec bonus, aut sapiens poteris justusque vocari,
Sed mala & in clades nata Chimera tuas.
Nonne vides, quando dapibus vinóque sepultæ
Eripuit menti sceptra tenenda sopor,

Quæ Furiæ illudant, quæ monſtra nefarius error
Cogitet, inque homines impius inque deos?
Hæc eadem admittes vigil, atque inſomnia vinces
Ebria, flagitiis inferiora tuis.
Namque, locum ut turba cedit mens victa proterva,
Nec pudor in ſpecula qua ſtetit antè, manet;
Concurrunt properè vitia, & regina Libido
Dira coronatis vecta triumphat equis.
Non ſecùs atque olim, pulſo plebs impia rege,
Eligit inſanos, nec timet ipſa, duces.
Tum fas eſt quodcunque libet: tum jurgia gliſcunt,
Ulla nec indomitum vulgus habena regit.
Dumque ratem excuſſo certant inhibere magiſtro,
Saucia ſaxoſis frangitur illa vadis.
Ecce ferox imâ populi de fæce tyrannus
Loráque ſacrilega prendit & arma manu.
Stultitiæ quatit ille faces, urbemqne pererrans
Imminet occultis peſtis acerba bonis.
Dira cohors prædonem acuit, ſcelerumque miniſtra
Disjicit urbanas depopulata domos.
Sicut apes crabro imparibus dum territat armis,
Ardentes fuci non ſua mella vorant.
Et ſemel humano ſi tinxerit ora cruore,
Gaudet anhelanti ſævior ire lupo.
Ut, qui ſacra Jovi guſtat porrecta Lycæo,
In quibus intriti ſorbeat exta viri,

Extemplo lupus est; ac terrifico ululatu
Per desolatos bellua sævit agros.
Ingemit urbs oppressa malo, legemque reposcit,
Frustra, & perversis tradita sentit heris.
Talem crede animam, cupidis quæ cæca magistris
Cesserit imperii fræna regenda sui.
Sed nil pulcrius est placidáque beatius urbe,
Quam simplex Recti norma pudorque regunt.
Mens bona quæ genti legem dedit, ipsa volentes
Erudit æquato subdere colla jugo.
Regis amor populus, populi rex: certat uterque
Hic se pastorem dum probat, ille gregem.
Plus facit exemplo quàm vi confisa potestas.
Attamen in caro vi grege pastor agit;
Castigatque urgetque pedo, canibusque coërcet
Dilapsum incauto per loca sola pede.
Non ut lædat oves, at ne, si longius errent,
Vicino pereant præda parata lupo.
Pœnarum scopus. ad summum, compescere ferro
Cogitur invisi semina dira mali,
Et, ne grex totus pereat, rescindere partem,
Quæ sibi, quæ toti est perniciosa gregi.
Ille manu curat medica atque potentibus herbis,
Ille etiam infirmas carmine mulcet oves;
Gramina per virides dum carpunt rosea saltus;
Aut subeunt altum, sole calente, nemus.

Hæc fortunatæ tibi ſit, puer, urbis imago,
Quam tua ſi referat vita, beatus eris.
Quiſque ſuas illic partes habet : eminet unus,
Vivida lux populi præſidiumque ſui :
Qui plebem ſtolidam atque externos corrigat hoſtes,
Adloquii quod ſit, vel grave Martis opus.
O! quæ tum ſpecies, ubi ſanæ reddita genti
Pax habet in proprio ſingula quæque loco!
Hìc natos pater & puerorum examina curat,
Virtutemque animis, qua viget ipſe, ſerit,
Ipſáque longævum proles venerata parentem,
Sanctius in tota nil putat eſſe domo;
Quamvis indigetes habeant ſacraria divos,
Offerat & ſancto dona preceſque Lari.
Omnia tunc florent, ac rerum lucidus ordo
Ejus quo cœlum volvitur inſtar habet.
Da, pater, hanc animis formam, Deus, indere noſtris,
Atque erit hæc cunctis vita referta bonís.

Hæc ſuper ingenii cultu morumque docebat
Mopſus ab antiquo ſcripta Platone ſenex.
Omnia ſincerâ Damon quæ mente recondit,
Ut ſeges occato ſemina pura ſolo.
Mopſus ait : ſunt iſta meâ quæ voce moneri
Sit ſatis, ætati conveniantque tuæ.

Cetera nam teneris ævi finguntur ab annis,
Ut bene quis primò vel male doctus erit.
At, nuper tali qui te sermone lacessat,
Fecerit adloquii tædia longa sui,
Virtutique odium, non conciliarit amorem,
Intempestiva doctor ineptus ope.
Adjiciet potiora Deus, fructusque daturam
Cælesti facilis rore fovebit humum.
Profuit egregio juveni, cui cognitus ordo,
Cui Deus excelsæ regula mentis erat;
Ordine digereret cùm se & sua; scilicet ut mens
Serva Deo, menti cetera serva forent.
Quid faceret? nondum ille Dei sancita cruore,
Noverat Ebræo tradita sacra Syro.
Quod simul ostensum suspexit Græcia lumen,
Mentem animi nostro subdidit ille Deo,
Tempore quo CHRISTI præportans lampada Paulus
Spectandam Ogygia Martis in arce dedit.
Sensit enim lucemque animi, atque ardescere pectus
Quo purgata Deus corda calore fovet;
Agnovitque Deum, atque Dei correptus amore est,
Concepitque pio gaudia sancta sinu;
Quíque priùs crepera dubium rationis in umbra,
Post CHRISTI certum sub face carpsit iter.

TYPOGRAPHUS LECTORI.

P*Auca hæc superſunt ex iis quæ Fraguerius in Platonem ſcripſerat quaſi prolegomenis : ac ne prorſus exciderent, ut hîc ea collocarem, auctores mihi fuerunt viri docti.*

DIATRIBA PRIMA.

DE DÆMONIO SOCRATIS.

SOCRATES in Theage proprium ſibi fuiſſe ait ſignum quoddam δαιμόνιον, cujus admonitu atque impulſu non quidem ageret quidquam, ſed quæ noxia eſſent, ea vitaret. In quo quid ſibi velit, cùm res pertineat ad plures Platonis locos, operæ pretium eſt hæc diligenter inquirere. Notandum eſt primò non dicere Socratem adeſſe ſibi δαίμονα aliquem, cujus inſtinctu aut alloquio regatur, ſed ſignum quoddam δαιμόνιον. Ut autem divinum id dicimus, quod à Deo proficiſcitur; & humanum quod proficiſcitur ab homine; ita δαιμόνιον, cui nomini nullum latine nomen reſpondet, dicitur id quod à dæmone aliquo ſive genio provenit. Non eſt itaque in hac enunciatione, *dæmonium Socratis*, dæmonium nomen, ut aiunt, ſubſtantivum, quemadmodum legitur in Pſalmis, *Omnes dii gentium dæmonia*: ſed eſt nomen, ut Grammatici loquuntur, adjectivum, quemadmodum divinum aut humanum adjectiva ſunt. Uno verbo, δαιμόνιον σημεῖον.

Jam videndum eſt quid nomine dæmonis intelligat Plato. In Convivio Socrates ex Diotimæ, ut ait, doctrina, quæ eſt eadem in Timæo, medium quid eſſe ait Deum inter & homines, dæmonem: quæ acceptio hujus vocis tota eſt à Philoſophia. Apud Homerum enim, qui dii ſint, iidem appellantur dæmones. Atque ut altiùs perſcrutemur ſententiam Platonis, ſupremum numen quoddam ac Deum eſſe confirmat, in quo perfecta ſint omnia. Hunc eſſe exemplar omnis boni, atque animam hominis hactenus eſſe bonam quatenus accedit ad illius ſimilitudinem: ad quam ut illa perveniat, ſcientia omnino & perfecta rerum cognitione inſtructa ſit neceſſe eſt: quod cùm evenerit, tum animam ipſam quaſi Deum appellare non veretur.

Cùm verò non accuratiſſima rerum ſcientia, ſed opinione vera ducti agant plerumque vel ſapientiſſimi hominum, tum exiſtit illud quod divinum quidem non eſt, ſed δαιμονίον, quod eſt interjectum inter ſcientiam, quæ Dei propria eſt, ac hominem ſapientem quaſi Deum efficit; & ignorantiam, quæ vulgus hominum inter bruta animantia quaſi relegat. Itaque apud Platonem Timæus datam ait

sit animam homini quasi dæmonem domesticum quo regatur.

His ita explicatis consectarium est δαιμόνιον dici id monitum, non quod à perfecta scientia, quæ proinde nusquam est obnoxia errori, sed quod proficiscatur ab opinione.

Hinc non est difficile definire cur dicat Socrates in hoc valere δαιμόνιαν illam significationem, ut se cohiberet ab agendo, non autem ut ad agendum impelleret. Agere enim ex opinione, non est sapientis; retrahi autem ab agendo nonnisi ex opinione sæpe possumus. Alioqui habenda esset certa futurarum rerum cognitio. Sufficit igitur ad non agendum aliquid, prave agendi periculum, quod numquam abest, nisi certissima adsit scientia. Atque ut hoc in exemplo fiat illustrius; cum adhuc esset puer Alcibiades, causa nondum erat Socrati ut cum eo de rebus philosophicis disceptaret. Valde enim in incerto erat an intempestivus de rebus seriis disputandi labor odium Philosophiæ in puero ac fastidium excitaret. Abstinuit itaque Socrates vetitus, ut aiebat, monitu δαιμονίῳ: cum autem jam adolevisset Alcibiades, tum incœpit Socrates serio cum illo agere, id quod licebat per silentium

δαιμονίου monitoris. Verum enim erat excellentem naturam Alcibiadis retrahere à vitiorum contagione, & ad virtutem impellere; quod non sine fructu factum à Socrate declarat ipse Alcibiades in Convivio.

Atque id quod dixi de Alcibiade accommodari omnino potest ad alia exempla omnia quæ passim occurrunt apud Platonem, & sunt in Theage potissimum à Socrate exposita, vel ex Socraticis decerpta narrantur à Cicerone in priore libro de Divinatione.

Hæc est, nisi fallor, vera Socratici dæmonii explicatio, de quo multa multi dixerunt tum ex veteribus, tum ex recentioribus parum apte omnes. Nam quidam tantum non magum fecerunt Socratem, qui familiarem secum haberet dæmonem cum quo colloqueretur; tum exstitit inter scriptores Christianos homines eruditos, à nobis longe dissentientes, disceptatio quædam sane mirabilis, dæmon ille esset ex bonis geniis an ex malis. Bonum certe fuisse constat non quidem dæmonem tanquam personam aliquam, sed dæmonium illud monitum, quod Socratem semper ab aliquo vel malo vel periculo avocabat, opinionem veram videli-

cet, ſed opinionem tantùm de rebus futuris ac rerum eventibus. Atque utinam ſemper talem in nobis haberemus monitorem, quo in omni actione vitæ prudentiores eſſemus & cautiores. Talem omnino videtur habuiſſe Cicero, cum pericula Reipublicæ tam accurate prævideret: quod patet ex pluribus locis epiſtolarum ejus ad Atticum. Tali dæmonio utebatur Marcus ille Cato, qui Uticæ, ne vultum tyranni videret, mortem ſibi ipſe conſcivit, cum imminentem Reipublicæ calamitatem multo ante clariſſime denunciaret, ut eſt apud Plutarchum in Catone. Talem denique auctorem ac ducem ſequuntur ii fere omnes, qui vel in procuranda re domeſtica, vel in adminiſtratione Reipublicæ ſagaciſſimè id quod eſt futurum ſolent odorari.

Quod diximus de ſignificatione vocis δαιμόνιον, etſi per ſe verum eſt, neque indiget confirmatione ulla, ſtabilire tamen abs re non eſt ipſius Socratis verbis, in Apologia. Eo quippe devenerant amentiæ ipſius accuſatores, ut atheum illum eſſe dicerent, cum tamen ſcripſiſſent in accuſationis formula, induci ab eo nova quædam dæmonia. His reſpondet Socrates in hunc modum: Si dæmonia induco, uti

dicitis, certe dæmones aliquos esse ex vestra sententia existimo; si dæmones, certe etiam deos. Ex quo loco patet, δαιμόνιον esse id non quod sit vel deus vel dæmon ipse; sed quod non θεῖον sive divinum, sed δαιμόνιον, sive quod ad dæmonem pertineat.

Nostram hanc de Socratis dæmonio sententiam neque omnino vidit Cicero, neque prorsus non vidit. Nam in primo libro de Divinatione, cum frater Ciceronis Quintus, qui ut Stoïcus divinationem defendebat, disputavisset longiuscule de dæmonio Socratis, apposite, ut ipsi videbatur ad stabiliendum divinationis genus id quod exsistit tum cum castus purusque animus ad percipiendam veritatem, quæ proficiscitur à numine, præparatus est, Cicero ipse in secundo ejusdem operis libro disputans ex Academicorum disciplina contra divinationem, confutansque rationes & exempla quæ frater attulerat in primo, ad exemplum Socratis nihil respondet. Vidit nimirum vim illam in Socrate divinam fuisse nihil præter prudentiam: idque colligi posse ex ipsis fere verbis quibus disputantem induxerat fratrem Quintum. Quocirca non mirum esse debet ejus in secundo libro de hac aucto-

ritate ſilentium. Quamquam enim ſunt quædam ex illo libro injuria temporum deperdita, tamen ea quæ abſunt non videntur habuiſſe reſponſionem ad id quod de Socratis dæmonio Quintus in medium adduxerat. Sed non ſatis, uti quidem arbitramur, enodaverat Cicero, quæ vis ſubeſſet huic voci, dæmonion, quod idem eſſe ac divinum cenſebat, uti patet omnino ex iis verbis Quinti: *Hoc mirum eſt illud, quod de Socrate accepimus, quodque ab ipſo in libris Socraticorum ſæpe dicitur, eſſe divinum quiddam, quod Dæmonion appellat, cui ſemper ipſe paruerit, numquam impellenti, ſæpe revocanti.* Falſo. Dæmonion enim vim divinandi ſuam ſemper dixit Socrates. Apud Platonem quidem certe θεῖον nuſquam dixit: etſi θεοῦ σημεῖον dixit in apologia extrema, ſed illo in loco nihil eſt aliud θεὸς ac δαίμων. Potuiſſet ſane Cicero ſubtilius veritatem explicare, ſi paulo attendiſſet magis ad naturam monitoris δαιμονίου, qui erat in Socrate, cujus ea vis erat, ut revocaret ſæpe, numquam impelleret. Quod quid ſit non niſi ex ſententia noſtra ſatis intelligi poſſe exiſtimamus.

Nunc cur æquivoca illa appellatione uſus crebro fuerit Socrates, ſufficiat hoc

loco dicere, partem hanc fuisse ironiæ, quam in colloquiis plerisque omnibus adhibebat; de qua cum differemus ex instituto, omnem ejus rationem plane, uti spero, ac dilucide aperiemus.

Quamquam autem in Socrate totum id est ab ironia, non ita Socratis tamen proprium fuit, quæ ortum à se haberent ea tribuere Deo alicui monitori & auctori, ut idem non sit sæpe factitatum præsertim à poëtis. Testis optimus, &, ut ait alicubi apud Platonem loquens more suo Socrates, diviniſſimus omnium Homerus, apud quem quæ quilibet vi sua facit, id ab aliquo deo fieri dicitur. Quod confirmari potest pluribus exemplis: sed ut propius ad rem nostram accedamus, si quid prudenter & provide fit ab Ulysse aut à Diomede, id acceptum refertur Minervæ deæ. Idem fecit Sophocles Ajace Mastigophoro, ubi inducitur Minerva quæ Ulyssem consilio suo & monitis instruit. Atque ut ejusdem generis innumerabilia prætermittam, quod in aliis personis finxerunt plerique omnes Poëtæ id in se ipsos traduxerunt alii. Inde Virgilianum illud in Eclogis:

Cum canerem reges & prælia, Cynthius aurem

Vellit, & admonuit: Pastorem Tityre pingues
Pascere oportet oves, deductum dicere carmen.

& apud Horatium:

Est mihi purgatam crebro qui personet aurem:
Solve senescentem mature sanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.

Atque ipse Socrates apud Platonem in Hippia priore sive majore, Hippiam interrogat, sic tamquam ex persona cujusdam quem habeat familiarem & domesticum, hominem subrusticum, quique, cum lepores & florem orationis aspernetur, id curet unum, quid verum, quid falsum sit, qui homo omnem disputationis illius rationem, uti aliarum, cum à Socrate acceperit, suis debeat ponderibus examinare, uti dicemus in ejus dialogi argumento.

In his exemplis omnibus quæ ex aliis retulimus, quæque colligi plurima nullo negotio possunt, illud tenendum est Deorum voce ac numine impelli homines ad agendum, Socratem verò voce ac significatione sui monitoris semper ab agendo

revocari. Quod qui non ſatis attenderit, in alia omnia abire potius illum neceſſe eſt, quam vim naturamque dæmonii Socratici perſpectam habere.

DIATRIBA SECUNDA.

DE IRONIA SOCRATIS.

NIhil habuit in omni actione vitæ propoſitum aliud Socrates, niſi ut populares ſuos ex malis bonos, ex bonis quam optimos faceret. Quod antequam invictis diſciplinæ ſuæ rationibus conſequeretur, opera ipſi duabus omnino in rebus erat ponenda. Nam ſevocandi erant juvenes à ſtudio inutilium diſquiſitionum, quæ neque habent in ſe ullam partem veritatis, & ad informandos mores nihil pertinent: ſunt tamen ita intricatæ, ita perceptu difficiles, ita obſcuræ, ut qui in his ætatem omnem contriverit, nondum habeat perfectam earum ſcientiam. Hujus generis omnia ſunt quæ Phyſicorum artibus continentur. Itaque in his rudem ſe atque imperitum profitebatur Socrates. Idque faciebat ſine convicio, imo ſæpe cum affectata eorum laudatione qui in iis excellere ſe volebant

existimari : cum tamen eorum vanitatem & inconstantiam non dissimulanter & subtilius argueret.

Alia sunt quæ cum ad mores pertineant, aut ut bona sint, male tamen traduntur à doctoribus; aut uti prava sunt & distorta, nihilominus tamen tamquam recta & vera docentur ab iisdem& defenduntur. Hujus perversitatis corrigendæ duplex ratio est : aut enim id fit oratione perpetua, & argumenta cum argumentis contendendi labore, quod quidem ut est obnoxium disceptationis argutiis, vix ullum reperire exitum potest: aut id efficitur brevioribus quæstiunculis & quasi punctis interrogando. Hujus alterius rationis & viæ præcipua dos est, quod deterso veluti eloquentiæ fuco, quod quisque sentiat, id aperire statim cogatur, & nude absque fallaciis & calumnia proferre in medium.

*Atque id genus quod sequi Socrates optimum judicavit, cùm habeat in se rusticitatis nonnihil, mitigari lepore debet, & blanditiis quibusdam sermonis molliri. Nihil autem planiorem nobis aperit viam ad conciliandos aliorum animos, eorumque sententiis cognitis evellendos sine cujusquam injuria errores, quàm si de no-

bismetipsis demissè sentire videamur: atque earum rerum de quibus disputatio est, certam habere nullam ratamque cognitionem. Quæ pars est ironiæ non minima: veraque, &, ut opinor, honesta ratio, cur eam quasi sibi propriam fecerit in omni sermone Socrates.

Duplex enim hominum genus est: unum, quod majora sua omnia faciat, iique ἀλαζόνες vocantur: aliud, quod minora, & ii dicuntur εἴρωνες. Utraque appellatio ex Aristotele. Princeps in hoc ultimo genere fuit Socrates; in primo, ii qui dicebantur Sophistæ, quorum hoc erat quasi insigne, scire se omnia & docere posse; ita ut ab eorum disciplina profecti juvenes ad cognitionem rei cujuslibet nullo negotio pervenirent. Non poterant tamen ignari doctores & inepti efficere discipulos nisi ineptos & ignaros.

Cum iis Socratis erat omnis fere concertatio, quos ut & lacesseret familiarius & efficacius confutaret, ironiæ arte & quasi lenocinio utebatur. Itaque profiteri primùm scire se nihil, sic tamen ut discendi studio flagraret: docerent igitur quod sine ipsorum incommodo fieret, nec sermones adhiberent pro more longiores, quod ipse adsequi vix posset quæ pluribus

verbis traderentur; sed ut erant parati ad utrumque, vel dicere, vel respondere, quæ interrogando proponeret, iis respondere non recusarent. Ita irrepebat in eorum animos, & suos leniendo faciebat. Arripiebant superbi homines ostentandæ doctrinæ occasionem: & cum neque ratione neque via procederent, postquam essent huc illuc temere divagati, induebant se in laqueos veritatis, & quam ipsi non agnoscebant, prodebant apud alios inscitiam suam. Hæc erat ironiæ vis; quâ quidem uti non cujusvis hominis est: tota enim pendet à veritate nuda & simplice, quæ abjiciat ornamenta illa, quibus nisi vestita sit, vix faciat fidem apud homines. Ironia qui utatur habeat in animo necesse est firmam, ratam, inconcussam ejus rei qua de re disputatur cognitionem. Alioqui cum sibi detrahet aliquid, & cum parcet viribus, & eas extenuabit consulto, jam hæc non erit calliditas in disputando, sed mera demonstratio stultitiæ. Lepore tincta sit oportet ac facetiis inspersa oratio: non illis quidem scurrilibus, ut sit comœdiæ similis, sed urbanitate conditis ea quæ sapiat homines liberaliter institutos atque elegantes; artis autem ne vestigium quidem ullum appareat.

Atque ut congruenter efficta sit sermoni persona τοῦ εἴρωνος, nihil debet præ se ferre singulare aut egregium. Sumet exempla de medio, ac ne à vitiis quidem & prava civium suorum consuetudine abhorrere primo intuitu videbitur. Itaque cum in fingendis Socratis sermonibus mirificus esset Plato, in quibus veram ironiæ formam exhibuit, ne peccaret in persona, puerorum in eo amorem effinxit quemdam, qui prima specie similitudinem haberet cum horribili sed familiari Græcorum vitio, à quo, ut demonstrabimus alibi, longissime aberat vir sanctissimus. Eadem de causa ne prudentiam quidem ullam habere se futurarum rerum ut significaret Socrates, quidquid recte solebat conjectare ac prope divinare de rebus futuris, id omne tribuebat non judicio suo, sed monitioni cuidam, quam acciperet non à Deo quidem, (nam nihil in animo divinum est, nisi quod certissimis nititur argumentis) sed ab aliquo dæmone qui pareret in eo non scientiam, sed opinionem veram. De quo quid sentiamus aperuimus, ut opinor, satis alio in loco.

Neque solum in eo posita ironia est, ut quis seipsum premat, viresque suas extenuet; sed habet etiam laudationem alio-

rum in quibus ea extollat non quæ laudanda vere ſint, ſed quæ vulgo laudentur. Quo in genere ſunt forma, opes, cultus, habituſque corporis, ſtudium amplificandæ rei familiaris, ac lucri ex doctrina faciendi: quæ omnia cum in Sophiſtis magnifacere videtur Socrates, tum ironia utitur maxime. Huc adde Poëtarum admirationem, divinitatemque quamdam, quam eis tribuit: tum quod divino inſtinctu & afflatu, quæ θεία μοῖρα dicitur, viros bonos & eſſe & fieri non uno in loco diſputat. Quam vim ironiæ cum non ſatis attenderent homines doctiſſimi, ea tribuerunt Socrati, quæ omnino abhorrent ab ejus diſciplina. Hujus rei exemplum proferam, quod eſt perilluſtre & latiſſime patet ad intelligentiam doctrinæ Platonicæ: quod ſi fuiſſet ante nos ab aliquo obſervatum, meliùs eſſet conſultum & Platoni & eorum judicio. Locus is eſt in Alcibiade primo, ubi cum laudare videatur Socrates Pythodorum, quod magno ſit pretio eruditus à Zenone, qui Parmenidis ipſi doctrinam tradiderat eam, quæ in Parmenide dialogo ab Antiphonte recitatur, vere tamen omnem illius diligentiam irridet tamquam præpoſteram & inutilem. Id, inquam, ſi cum animo ſuo

pensitassent studiosi doctrinæ Platonicæ, vidissent profecto nec tanti factam esse à Platone, nec tanti porro fieri debere doctrinam Parmenidis; quam tamen veluti genuinam Platonis disciplinam in libris suis omnibus nobis obtrudunt. In hac habitant, & ex ea de Platone existimari volunt, quasi tricas quasdam secutus sit Plato, & quasi tenebris abdere sese voluerit, cum potius versatus sit semper in luce clarissima, eaque apprime docuerit, quæ uti facillime poterant comprehendi, ita erant ad mores instituendos aptissima. Quare autem ex aliorum, præsertim exoticorum, non ex Socratis persona inserta voluerit ea in libris suis, ratio est quod voluerit constare apud omnes, quantum disciplina sua omnis ad utilitatem hominum differret ab inutilibus argutiis & involutis nescio quibus mysteriis, quæ ab aliis sic tamquam ex tripode essent ad admirationem vulgi pronunciata. Qua de re dicemus ad Parmenidem, & ad alios quosdam ejusmodi locos, in quibus mira est eorum, qui vel maximum nomen habent apud literatos, allucinatio; inde videlicet nata, quod ad alia properantes, non satis cognoverint personam in Socrate ironicam: & quæ ille ludendo dixisset, veluti

effata quædam Socratica & veras ipsius sententias in commentarios suos retulissent.

Adhuc hæc erant quæ de Socratis Ironia diceremus; quam ut probe quis perspiciat, prius vera ipsius sensa præsertim ex dialogo qui est de Justitia, accuratissime perspexerit necesse est. Quod nos in operibus Platonis illustrandis, quantum in nobis erit, planum faciemus: & veritatem ab ironia summo studio discernere studebimus.

DIATRIBA TERTIA.

DE MORIBUS SOCRATIS.

NOn est hæc quam instituimus laudatio Socratis: quid enim attinet laudare hominem eum, quem boni omnes & sapientes viri consenserunt optimum sapientissimumque fuisse virum? & Delphica Sacerdos Apollinis congruenter communi famæ declaravit sapientem unum inter omnes? Defensio quædam est adversus eos, qui flagitiosæ turpitudinis crimine, Socratis aliquando famam in invidiam vocare conati sunt: quo in numero

fuerunt ex Ethnicis, ut vocant, nonnulli. Quidam autem ex Christianis ut majore convitio prosequerentur ethnicos omnes, præclare secum actum iri putaverunt, si persuaderent hominibus, quod scelus remorissimis temporibus conflagratione urbium, immissis è cœlo ignibus à præpotente numine punitum est, & ab eodem deinde viviconburii terrore prohibitum, quodque etiam Romæ fuit infamia publica, & lege Scantiniâ profligatum, eo fuisse Athenis inquinatum Ethnicorum optimum Socratem: in quibus Socratis obtrectatoribus nollem fuisset vir * ingenio præstans, & Poëticæ laude florentissimus, mihique, dum in vivis fuit, consuetudine & amicitia conjunctissimus.

Aïo igitur nullas fuisse causas, cur apud posteros male audiret Socrates; plurimas autem, cur ejus continentiæ & castitatis fama celebraretur.

Duûm generum adversarios habuit. Nam Aristophanes proscidit eum in theatro totâ comœdiâ, quâ præmuniebat viam ad ea crimina, quibus illum opprimere jam tum alii meditabantur. Omnia facetè & ridicule commentus est in ea fabula Aristophanes: dicerem, ineptè, nisi sci-

* *Nic. Bolæus.*

rem

rem aptum id fuisse ad ducendam plebeculam, quæ plurimum Athenis poterat: cumque dicta in eum jaceret, factisque & verbis odium in eum populi concitare moliretur homo impudens & obscænus, verbum tamen in fabula nullum admisit, quo vel tantillum innueret amoris libidinem in Socrate. Curiosum fecit, & in minutis quibusdam seu Dialecticorum quæstiunculis, seu Physicorum nugis, otio abutentem. Erat id quidem falsissimum; sed accommodatum tamen ad captum imperitæ multitudinis, cui satis est si Philosophus quis audiat, ut idem habeatur & in mysteriis quibusdam naturæ nimius, & impius in Deos. Itaque cum alia multa diceret Aristophanes, abstinuit atroci convitio. Sciebat enim fingi ac formari oportere fabulam ad similitudinem veri. In quo perfacile sit fucum facere populo in studiis doctrinæ; non item in moribus hominis, præsertim si sunt ii, ut erant in Socrate, notissimi.

Hactenus de Aristophane, cujus Nubibus excitata quidem in Socratem plebs Atheniensis, contemnere illum atque odisse potuit, vitam ejus ac mores reprehendere certe non potuit. Igitur cùm accusatores alii tristes & iniqui homines nomen So-

tratis aliquamdiu post ad judices detulissent, mores ejus & castitatem ne verbo quidem læserunt. Accusationis libellus habet crimen impietatis in Deos: quasi Socrates, qui perscrutari curiosius rerum naturam diceretur, nova quædam inveheret in religionem; quæ cum doceret juvenes, eatenus dicebatur deteriores illos facere, quatenus eos à sacris patriis & popularibus, ad alia quædam abduceret. Hoc tantum. De impura autem libidine omnino nihil. Erat illa tamen receptis etiam Atheniensium legibus vetita, ut patet ex oratione Æschinis in Timarchum, & gravissimis pœnis coërcebatur. Adde infamiam, quæ vitio huic nimium sane vulgari apud Græcos, adhærebat. Quod colligere est in primis ex Plutarcho in Alcibiade. Is enim etiamnum puer, cum è tutorum suorum domo se proripuisset, seque ad amatorem quemdam suum contulisset, latitaretque ejus in ædibus per aliquot dies, voluit unus ex ejus tutoribus Ariphro publici præconis voce elicere illum è latebra: cui Ariphronis consilio Pericles alter ejus tutor vehementer obstitit, cum diceret, se, si esset mortuus Alcibiades, scituros id eâ ratione unâ tantum prius die, quam quieti rescivissent; sin autem vive-

ret, tantum infamiæ ac dedecoris collecturum puerum Alcibiadem, quantum eluere vel longiſſima vita non poſſet. Quod ſi verum fuit de puero, cujus ætas per imbecillitatem obnoxia eſt ludibrio alienæ libidinis, nullius eſt negotii judicare quod fuiſſet Athenienſium judicium de viro, qui puerorum infirmitate ad explendam libidinem abuteretur.

Cum ergo neque in ſcena ab hiſtrione, neque apud judices ab accuſatoribus infenſiſſimis, ne in ſuſpicionem quidem tantæ turpitudinis vocatus ſuo tempore fuerit Socrates, non video quid cauſæ fuerit, quamobrem reus à poſteris ageretur. Fuerant enim ii homines nec in inquirendo ſegnes, quippe quos aut livor aut odium ſtimularet, nec in agendo diſſoluti.

Multa in eam rem dici poſſent de perverſitate hominum, qui inter ſapientiſſimos ex omni antiquitate viros quærerent auctores flagitiorum ſuorum: aut de Poëtarum licentia, qui lacerarent vel optimos atque ipſi virtuti invidiam quærerent: aut de Chriſtianorum denique Doctorum ingenio, qui religionis noſtræ dignitatem præſtantiſſimam illam quidem ac divinam, aliquanto illuſtriorem facere ſe

posse crediderunt, si quam deterrimos facerent eos, qui vitam egissent priusquam lux illa cælestis hominum generi affulsisset. Quo ex numero cùm nonnullos excerpimus, tum præcipue Justinum illum, qui virtutum splendore vivus, sanguine suo rem Christianam moriens confirmavit. Nam is & magnifice laudavit Socratem, & plura etiam de illo dixit, quam licere Christiano Theologo multi arbitrentur. Sed hæc & plura cùm inveniri facile possint, non inviti prætermittimus.

Jam quod dixi plures esse causas, cur ab ejusmodi turpitudine ac labe alienus habendus esset Socrates, id omnium ejus sermonum, qui varie sunt & copiose scripti à Platone & Xenophonte, testimonio efficitur. In his litera nulla est, quæ non dirigatur ad virtutem. Ea ipsa nequitia, quæ in Republica subinnuitur à Glaucone, severissime à Socrate condemnatur. Ejus operis (Rempub. dico) qui extremos libros legerit, ac præcipue nonum; qui legerit item Phædonem, aut Philebum, in quibus voluptates omnes quæ sensibus capiuntur studet omni cura profligare, is quam magnæ, quam graves causæ sint absolvendi Socratis, judicabit.

Cujus vero doctrinæ ſtudio juvenum animos ſolitus erat inflammare Socrates in colloquiis, hanc illum vita & moribus ſuis expreſſiſſe probat invicte, etſi nimium fortaſſe diligenter, in Convivio extremo Alcibiades; ubi ea de ſe ipſo dicit ebrius, quæ ſobrius numquam ſane dixiſſet, neque quiſquam niſi ab homine ebrio ſatis honeſte audire poſſet. Unde clariſſime intelligas id quod eſt de Alcibiade proditum à Cicerone, in libro quem de Fato conſcripſit. A quo enim contemptus fuiſſet Alcibiades, ab eodem amari nihil poſſe judicabat. Mirabilem vero agnoſcere nos oportet Platonis induſtriam, qui unico exemplo poſteris omnem calumniandi Socratis cauſam eripuit. Recte Quintilianus Inſtit. Orat. lib. VIII. cap. IV. *Nec mihi videtur in ſympoſio Plato cùm Alcibiadem confitentem de ſe quid à Socrate pati voluerit, narrat, ut illum culparet, hæc tradidiſſe: ſed ut Socratis invictam continentiam oſtenderet, qui corrumpi ſpecioſiſſimi hominis tam obvia voluntate non poſſet.*

Itaque Plutarchus, qui mores graviſſimorum homi um notat accuratè, etiam cum ad amoris libidinem deflectunt, ut obſervare pronum eſt multis in locis, ac præſertim in Themiſtocle & Ariſtide;

quorum rivalitatem inde natam refert ex Chio Aristone, quod uterque formosi ejusdem pueri amore tenerentur, (si tamen id est credibile de tantis viris, ac præsertim de Aristide) & eamdem severissime condemnat, ut videre est in vita Demetrii: idem in Alcibiadis vita cùm de illius & Socratis familiaritate differit, ne suspicionem quidem flagitii ullam inducit, quam amoveat. Quod, qui Plutarchum nôrunt, intelligunt profecto esse qualibet apologia efficacius. Refert idem dictum Cleanthis Philosophi, qui cum videret ad optima sapientiæ instituta accurate fictum à Socrate Alcibiadem, declinare tamen ad vitium, & adulatorum blanditiis corrumpi, dixit vere, sed impudentius quam hic Latine verti debere existimem, nonnisi aurium delectatione teneri Alcibiadem à Socrate, cum sensus ejusdem alios alii voluptatum illecebris occuparent.

Piget in re tam perspicua tam multa dicere; sed nimirum danda fuit hæc explicatio veritatis, vel perversis quorumdam hominum moribus, vel ignorantiæ aliorum, quos sua pietas ad errorem & injustitiam abducit.

Sed quia Socratis familiaritas cum junioribus fecit ut pateret ejus vita male-

dicentiæ posterorum, eamobrem, cur ea familiaritate uteretur assidue, paucis est hoc loco aperiendum. Solebat scilicet, quantum in ipso erat, omnes ab errore ac vitio traducere ad veritatem & virtutem: quod cum in confirmatæ ætatis viris, in quibus essent confirmati errores & vitia, facile non esset, in juvenibus agi utiliùs posse judicabat. Pendere enim censebat à prima morum institutione vitam omnem: &, ut fruges in semine, sic primis judiciis contineri omnia quæ ad reliquum vitæ cursum pertinerent. Faciebat igitur duo Socrates: nam ut noxias quasdam herbas ex agro aliquo, sic ex animis juvenum evellebat opiniones pravas, quas vel à parentibus primum acceperant, vel deinde à Sophistis: & eliciebat innata in eis semina virtutum, atque ad bonam frugem adducebat. Cujus rei testes appellat ipse in Apologia eos, qui doctrinam suam juvenes imbibissent, erantque tum cum accusaretur, ætate provectiores. Ergo ut consilium suum perficere facilius posset, ut est flexibilis ad omnem vitæ habitum conjuncta cum bonitate sapientia, mire se accommodabat ad juvenum consuetudinem; fingebat se ac flectebat tantum non ad eorum mores; derideri se ab iis aliquando

patiebatur, ut patet ex Menone, & amatorem, si Diis placet, etiam esse se non illibenter sinebat existimari: sic tamen ut ab iis initiis profectus, desineret in gravissimis præceptis sapientiæ, ut in Charmide & in Convivio videre est.

Patere jam cuilibet spero, quid causæ sit, cur & crebro cum Juvenibus versatus fuerit Socrates, & cur eum inducat Plato ita cum eis disputantem, ut fortasse non satis abhorrere à deliciis videatur. De quo diximus, ut opinor, satis ad persuadendum quid sentire nos oporteat, & hic, & tum cum egimus de Socratis Ironia.

Hic autem locus postulare videtur ut exponamus quid sit quod ait non uno in loco apud Platonem Socrates, scire se nihil nisi τὰ ἐρωτικά, sive ea quæ ad res amatorias pertinerent. Cuius quasi ænigmatis vera est hæc & facillima, ut quidem videtur, explanatio, duabus partibus constans, qua scilicet ratione amaret ipse, tum quid alios de amoris vi & natura doceret. Amare nihil est aliud, quam bene velle. Quæ qui distingunt, viderint quomodo se ipsi intelligant. Fecit certe Catullus in amatorio carmine, his versibus:

Amantem injuria talis
Cogit amare magis, sed bene velle minus.

Atque

Atque id, ut varia est & parum sibi constans cupiditas & amoris libido, possit fortasse non intelligi quidem plane, sed quasi divinari quale sit in rebus amatoriis. Accurate autem & vere si quis loquatur, intelligi non potest. Maneat igitur idem esse bene velle, quod amare. Qui autem bene vult alicui, id illi adesse vult, quod optimum esse judicat: quod qui non velle tantum, sed efficere potest ac præstare, is veluti artem benevolentiæ habere dici merito potest: is scire τὰ ἐρωτικά: quo in genere excellens fuit Socrates. Curabat enim eam in homine partem quæ optima est & quasi divina, eamque certissimis de vero ac bono judicandi regulis instruebat. Ita vero artem illam amandi suam ad aliorum utilitatem exercebat, ut eam cum ipsis omnino communicaret: id est, non præceptis modo quibuslibet, ut veteres ante illum faciebant, quorum jactantur in vulgus dicta sapienter, & erant inscripta in templo Apollinis Delphico; sed disciplinam tradebat integram, quæ partibus omnibus constans omnem vitæ rationem complectebatur. Hæc autem erat, quatenus spectabat ad amorem, unde partes ejus aliæ adduci poterant, ad virtutem cognoscendam totoque animo amplecten-

dam. Amor nonnisi Pulcri est: nam & ad Pulcrum sponte sua fertur, & acquiescit in Pulcro. Pulcrum autem est id in quo apta sunt omnia, & ad naturæ perfectionem atque absolutionem ordinata; id quod vidisse Stoïci non immerito videntur. Elucet id maxime in animis, quorum natura simplex mutationem non admittit: in corporibus vero, quæ ne puncto quidem temporis in eodem statu sunt, vix habet ullum locum. Ergo animorum verus est amor, & idem proprie solus. Atque hunc conciliandi duplex est via, uti docet in sexto de Republica libro Socrates: nam aut ex rebus quæ oculis usurpantur, & habent aliquam similitudinem pulcritudinis, gradum sibi quisque facere potest ad eas, quarum pulcritudo solius mentis oculis perspici potest, & ad fontem caputque ipsius Pulcri: quæ methodus Geometrarum est; quam quidem viam ac methodum adsequendi Pulcri commonstrat ex doctrina, ut ait, Diotimæ Socrates in Convivio. Aut à contemplatione Pulcri ipsius, quæ Græce ἰδέα Pulcri, species Latine dicitur, descendi potest ad cognoscendam formositatem quæ inest in aliis rebus: quæ methodus Dialecticorum est; quod iter ipse describit in Phædro. Qui

autem ad illud admirabile ſpectaculum ſemel admiſſus ſpeciem ipſam Pulcri animo adſpexerit, næ ille parum curabit inferiora omnia, neque mortalis ullius rei formoſitate capietur: proponetque ille id unum ſibi, ut & in corpore & in animo habeat omnia quam ordinatiſſima: cui formæ ac regulæ nihil eſt tam contrarium, quam quæ oritur ex voluptatibus ac libidine mentis perturbatio. Id enim ea eſt in animo quod morbus in corpore. Itaque à Philoſophis Græcis πάθος, à Poëtis Tragœdiarum ſcriptoribus νόσος appellatur. Hæc erat Socratis diſciplina: ex cujus præſcripto vitam ipſe ſuam componebat, inſtruebat aliorum. Sic amabat, ſic amare Socrates docebat. Ita erat peritus in ἐρωτικοῖς, ſive rebus amatoriis. Ita cum nihil de ceteris rebus ſcire ſe profiteretur, id unum affirmabat ſcire ſe, τὰ ἐρωτικά: quod idem erat ac ſi dixiſſet ſcire ſe ea quæ ad rectum vitæ ordinem regendoſque mores, uno verbo quæ ad virtutem pertinerent. Confirmabat autem omnino ſuam hoc de argumento ſententiam, neque dubitare ſe unquam dixit in iis quæ ſpectarent mores ac vitæ inſtitutionem. Et quod verbo dixit, re comprobavit. Cohibuit enimvero aſſenſum in Phyſicis; vel potiùs

Physica, quorum ut pote in horas mutabilium, nullam esse scientiam existimabat, penitus omisit. Nusquam hæsitavit in moribus, ad quorum cognitionem cum nonnisi Dialectica duce perveniri possit, Dialecticam adhibuit accuratissimè. Neque ullius umquam Philosophi fuit disciplina cohærens magis & partibus suis omnibus compacta & coagmentata. Patet hoc cùm ex uno Platonis de Justitia dialogo, qui decem libris comprehensus Respublica dicitur (quamquam & in aliis bene multis, ut in Phædone, Phædro, Gorgia, Philebo, & cæteris, idem omnino planum est) tum ex quinque Xenophontis libris, in quibus complexus ille est accuratam dictorum à Socrate memoriam, ubi Socrates omnia prope ex animi sententia nec simulate nec dubitanter asseruit. In quo sæpe subit mirari, cur Cicero dixerit in primo Tusculanarum Quæstionum libro Socratem illud suum ut nihil affirmaret, tenuisse ad extremum, atque idcirco pronunciare noluisse perorantem apud judices, in Apologia, utrum homini melius esset vivere an mori: quasi Socrates nihil affirmasset in vita. Quod etsi non omnino constanter dicit de Socrate, tamen & alias sentire se Cicero indicat, & in exor-

dio libri quinti ejusdem operis, & in fine secundi de Divinatione.

Hæc igitur disputantem constanter Socratem cum in dialogis induxisset auditor Socratis Plato, à quo etiam amorem, eo videlicet quo explanavimus sensu intellectum, cum laudari sæpiuscule fecisset, incurrit postea Plato in offensionem Dicæarchi Philosophi Peripatetici, à quo est tamquam flagitii postulatus. Immerito sane & iniquè. Cùm & ipse voluptates amatorias ubique proscribat, & illam detestabilem de qua hic agitur, vocet in legibus παρὰ φύσιν τόλμημα: procacem & flagitiosam naturæ violationem; ejusque, tamquam spirpis cujusdam pestiferæ, fibras omnes ex animis hominum evulsas persequatur, & elidere contendat accuratissima disputatione, & lata lege severissima. Atque hoc in loco iterum non possum non admirari Ciceronem, & æquitatem ejus desiderare, qui in ultima fere pagina libri quarti Tuscul. Disputationum non injuria Platonem à Dicæarcho accusari pronunciat.

Pauca hæc delibavimus ex doctrina Socratis, quod erant ad propositam quæstionem necessaria: nunc quidem strictim & pressiùs; sed erunt alii ejusdem rationis

enucleatiùs explicandæ ad Platonis elucidationem loci.

Quod vero Socrates in colloquiis facultatem tantam suam tamque admirabilem dissimulabat familiari quadam ac pæne humili, quæque esset obnoxia calumniæ, τῶν ἐρωτικῶν appellatione, totum id erat ab ironia, de qua nos disputavimus alibi accurate.

FINIS.

INDEX CARMINUM.

DIATRIBÆ.

ERRATA.

In carminibus Huetianis.

P. 35. *v.* 25. elix, *lege*, Felix.
P. 82. *v.* 13. *post* quantum. *dele punctum.*
P. 91. *v.* 21. occellum, *l.* ocellum.
P. 93. *v.* 2. atque, *l.* adque.
P. 115. *v.* 15. præstantio, *l.* præstantior.
P. 117. *v.* 3. sarcie, *l.* sarcire.
.... 9. dissimulem, *l.* dissimilem.
P. 119. *v.* 12. ne, *l.* nec.
P. 155. *v.* 9. faustus, *l.* fastus.
P. 112. *v.* 13, inter, *l.* infert.

In Fraguerianis.

P. 226. *v.* 18. Has, *l.* Hac.
P. 250. *v.* 3. numem, *l*, numen.
P. 251. *v.* 15. ipse, *l.* ipsæ.
P. 261. *v.* 7. fiinali, *l.* finali.
P. 262. *v.* 9. camena, *l.* camenas.
P. 264. *v.* 20. *post* floresque. *dele punctum.*

APPROBATIO.

JUssu & auctoritate supremi regiorum sigillorum Custodis legi PETRI DANIELIS HUETII Poëmata, adjunctis CLAUDII FRANCISCI FRAGUERII Latinis itidem non minoris elegantiæ carminibus: utraque à peritis in eo genere viris, quorum judicio libenter accedo, magnoperè commendata, dignaque habita, quæ cum antiquis optimi seculi, quotquot supersunt, hujusmodi monumentis comparentur. Datum Parisiis, die 18. mensis Julii, an. 1728.

GALLYOT.

PRIVILEGE DU ROY.

LOUIS par la grace de Dieu Roy de France & de Navarre, à nos amez & feaux Conseillers les gens tenans nos Cours de Parlement, Maîtres des Requêtes ordinaires de notre Hôtel, grand Conseil. Prevost de Paris, Baillifs, Senechaux, leurs Lieutenants Civils & autres nos Justiciers qu'il appartiendra. Salut notre bien amé GABRIEL FRANCOIS QUILLAU Imprimeur & Libraire à Paris; Nous ayant fait supplier de lui accorder nos lettres de permission pour l'impression d'un ouvrage qui a pour titre *Petri Danielis Huetii & Claudii Francisci Fraguerii Carmina*; offrant pour cet effet de le faire imprimer en bon papier & beaux caracteres suivant la feuille imprimée & attachée pour modele sur le contrescel des présentes; Nous lui avons permis & permettons par ces presentes de faire imprimer ledit livre cy-dessus spécifié en un ou plusieurs volumes conjointement ou séparément & autant de fois que bon lui semblera sur papier & caracteres conformes à ladite feuille imprimée & attachée pour modele sous notre contrescel, & de le vendre, faire vendre, & debiter par tout notre Royaume pendant le tems de trois années consecutives, à compter du jour de la datte des présentes. Faisons défenses à tous Libraires, Imprimeurs, & autres personnes de quelque qualité & condition quelles soient d'en introduire d'impression étrangere dans aucun lieu de notre obeissance. A la charge que ces presentes seront enregistrées tout au long sur le registre de la communauté des Libraires & Imprimeurs de Paris dans trois mois de la datte d'icelles; Que l'impression de ce livre sera faite dans notre Royaume & non ailleurs, & que l'impetrant se conformera en tout aux réglemens de la Librairie, & notamment à celui du dixieme Avril 1725. Et qu'avant que de l'exposer en vente, le Manuscrit ou Imprimé qui aura servi de copie à l'impression dudit livre sera remis dans le même état ou l'approbation y aura été donnée ès mains de notre tres-cher & feal Chevalier

Garde des Sceaux de France le sieur Chauvelin, & qu'il en sera ensuite remis deux exemplaires dans notre Bibliotheque publique, un dans celle de notre Chateau du Louvre, & un dans celle de notre tres-cher & feal Chevalier Garde des Sceaux de France le sieur Chauvelin. Le tout a peine de nullité des présentes : du contenu desquelles vous mandons & enjoignons de faire jouir l'exposant ou ses ayans cause pleinement & paisiblement, sans souffrir qu'il leur soit fait aucun trouble ou empêchement. Voulons qu'à la copie desdites présentes qui sera imprimée tout au long au commencement ou à la fin dudit livre, foi soit ajoutée comme à l'original. Commandons au premier notre Huissier ou Sergent de faire pour l'exécution d'icelles tous actes requis & necessaires sans demander autre permission & nonobstant clameur de Haro, Charte Normande & Lettres à ce contraire ; Car tel est notre bon plaisir. Donné à Paris le vingt-deuxiéme jour du mois de Juillet l'An de grace mil sept cents vingt-huit, & de notre Regne le treiziéme. Par le Roy en son Conseil.

DE SAINT HILAIRE.

J'ay cedé ce présent Privilege à M. DIDOT. A Paris ce 17. Août 1728. QUILLAU.

Registré, ensemble la cession sur le Registre VII. de la Chambre Royale des Imprimeurs & Libraires de Paris, n. 206. fol. 175. conformément aux anciens Reglemens, confirmez par celui du 28. Fevrier 1723. à Paris le trois Septembre mil sept ceni vingt-huit.

COIGNARD, *Syndic.*

CATALOGUE
DES LIVRES IMPRIMEZ
CHEZ DIDOT,
Ruë du Hurepoix à la Bible d'Or.

Ouvrages du R. P. Anſelme.

HIſtoire Généalogique des Grands Officiers de la Couronne de France, & des Maiſons Souveraines de l'Europe, fol. *Sous Preſſe.*

De M. l'Abbé d'Olivet.

Apologie, en forme de Commentaire ſur deux articles des Mémoires de Trevoux, *in* 12.

De M. D...

Hiſtoire de l'admirable Dom Quichot de la Manche, nouvelle Edition. *in* 12. 6. vol.

Nouvelles avantures de Dom Quichot, traduites de l'Eſpagnol de Fernandez de Avellaneda. *in* 12. 2. vol.

Hiſtoire de la conquête du Mexique. *in* 12. 2. vol. *ſous Preſſe.*

De la conquête du Perou. *in* 12. 2. vol.

De M. Du Ryer.

Les Métamorphoſes d'Ovide, *in* 12. 3. vol. *ſous Preſſe.*

De M. de S. Evremont.

Les Oeuvres *in* 12. 7. vol.

De M. de la Fontaine.

Les Oeuvres, *in* 4. 3. vol. g. p.

Les Oeuvres diverſes, à l'exception de ſes Contes & de ſes Fables. 8. 3. vol.

Les Fables choiſies. *in* 8. 3. vol. avec Figures.

Les mêmes ſans Figures, nouvelle édition. 8.

Les Amours de Pſiché & de Cupidon *in* 12.

De M. Gauret.

Le Stile univerſel de toutes les Cours & Juriſdictions du Royaume, concernant les formules & inſtructions pour les procedures en matieres Civiles. *in* 4.

Le Stile Criminel. *in* 4.

De M. le Gendre.

L'Arithmetique en sa perfection, mise en pratique selon l'usage des Financiers, Gens de pratique, Banquiers & Marchands, augmentée de l'Arithmétique aux jettons. Nouvelle édition *in* 12.

De Dom Geurard Benedictin.

Abregé de la Bible en forme de questions & de demandes familieres. *in* 12. 2. vol.

De M. H.

Les delices d'Italie remplis de plus de deux cens Figures. *in* 12. 4. vol. nouvelle édition.

De M. Heiss.

Histoire de l'Empire, contenant son Origine, ses progrès, ses révolutions, la forme de son Gouvernement, &c. *sous P.*

De M. Mauriceau.

Traité des maladies des femmes grosses & de celles qui sont accouchées, enseignant la bonne & veritable méthode

pour aider les femmes en leurs accouchemens naturels, & les moyens de remedier à tous ceux qui ſont contre nature, & autres indiſpoſitions des enfans nouveaux nez, avec des Obſervations ſur la groſſeſſe & l'accouchement des femmes & ſur les maladies & celles des enfans nouveaux nez. Nouvelle édition augmentée de ſes dernieres obſervations. *in* 4. 2. vol.

De M. de Mezeray.

Hiſtoire de France, nouvelle édition augmentée de la vie des Reines *in* 4°.
Id. *in* 12. 10. vol. *ſous preſſe.*

De M. de Moliere.

Les Oeuvres, nouvelle édition augmentée de ſa vie *in* 12. 8. vol.

De M. de la Potherie.

Hiſtoire de l'Amerique ſeptentrionale, contenant l'établiſſement des François dans ce vaſte Pays, l'hiſtoire des Peuples alliez de la nouvelle France, leurs mœurs, leurs maximes, leurs gouvernemens, leurs Religions, leurs intereſts avec les nations, & leurs Negociations pour la

paix generale, *in* 12. 4. vol. Figures.

De M. Patru de l'Académie Françoise.

Les Plaidoyez & autres Oeuvres. Nouvelle édition augmentée *in* 4°.

De M. Petis de la Croix.

Les mille & un jour, *in* 12. 5. vol.
Les mille & une nuit, *in* 12. *sous presse.*

De M. de la Quintine.

Instructions pour les jardins fruitiers & potagers, avec un traité des Orangers. *in* 4. 2. vol. *sous presse.*

de M. Racine.

Les Oeuvres. *in* 12. 2. vol. nouvelle édition augmentée.

De M. Renusson.

Le Traité des Propres, nouvelle édition 4.
Le Traité de la Communauté, nouv. Edit. 4.
Le Traité de la subrogation, nouv. Edit. 4.
Le Traité du Doüaire nouv. Edit. 4.

De M. de Saci, de l'Acad. Françoise.

Les Lettres de Pline le jeune, nouvelle Edition *in* 12. 3. vol.

Le Traité de l'amitié. *in* 12.
Le Panegyrique de Trajan. *in* 12.

Du P. Tarteron.

Les Satyres de Juvenal & de Perse, nouvelle édition *in* 12. *sous presse.*

De Madame de Ville-Dieu.

Les Oeuvres augmentées considerablement dans cette nouvelle édition *in* 12. 12. vol.

De differens Auteurs.

Les conseils de la sagesse ou le Recueil des maximes de Salomon les plus necessaires à l'homme pour se conduire sagement, avec des reflexions sur ces maximes. *in* 12. 2. vol.
La Princesse de Cleves, *in* 12. 2. vol.
Zaïde, Histoire Espagnole, par Mr. De Segrais; avec un Traité de l'origine des Romans, par Mr. Huet, *in* 12. 2. vol.
La Comtesse de Mortagne *in* 12. 2. vol.
Le Voyage de Campagne *in* 12.
Oeuvres posthumes de S. Real *in* 12.

De M. Barrême.

Le Livre des Comptes faits, ou Tarif

Général de toutes les Monnoyes, tant anciennes que nouvelles.

Le Livre nécessaire ou Tarif Général des Interests, des Escomptes, des Changes & des Divisions toutes faites.

Le Livre facile pour apprendre l'Arithmetique sans Maître.

Le Livre du Grand Commerce, où l'on trouve les Tarifs Généraux pour la Reduction des Monnoyes de France en Monnoyes de Hollande & d'Angleterre; & des Monnoyes de Hollande & d'Angleterre en Monnoyes de France. Les Tarifs Génćraux pour la Reduction des Monnoyes de France en Monnoyes d'Espagne, & des Monnoyes d'Espagne en Monnoyes de France, &c.

Le Traité des Parties Doubles, ou Methode aisée pour apprendre à tenir en Parties Doubles les Livres du Commerce & des Finances, *in* 8°.

